

HOGE RAAD VAN FINANCIEN

AFDELING

"FINANCIERINGSBEHOEFTE VAN DE OVERHEID"

JAARVERSLAG 1995

MEI 1995

Woord vooraf.

Het voorliggende verslag bestaat naast de synthese uit drie delen.

In een eerste deel worden de aanbevelingen geformuleerd m.b.t. de Gezamenlijke Overheid en haar deelsectoren. Daarin wordt in eerste instantie nagegaan welke de te leveren inspanning is die het mogelijk moet maken om de 3 pct. norm in 1996 te halen. Daarna wordt een primaire saldo norm vooropgesteld voor de nieuwe legislatuur. Die nieuwe norm moet op termijn een evolutie van de schuldgraad naar 60 pct. van het BBP mogelijk maken.

In deel II wordt bijzondere aandacht besteed aan de bepaling van de maximaal toelaatbare tekorten voor de periode 1996-2000 voor de Gemeenschappen en de Gewesten en worden de onderliggende methodologische aspecten verduidelijkt.

In deel III worden zowel de uitvoering van de begroting 1994 als de budgettaire vooruitzichten voor 1995 vergeleken met de normen van de Afdeling. Daarbij werd de aandacht in hoofdzaak toegespitst op de vergelijking van de maximaal toelaatbare tekorten met de gerealiseerde of gebudgetteerde tekorten.

Brussel, 31 mei 1995.

De leden van de Afdeling :

de h. P. VAN ROMPUY, voorzitter.

de hh. A. VERPLAETSE
W. FRAEYS
J.P. PAUWELS
vertegenwoordigers van de Nationale Bank van België.

de hh. G. BROUHNS
vertegenwoordiger van de Minister van Financiën.
M. VAN DER STICHELE

de hh. L. COENE
W. MEEUSEN
R. DESCHAMPS
R. TOLLET
P. KESTENS
G. CLEMER

vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering, de Regering van de Franse Gemeenschap, de Waalse Gewestregering en de Regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Waarnemers :

de hh. L. DE RYCK
H. BOGAERT

Het Secretariaat :

de hh. A. VAN de VOORDE
A. BOON
R. SAVAGE
mevr. C. SPINNOY

INHOUDSTAFEL

SYNTHESE

Inleiding

1. De budgettaire aanbevelingen m.b.t. het tekortobjectief van 3 pct. in 1996
2. De budgettaire aanbevelingen voor de periode 1997-1999
3. Specifieke aanbevelingen m.b.t. de Gemeenschappen en de Gewesten

ADVIES EN AANBEVELINGEN**DEEL I. DE AANBEVELINGEN M.B.T. DE GLOBALE OVERHEID EN HAAR GROTE ENTITEITEN**

Inleiding

I. ADVIES EN AANBEVELINGEN VOOR 1996

1. Macro-economische en financiële omgevingshypothese
2. Resultaten van het "spontane" scenario en de vereiste bijkomende saneringsinspanningen
3. De verdeling van de inspanning over de grote Entiteiten
  - 3.1. Op het niveau van Entiteit "I"
  - 3.2. Op het niveau van Entiteit "II"
  - 3.3. De verdeling van de afwijking per Entiteit

II. BEGROTINGSNORMEN OP MIDDELLANGE OF LANGE TERMIJN

1. Beperkingen en bezwaren tegen een globale deficit norm
2. Inhoud en implicaties van een norm op het vlak van het primair overschot
3. Implicaties op middellange en lange termijn van deze norm inzake primair overschot

DEEL II. DE AANBEVELINGEN VOOR DE GEMEENSCHAPPEN EN DE GEWESTEN OP MIDDELLANGE TERMIJN

1. De geaggregeerde en de gedesaggregeerde aanbevelingen voor de Gemeenschappen en de Gewesten voor de periode 1996-2000
  - 1.1. Globale aanbevelingen voor het geheel van de Gemeenschappen en de Gewesten
  - 1.2. Specifieke aanbevelingen voor elk van de Gemeenschappen en de Gewesten
    - 1.2.1. Aanbevelingen voor de Franse Gemeenschap
    - 1.2.2. Aanbevelingen voor de Vlaamse Gemeenschap
    - 1.2.3. Aanbevelingen voor het Waalse Gewest
    - 1.2.4. Aanbevelingen voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
    - 1.2.5. Aanbevelingen voor de Duitstalige Gemeenschap
    - 1.2.6. Aanbevelingen voor de Franstalige Gemeenschapscommissie
2. Methodologische beschouwingen
  - 2.1. Algemene uitgangspunten
  - 2.2. Macro economische parameters
  - 2.3. Raming van de interestlasten
  - 2.4. De totale schuld van de Gemeenschappen en de Gewesten
  - 2.5. Raming van de ontvangsten van de Gemeenschappen en de Gewesten
    - 2.5.1. Raming van de toegewezen middelen
    - 2.5.2. Raming van de andere ontvangsten

DEEL III. DE EVALUATIE VAN DE BEGROTINGSUITVOERING 1994 EN
VAN DE BEGROTING 1995 M.B.T. DE GEMEENSCHAPPEN EN DE
GEWESTEN

1. Inleiding en methodologische verwijzingen
2. De Vlaamse Gemeenschap
  - 2.1. De uitvoering van de begrotingen en de normnaleving
  - 2.2. De begroting 1995
3. De Franse Gemeenschap
  - 3.1. De uitvoering van de begrotingen en de normnaleving
  - 3.2. De begroting 1995
4. Het Waalse Gewest
  - 4.1. De uitvoering van de begrotingen en de normnaleving
  - 4.2. De begroting 1995
5. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
  - 5.1. De uitvoering van de begrotingen en de normnaleving
  - 5.2. De begroting 1995
6. De Duitstalige Gemeenschap
  - 6.1. De uitvoering van de begrotingen en de normnaleving
  - 6.2. De begroting 1995
7. De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
  - 7.1. De uitvoering van de begrotingen en de normnaleving
  - 7.2. De begroting 1995
8. De Franse Gemeenschapscommissie
  - 8.1. De uitvoering van de begrotingen en de normnaleving
  - 8.2. De begroting 1995

BIJLAGEN

LIJST VAN DE AFKORTINGEN

BBP	:	Bruto binnenlands produkt
BFW	:	Bijzondere wet betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten
BNP	:	Bruto Nationaal produkt
BS	:	Belgisch Staatsblad
BTW	:	Belasting over de toegevoegde waarde
CO	:	Centrale Overheid (FO + G&G)
EU	:	Europese Unie
EMS	:	Europees Monetair Stelsel
EMU	:	Europese Monetaire Unie
FGC	:	Franse Gemeenschapscommissie
FO	:	Federale Overheid
G&G	:	Gemeenschappen en Gewesten
GGC	:	Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
GO	:	Gezamenlijke Overheid
IMF	:	Internationaal Monetair Fonds
KVD	:	Kredietverleningen en deelnemingen
LO	:	Lokale Overheden
NFB	:	Netto-financieringsbehoeften
NFS	:	Netto te financieren saldo
OESO	:	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
PB	:	Personenbelasting
SOFICO	:	Société Wallonne de Financement complémentaire des Infrastructures
SZ	:	Sociale Zekerheid

SYNTHESE

INLEIDING.

De nieuwe legislatuur (1995-1999) is van uitzonderlijk belang voor de Belgische overheidsfinanciën.

In de eerste plaats dient het tekort van de Gezamenlijke Overheid in 1996 beperkt te worden tot maximaal 3 pct. van het BBP ten einde te voldoen aan het tekortcriterium van het Verdrag van Maastricht, waartoe alle overheden zich in de voorbije jaren hebben verbonden.

In de tweede plaats is het noodzakelijk dat in de resterende periode van de nieuwe legislatuur (1996-1999) het budgettaire beleid van de overheden in het kader van het schuldstabilisatiecriterium van het Verdrag van Maastricht een geloofwaardige aanzet geeft tot een duurzame verlaging van de schuldgraad die "in voldoende mate moet afnemen en de referentiewaarde van 60 pct. in een bevredigend tempo dient te benaderen". Overigens is dergelijke schuldafbouw aangewezen ten einde bij het begin van volgende eeuw een voldoende budgettaire ruimte te scheppen die de gevolgen van de socio-demografische schok kan opvangen.

Uitgaande van deze tweevoudige bekommernis heeft de Afdeling de inspanningen geraamd die op korte termijn (1995-1996) door de onderscheiden budgettaire Entiteiten geleverd dienen te worden. Bovendien heeft de Afdeling de budgettaire objectieven voor de onderscheiden Entiteiten op middellange termijn (1997-1999) uitgetekend.

I. De budgettaire aanbevelingen m.b.t. het tekortobjectief van 3 pct. in 1996.

De recente conjunctuurvooruitzichten hebben ertoe geleid dat de Afdeling de ontwikkeling van de ontvangsten en de uitgaven van de Gezamenlijke Overheid bij constant beleid situeert tegen een macro-economische achtergrond die voor dit jaar een reële groei van het BBP van 2,7 pct. inhoudt, tegenover 2,3 pct. volgend jaar. In deze context raamt de Afdeling de intrestlasten van de Gezamenlijke Overheid in 1996 op 9,2 pct. van het BBP. Dit impliceert dat de tekortdoelstelling voor 1996 van maximaal 3 pct. van het BBP gelijkwaardig is met de realisatie van een minimaal primair overschot van 6,2 pct. van het BBP.

In het aangehouden macro-economische scenario zouden de netto-financieringsbehoeften van de Gezamenlijke Overheid zowel dit als volgend jaar 4,3 pct. van het BBP bedragen, zodat de afwijking t.o.v. de 3 pct.-doelstelling in 1996 1,3 pct. van het BBP bedraagt of ongeveer 105 miljard frank.

- a. Voor de budgettaire Entiteit "I" wordt de afwijking van het tekort in 1996 t.o.v. de doelstelling van het Convergentieplan op iets meer dan 1 pct. van het BBP of nagenoeg 85 miljard frank geraamd, dit in de hypothese dat het spontaan tekort van de Gezamenlijke Overheid in 1996 zich stabiliseert op het niveau van 1995 wat overeenstemt met 4,3 pct. van het BBP.

In tegenstelling tot het nagestreefde evenwicht in de Sociale Zekerheid - hetgeen in ESER-termen neerkomt op een overschot van 0,2 pct. van het BBP - verwacht de Afdeling een tekort van 0,3 pct. van het BBP in 1996, zodat de te leveren inspanning iets meer dan 0,5 pct. van het BBP bedraagt, hetzij ongeveer 45 miljard frank. Hieruit volgt dat de budgettaire inspanning die door de Federale Overheid geleverd dient te worden op nagenoeg 40 miljard frank wordt geraamd.

- b. Voor de Entiteit "II", m.n. de Gemeenschappen en de Gewesten en de Lokale Overheden, verwacht de Afdeling in 1996 een tekort van 0,6 pct. van het BBP. In vergelijking met het objectief van het Convergentieplan (0,4 pct. van het BBP in 1996), zoals in 1992 door de Gezamenlijke Overheid aanvaard, komt dit neer op een afwijking van nagenoeg 0,2 pct. van het BBP of ongeveer 20 miljard frank.

Voor de Gemeenschappen en de Gewesten in het bijzonder gelden onverminderd de maximaal toelaatbare tekorten voor 1995-1996 die door de Afdeling in haar Advies van juni 1994 werden aanbevolen en waartoe de onderscheiden deelgebieden zich hebben geëngageerd in het Overlegcomité van 19 juli 1994.

2. De budgettaire aanbevelingen voor de periode 1997-1999.

De budgettaire aanbevelingen van de Afdeling op middellange termijn vloeien voort uit de noodzaak van een duurzame afbouw van de schuldgraad die hoger werd onderstreept. In dit verband blijkt uit een aantal toekomstverkenningen dat het onverminderd aanhouden van het deficitobjectief van 3 pct. van het BBP voor de Gezamenlijke Overheid tekort schiet om een voldoende schuldafbouw gedurende de eerstvolgende decennia te waarborgen. Dergelijk budgettair beleid houdt het risico in dat België niet gewapend zal zijn tegen de komende socio-demografische schok en niet zal voldoen aan alle toetredingsvoorwaarden tot de Europese Monetaire Unie. Tenslotte zouden conjuncturele tegenvallers er kunnen toe leiden dat het tekort de grens van 3 pct. overschrijdt, hetgeen aanleiding zou geven tot de ontwikkeling van een nieuwe zgn. "rentesnieuwbal".

- a. Het uitgangspunt van de hiernavolgende budgettaire doelstelling is het primair overschot dat in 1996 gelijkwaardig is aan het tekortobjectief van 3 pct., m.n. een primair overschot (ontvangsten verminderd met de uitgaven exclusief intrestlasten) van 6,2 pct. van het BBP in de weerhouden rentehypothese (impliciete rentevoet op de overheidsschuld : 7,25 pct.). Dit na te streven primair overschot voor 1996 kan worden opgesplitst in enerzijds 5,6 pct. voor de Entiteit "I" en anderzijds 0,6 pct. voor de Entiteit "II". Voor deze laatste Entiteit werd rekening gehouden met de

budgettaire objectieven voor de Gemeenschappen en de Gewesten voor 1996, overeenkomstig het Convergenceplan.

- b. Met het oog op een duurzame schuldafbouw acht de Afdeling het noodzakelijk dat de startwaarde van het primair overschot voor Entiteit "I" in 1996, m.n. 5,6 pct. van het BBP, gewaarborgd dient te blijven. Deze waarde geldt bijgevolg als een absolute ondergrens voor het budgettair beleid van Entiteit "I" na 1996.
- c. Vermits de Entiteit "I", m.n. de Federale Overheid en de Sociale Zekerheid, alleszins gedurende de nieuwe legislatuur, in overwegende mate de budgettaire weerslag van conjunctuurschommelingen ondergaat, acht de Afdeling het aangewezen dat deze Entiteit bij een tegenvallende conjunctuur de nodige maatregelen treft opdat haar primair overschot ten minste 5,6 pct. van het BBP bedraagt, d.i. de objectiefwaarde voor 1996. Uiteraard dienen bij een ommekeer in de evolutie van de rentelasten bewarende maatregelen genomen te worden.
- d. De Entiteit "I" zou van een gunstige conjunctuur gebruik dienen te maken om haar primair overschot te verhogen. De Afdeling is van oordeel dat een primair overschot van 6 pct. van het BBP van Entiteit "I" als een maximale streefwaarde beschouwd dient te worden vermits zij voldoende waarborgen inhoudt voor een duurzame schuldafbouw, gegeven de verwachte bijdrage van Entiteit "II". Op deze wijze wordt een veiligheidsmarge opgebouwd ingeval de macro-economische omgeving in ongunstige zin mocht evolueren.
- e. Het schuldstabilisatiecriterium dat de Afdeling traditioneel toepast bij de bepaling van de maximaal toelaatbare tekorten voor de Gemeenschappen en de Gewesten gedurende de zgn. "overgangperiode" van hun financieringsmechanisme impliceert, naast het wettelijk voorgeschreven budgettaire evenwicht van de Lokale Overheden dat het primair overschot van Entiteit "II" gedurende de periode 1996-1999 toeneemt met nagenoeg 0,4 pct. van het BBP, d.i. van 0,6 pct. in 1996 tot ongeveer 1 pct. in 1999.
- f. Voorgaande aanbevelingen leiden ertoe dat het budgettair objectief van het primair overschot voor de nieuwe legislatuur op het vlak van de Gezamenlijke Overheid zich situeert enerzijds tussen 6,2 pct. van het BBP als objectief voor 1996 en anderzijds 7 pct. als bovengrens voor de volgende jaren. De ondergrens van het primair overschot van de Gezamenlijke Overheid in de periode 1996-1999 evolueert van 6,2 pct. in 1996 tot 6,6 pct. van het BBP in 1999 ingevolge de structurele toename van het primair overschot van Entiteit "II". Op deze wijze dient het primair overschot van de Gezamenlijke Overheid zich in 1999 te situeren tussen 6,6 pct. en 7 pct. van het BBP, afhankelijk van de conjuncturele ontwikkeling.

3. Specifieke aanbevelingen m.b.t. de Gemeenschappen en de Gewesten.

De navolgende tabel geeft de maximaal toelaatbare saldi en de theoretisch maximaal toelaatbare groeinormen voor de primaire uitgaven van de Gemeenschappen en de Gewesten.

(in miljarden)

	Vlaamse GM	Franse GM	Waalse GW.	Brussels GW.	Totaal G & G	Franse GM incl. overbrug- gingskred.
Advies juni 1994 :						
1995	- 31,4	- 13,2	- 14,4	- 4,3	- 63,2	- 5,3
1996	- 25,2	- 11,7	- 13,2	- 4,5	- 54,5	- 6,1
1997	- 14,2	- 9,6	- 11,0	- 4,1	- 38,9	- 6,6
1998	- 1,5	- 8,4	- 8,8	- 3,8	- 22,6	- 6,3
1999	+ 14,2	- 5,9	- 6,3	- 2,9	- 0,8	- 5,9
2000	+ 17,0	- 4,0	- 8,0	- 3,5	+ 1,5	- 4,0
Maximaal theoretische groeinorm voor de gecorrigeerde primaire uitgaven (in constante prijzen)						
	+ 1,9%	- 0,4%	+ 2,2%	+ 1,0%	+ 1,3%	

**ADVIES
EN
AANBEVELINGEN**

**DEEL I.
DE AANBEVELINGEN M.B.T. DE
GLOBALE OVERHEID EN HAAR GROTE ENTITEITEN.**

INLEIDING.

1996 wordt voor België een belangrijk budgettair jaar. Het Convergenceplan, dat als voornaamste doel had het tekort van de Gezamenlijke Overheid terug te brengen tot 3 pct. van het BBP gaat dan zijn laatste jaar in. Daardoor zou voldaan zijn aan de Maastrichtcriteria die opgelegd werden in het kader van de Europese Economische en Monetaire Unie en van de éénheidsmunt.

Op basis van de op dit ogenblik beschikbare economische en budgettaire informatie en rekening houdend met de verwachte relatief gunstige conjuncturele ontwikkelingen die voor 1995 binnen handbereik zijn en voor 1996 algemeen vooropgesteld worden kan er geen twijfel over bestaan dat, indien men de objectieven van het Convergenceplan wil halen, in 1996 een bijkomende en substantiële inspanning op het niveau van de Belgische Overheid en haar diverse subsectoren zal moeten beslist en uitgevoerd worden.

Men dient er zich bewust van te zijn dat deze beslissingen zullen moeten genomen worden op een ogenblik dat er onzekerheid bestaat over de juiste datum en de timing van de inwerkingtreding van de Europese Monetaire Unie. Men zou die onzekerheid en de mogelijkheid tot verdaging tot 1 januari 1999 van de overgang naar de derde fase van de EMU kunnen aangrijpen om voor een zekere "soepelheid" m.b.t. de Maastrichtcriteria, meer in het bijzonder de budgettaire criteria, te pleiten en dien ten gevolge een zekere spreiding van de noodzakelijke bijkomende saneringsinspanningen voor te stellen.

Dergelijke houding zou een vergissing betekenen en ze steunt bovendien, vanuit Belgisch standpunt, meestal op drogredenen :

1. De theoretische bijkomende tijdspanne voor de sanering beloopt in geen geval meer dan 12 maanden. Zelfs indien de overgang naar de derde fase wordt uitgesteld tot 1999, dan nog dient de - in laatste instantie politieke - beslissing m.b.t. de naleving van de convergentiecriteria door de Lidstaten ten laatste in 1998 te gebeuren op basis van de resultaten 1997 i.p.v. van in 1997 op basis van de resultaten 1996 in het scenario van een "versnelde" overgang naar de eenheidsmunt.
2. Men mag bovendien niet uit het oog verliezen dat de budgettaire convergentie, in het kader van de EMU, niet alléén zal geëvalueerd worden op basis van het jaarlijks deficitcriterium (objectief 3 pct.). Voor landen zoals België waarvan de schuldratio (ongeveer 135 pct.) de 60 pct. overschrijdt, zal de evaluatie eveneens gebeuren op basis van een "voldoende" vermindering van de schuldgraad in de richting van 60 pct. Welnu, deze schuldgraad vertoont een zekere inertie en het ritme van de schuldratiodaling kan slechts een voldoende snelheid bereiken indien de budgettaire convergentie naar 3 pct. zich zo vlug mogelijk realiseert en indien de vermindering van het deficit zich in de loop van de volgende legislatuur beneden de 3 pct. van het BBP verder zet.
3. Er bestaat bovendien geen enkele garantie dat de spreiding over twee jaar van de bijkomende saneringsinspanning het bedrag van de te leveren inspanning en dus de moeilijkheidsgraad aanzienlijk zou verminderen. Die hoop is in de meeste gevallen op een zuiver mechanisch redenering gebaseerd. Dergelijke redeneringen verliezen een belangrijk element uit het oog. Inderdaad, ingevolge de verschuiving van de

overgang naar de derde fase naar 1 januari 1999 zal de tussenliggende periode zonder twijfel een tijdspanne worden met grote risico's op het vlak van de wisselkoersen en de korte termijnrentevoeten.

In het geval dat de reële intrestvoet (excl. inflatie) op de overheidsschuld hoger ligt en zonder twijfel structureel hoger zal blijven dan de reële groei van de economie en van de budgettaire ontvangsten, heeft de Overheid er een fundamenteel belang bij haar budgettaire tekorten maximaal te verminderen.

4. Elke aarzeling of onzekerheid m.b.t. de vaste wil of de mogelijkheid van de Belgische Overheden om zich strikt aan het Convergenceplan en aan de voor zichzelf voor 1996 vooropgezette budgettaire objectieven te houden, riskeert vanaf 1996 zeer duur betaald te worden door de toename van de risicopremie op de intrestvoeten, meer in het bijzonder deze op korte termijn.

Nochtans is België, rekening houdend met het niveau en de structuur van de financiering van haar openbare schuld (een korte termijnschuld van iets minder dan 30 pct. van het BBP) en dus met de gevoeligheid van de intrestlasten ingevolge een aanhoudende druk op de korte termijn rentevoeten (1), zonder twijfel één van de slechts geplaatste Europese landen om op dit vlak ook maar het minste risico te nemen.

Bovendien, zelfs in het gunstigste geval, is er in 1997-1998 geen automatische en significante vermindering meer te verwachten van de gemiddelde impliciete intrestvoet op de schuld. Daardoor blijft de automatische "spontane" of mechanische vermindering van het aandeel van de intrestlasten (2) in 1997 beperkt tot iets meer dan 0,1 pct. van het BBP. De "theoretische vermindering van de saneringsinspanning" bij constant veronderstelde intrestvoet is in relatieve termen uitgedrukt weinig belangrijk in vergelijking met het werkelijk bestaande risico van een verhoging van de korte termijnrentevoeten. Dergelijke verhoging zou de budgettaire intrestlasten met 0,3 tot 0,4 pct. van het BBP doen toenemen en daardoor de factuur van de globaal te realiseren inspanningen met eenzelfde bedrag, verzwaren.

5. Daaraan dient toegevoegd dat, zelfs indien er een zekere mate van onzekerheid bestaat m.b.t. de omvang en de kracht van de huidige (1995-1996) herneming, er in België een zekere consensus bestaat over het feit dat de gemiddelde jaarlijkse reële groei, in de loop van die twee jaar, zelfs indien hij beneden de initiële verwachtingen ligt, zich niettemin rond 2,5 pct. zou moeten situeren. Daardoor zou de groei iets boven het trendmatige groeipad van de economie uitstijgen.

Men kan niet rekenen op een sterke reële groei: De onzekerheden voor 1997 en later zijn op dit ogenblik nog veel groter. De spreiding van de besparingsinspanningen zou het risico op pro-cyclische maatregelen, die zouden wegen op een eventuele ongunstige conjuncturele ommekeer in 1997, doen toenemen.

---

1 Een bijkomend verschil van 100 basispunten op de korte termijn rentevoeten, t.o.v. de Duitse rentevoeten, zou ten minste 0,3 pct. van het BBP belopen op het vlak van de Belgische openbare financiën wat overeenstemt met meer dan 25 miljard op jaarbasis.

2 In het kader van een automatische vermindering van de bruto schuldgraad die ongeveer 1,5 pct. van het BBP zou belopen in 1996.

6. Daarenboven staan de huidige aarzelende consumptieëvolutie en het behoud van een historisch hoge spaarquote van de particulieren ongetwijfeld in verband met de bestaande onzekerheid m.b.t. de oriëntaties van de budgettaire en fiscale politiek tijdens de komende jaren, zonder dan nog te spreken over de verwarring zaiende onzekerheden op langere termijn m.b.t. de toekomst van het stelsel van de sociale zekerheid waaronder in het bijzonder de pensioenstelsels.

Een te graduele benadering van de sanering, waarbij het aan financiële en sociale duidelijkheid ontbreekt, draagt het risico van een onderhouden scepticisme, van speculatie en van afwachting van de privé sector (m.b.t. het verbruik en de investeringen) in zich.

7. Men kan het tenslotte niet voldoende herhalen dat, zelfs los van de Maastricht problematiek en van de EMU-kalender, het in rekening brengen van de komende socio-demografische schok (3) en zijn budgettaire weerslag op lange termijn voor de Belgische overheden een bijkomend en beslissend element vormt om een krachtige en versnelde politiek van structurele schuldvermindering te voeren.

Een budgettaire norm van stabilisatie van het primaire surplus - zonder intresten - gedurende twee legislaturen, zoals hierna voorgesteld, zou, op kruissnelheid, een zelfvoedende vermindering van de op de begroting geïmputeerde intrestlasten ten belope van 0,2 pct. van het BBP jaarlijks (15 tot 20 miljard per jaar, cumulatief in constante franken vanaf 2005) op gang brengen.

Dat is ongetwijfeld de minst pijnlijke, de economisch meest efficiënte en de sociaal meest evenwichtige wijze om op termijn enige structurele budgettaire ruimte te creëren - zonder bijkomende heffingen of pijnlijke verminderingen van andere uitgaven - ten einde de grote socio-demografische en maatschappelijke uitdagingen (pensioenen, gezondheidszorgen, tewerkstelling, vorming, leefmilieu en opvoeding) van de komende decennia het hoofd te kunnen bieden.

8. Besluitend mag men stellen dat dit alles op een eenduidige wijze pleit voor een krachtdadige en geloofwaardige budgettaire aanpak die zonder verwijl dient opgestart na de installatie van de volgende regeringen.

Het is de enig mogelijke rationele keuze om terzelfdertijd de monetaire en financiële risico's te minimaliseren - en op die wijze de globaal te realiseren inspanning te beperken -, om op een psychologische manier het voorzorgssparen (dat negatief inwerkt op het vertrouwen, de groei ... en daardoor op de budgettaire resultaten) neerwaarts te beïnvloeden, en om op langere termijn, als gevolg daarvan, de noodzakelijke voorwaarden tot een herstel van het vertrouwen van de bevolking in de toekomst van het stelsel van de wettelijke pensioenen (en het stelsel van de sociale bescherming in zijn geheel) te verzekeren.

---

3 Verbonden aan de vergrijzing van de bevolking en de implicaties ervan op het vlak van pensioen- en gezondheidsuitgaven.

Het vervolg van dit advies gaat dieper in op twee essentiële vragen waarmee de volgende federale regering en indirect de regeringen van de andere bevoegdheidsniveau's geconfronteerd zullen worden :

- welke is de omvang - voorlopig geraamd - van de bijkomende saneringsinspanning die in 1996 moet gerealiseerd worden om de objectieven van het Convergenceplan te halen, d.w.z. om de netto-financieringsbehoeften van de Belgische overheden (in ESER-definitie) naar 3 pct. van het BBP te brengen. Hoe is die inspanning verdeeld over de twee grote Entiteiten ?
- Indien dat als verworven kan beschouwd worden, welke zijn dan de grote lijnen, van de budgettaire politiek hoofdzakelijk bekeken vanuit een financiële optiek (4), die de overheden tijdens de nieuwe legislatuur (inbegrepen 1999) zouden moeten volgen en welke zouden de geëigende budgettaire normen zijn, die daartoe in werking zouden moeten gesteld worden door de verschillende overheidsniveau's.

---

4 De Afdeling Financieringsbehoeften is inderdaad niet gemandateerd om zich over de inhoud van specifieke oriëntaties n.b.t. de ontvangsten of uitgaven uit te spreken.

I. ADVIES EN AANBEVELINGEN VOOR 1996.

In dit hoofdstuk worden opeenvolgend behandeld :

- de omgevings- en vertrekthypothesen die als basis dienen voor het budgettaire traject tot 1996 "bij ongewijzigd beleid";
- de globale resultaten van dit traject, evenals de raming van de bijkomend te realiseren inspanning;
- de verdeling van die resultaten over de grote Entiteiten, evenals de ermee overeenstemmende inspanningen.

1. Macro-economische budgettaire en financiële omgevingshypothesen.

Het is moeilijk om op dit ogenblik van de budgettaire cyclus een vrij precieze raming te maken van de voor 1996 verwachte resultaten bij ongewijzigd beleid. Die onzekerheid wordt nog gevoed doordat : de semestriële economische vooruitzichten van het voorjaar van de grote internationale organisaties nog niet gekend zijn; de budgettaire resultaten, in ESER-termen, voor 1994 van de gezamenlijke overheden nog niet beschikbaar zijn en er nog geen nieuw economisch budget met de vooruitzichten voor 1995-1996 beschikbaar is.

Daardoor blijven de onzekerheidsmarges die op dit soort oefening wegen in dit stadium relatief belangrijk. De voorliggende oefening vertrekt van voorzichtige uitgangspunten. Er werd getracht om in de mate van het mogelijke rekening te houden met de jongste conjuncturele evoluties (gegevens voor de periode februari-april) en met de vrij recente, doch algemene tendens bij de meeste conjunctuurspecialisten, om de globaal genomen vrij optimistische groeiperspectieven - zij het in beperkte mate voor het lopend jaar - naar beneden toe te herzien.

Er werd eveneens getracht om rekening te houden met de vermoedelijke gevolgen van de recente evoluties m.b.t. de wisselkoersen en de intrestvoeten. Bij wijze van technische hypothese werd er daarom vanuit gegaan dat op korte termijn geen grote wijzigingen m.b.t. die elementen zouden optreden.

Tengevolge daarvan werden de inflatievooruitzichten, vanaf 1995, naar beneden toe herzien en dit zowel voor de index van de consumptieprijzen (gemiddelde stijging van 2 pct. in 1995 te vergelijken met 2,3 pct. in het Economisch Budget van maart) als voor de BBP-deflator (2,3 pct. in vergelijking met 2,7 pct. in het Economisch Budget van maart).

Voor 1995, wordt een reële (BBP) groei verondersteld van 2,7 pct. (tegen 2,8 pct in het Economisch Budget van maart 1995). Voor 1996 is die groei vastgesteld op 2,3 pct. (in vergelijking met 2,8 pct. in semestriële middellange termijn vooruitzichten van het Federaal Planbureau en met 2,6 pct. in recente ramingen van de Europese Commissie en van de OESO).

Dit gewild lagere groeicijfer voor 1996 houdt uitdrukkelijk rekening met de mogelijke gevolgen (5) op korte termijn van een restrictieve budgettaire politiek in 1996 (waarvan de bruto budgettaire weerslag meer dan 1 pct. van het BBP, of ongeveer het gemiddelde van de jaren 1993-1994, zou zijn).

Op het vlak van de impliciete rentevoet op de overheidsschuld (6) bestaat er een zekere consensus. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat bij de huidige marktrentevoeten en bij genormaliseerde financieringsstructuur in 1995-1996, t.o.v. de uitzonderlijke situatie van 1994 (7), de impliciete rentevoet iets boven de 7,1 pct. zou liggen in 1996 (overeenstemmend met een gemiddelde voet van 7,25 pct. op de werkelijk rentedragende schuld) (8).

In de mate dat de reële groei van de economie gematigd blijft en dus niet inflatoir wordt in 1995-1996 en voor zover de vooropgestelde bijkomende budgettaire inspanning de geloofwaardigheid van de verbintenissen van de Overheden in de ogen van de financiële markten zou verbeteren, waardoor de risicopremies zowel op lange als op korte termijn zouden geminimaliseerd worden, impliceert de coherentie van dat scenario dat op een relatieve stabiliteit of beperkte stijging van de korte termijnrentevoeten in 1996 mag gerekend worden. Onder die voorwaarden zou de globale last van geconsolideerde intresten in ESER-termen de 9,2 pct. van het BBP in 1996 niet overschrijden.

In die context van gematigde reële groei en van zwakke inflatie, zou de nominale BBP-groei gemiddeld de 5 pct. per jaar in 1995-1996 niet overschrijden.

Voor wat de macro-budgettaire hypothesen betreft is het hier ontwikkelde "spontane" scenario gesteund op de bestaande fiscale en sociale wetgeving, evenals op de beschikbare informatie. Er wordt verondersteld dat de bestaande wettelijke bepalingen m.b.t. het Globaal Plan onverkort worden toegepast.

Er wordt daarentegen evenwel niet verondersteld dat de op dit ogenblik in voege zijnde budgettaire normen - nulgroei in volume voor de primaire uitgaven van de Federale Overheid, budgettair evenwicht voor de Sociale Zekerheid, éénheidselasticiteit van de ontvangsten - automatisch en a priori volledig doorgetrokken worden in 1996. Er werd m.b.t. de BNP-bijdrage van België in de EU (+ 0,1 pct. van het BBP), na de vermindering die vastgesteld werd in 1995, rekening gehouden met een vermoedelijk significante verhoging in 1996.

---

5 Op die wijze kan het verschil tussen de budgettaire convergentie objectieven en de evoluties bij ongewijzigd beleid beschouwd worden als een maatstaf voor de bijkomend te realiseren bruto saneringsinspanningen. Het gaat in geen geval om een maatstaf voor het netto te bereiken resultaat.

6 Gedefinieerd volgens ESER-concept als de ratio van de netto (of geconsolideerde) intrestlasten van de Belgische overheden in periode t , t.o.v. de uitstaande geconsolideerde bruto schuld in de periode (31 december) $t-1$. De geconsolideerde intrestlasten in ESER-termen stemmen overeen met de bruto intresten na aftrek van de intresten die de overheden zelf ontvangen (in werkelijkheid bijna voor de totaliteit door het stelsel van de Sociale Zekerheid) en uit de financiële activa die geplaatst zijn in overheidsschuld papier.

7 Het jaar 1994, dat gekenmerkt werd door een plotse en forse stijging van de lange termijn rentevoeten, werd gekenmerkt door een uitzonderlijk hoog beroep op korte termijnfinanciering, die onmiddellijk woog op het budget van het lopende jaar, waardoor de budgettaire resultaten van 1995, in geval van een terugkeer naar een meer normale financieringsstructuur, verlicht worden.

8 Per eind van 1994 zat er in de brutoschuld 130 miljard schuld of 1,7 pct. van het BBP (certificaten in handen van het I.M.F.) die niet rentedragend was. Deze impliciete rentevoet voor 1996 betekent een duidelijke verhoging (+ 10 basispunten) t.o.v. de impliciete rente van 1995 (7,15 pct. op de rentedragende schuld).

Voor Entiteit "I" bedraagt de verwachte reële groei van de primaire uitgaven, exclusief de transfers aan de rest van de wereld en vóór nieuwe maatregelen, 1,7 pct. (cfr. tabel I.2.) in vergelijking met een raming van 1,5 pct. in 1995.

Voor 1996 werden voor de Federale Overheid geen ontvangsten uit de verkoop van activa voorzien. Dat verklaart grotendeels de weerhouden hypothese m.b.t. de sterke daling van de niet-fiscale en niet-parafiscale ontvangsten tussen 1994 en 1996 (ongeveer -0,5 pct. van het BBP in twee jaar).

Op niveau van Entiteit "II", als geheel, werd rekening gehouden met een trendmatige vertraging van de "spontane" stijging van de geconsolideerde primaire uitgaven (in het bijzonder de kapitaaluitgaven). Die vertraging zou volgen op de relatief sterke groeiritmes die in 1993-1994 genoteerd werden en die zonder twijfel ook in 1995 zullen gerealiseerd worden. De bij hypothese aangehouden reële "spontane" toename belooft resp. voor 1995 en 1996 2,6 pct. en 2,2 pct. (cfr. tabel bijlage II.3).

2. Resultaten van het "spontane" scenario en de vereiste bijkomende saneringsinspanningen.

Op basis van voormelde uitgangspunten zouden de "spontane" netto-financieringsbehoeften voor het geheel van de Belgische overheden in 1995 op 4,3 pct. van het BBP uitkomen. Dat niveau stemt overeen met de vereisten van het Convergenceplan. De netto-financieringsbehoeften zouden in 1996 evenwel niet op significante wijze "spontaan" beneden dat niveau dalen. Daardoor zou er een "gap" van ongeveer 1,25 pct. van het BBP of 105 miljard blijven t.o.v. het vooropgestelde objectief van 3 pct. van het BBP in 1996.

In dit stadium kan deze becijfering alleen als indicatief gezien worden, met een afwijkingmarge van ongeveer 0,2 pct. van het BBP of 15 miljard BEF boven of onder deze centrale raming (inspanning gelegen tussen 90 en 120 miljard).

Deze raming kan in dit stadium als globaal betrouwbaar beschouwd worden. Ze leidt tot een marginaal hoger tekort (0,2 à 0,3 pct. van het BBP) dan dit van de beschikbare voorlopige ramingen van de internationale instellingen (EU en OESO) voor België. Het verschil kan gemakkelijk gelokaliseerd worden als gevolg van een lagere reële groeihypothese die m.b.t. het BBP (een verschil van 0,3 pct.) weerhouden werd, om o.a. rekening te houden met de mogelijke effecten op korte termijn van een bijkomende discretionaire restrictieve budgettaire of fiscale impuls van 1,25 pct. van het BBP die in 1996 in werking zou treden.

Tabel I.1.
 "Spontaan" scenario voor de Gezamenlijke Overheid.

	1994	1995	1996
In % van het BBP			
Ontvangsten	48,3	47,7	47,5
- Niet-fiscale	1,6	1,2	1,1
- Fiscale en sociale bijdragen	46,7	46,5	46,4
- bijdragen	15,7	15,4	15,1
- fiscale	31,0	31,1	31,3
Primaire uitgaven	43,4	42,8	42,6
- Exclusief transferten aan rest v.d. wereld	41,8	41,4	41,1
Intresten	10,3	9,1	9,2
Primaïr saldo	4,9	4,8	4,9
Netto-financieringsbehoeften	-5,4	-4,3	-4,3
Objectieven v.h. Convergenceplan		-4,3	-3,0
Vershil in % van het BBP		0,04	-1,27
Bruto schuld (ESER)	136,0	134,6	133,0
- Jaarlijks verschil		-1,5	-1,6
Budgettaire hypothesen			
Reële groei primaire uitgaven		1,6	1,9
- exclusief transferten aan rest v.d. wereld		1,8	1,8
Elasticiteit van de fisc. en para-fisc. ontvangsten		0,88	0,98

Het verschil op het vlak van het tekort van 0,75 pct. van het BBP t.o.v. de meer optimistische ramingen van het Federaal Planbureau (9) - dat bij ongewijzigd beleid uitkomt op een tekort van 3,5 pct. van het BBP in 1996 - kan eveneens zeer gemakkelijk toegewezen worden.

Naast een statistisch verschil van bijna 0,2 pct. van het BBP als gevolg van het niet verrekenen in 1996 en in ESER-termen van privatiseringsopbrengsten, kan het overblijvende verschil (0,6 pct. van het BBP) ongeveer fifty-fifty verdeeld worden over de verschillen in macro-economische hypothesen (groei) en andere verschillen in technische hypothesen op het vlak van de reële groei van de primaire uitgaven (10).

9 Hetzij een tekort bij ongewijzigd beleid van 3,5 pct. van het BBP in 1996, zie Economische Vooruitzichten 1995-1999 van het Federaal Planbureau, maart 1995.

10 Inderdaad, het Federaal Planbureau veronderstelt dat in 1996 bepaalde normen van het Globaal Plan zullen gerealiseerd zijn; de hier weerhouden hypothese van het "spontane" scenario bestaat er in dat de naleving van die genormeerde objectieven vermoedelijk in 1996 bijkomende maatregelen, m.n. in de gezondheidszorgen, zal vergen.

Indien, ondanks de toepassing van het Globaal Plan (loonbevriezing, sociale maatregelen) en zijn verondersteld neerwaarts effect op de finale primaire uitgavenratio (-0,3 pct. van het BBP, ondanks een stijging van 0,1 pct. van het BBP van de transfers aan de EU), de "spontane" verbetering van het primaire surplus marginaal blijft in 1996 (minder dan 0,1 pct. van het BBP) is dat een gevolg van de in 1996 voortgezette wijziging van de structuur van de macro-economische inkomens en van de belastbare bases die samenhangen met de vermindering van het loonaandeel, gekoppeld aan de afgeleide effecten van de selectieve vermindering van de sociale bijdragen en aan de volledige verdwijning in ESER-termen van de privatiseringsopbrengsten. Daardoor daalt de ontvangstenratio supplementair met 0,2 pct. van het BBP, na de verwachte vermindering met ongeveer 0,6 pct. van het BBP in 1995 - waarvan 0,3 pct. van het BBP in para-fiscale ontvangsten en 0,4 pct. van het BBP in niet-fiscale ESER-ontvangsten.

In 2 jaar (1994-1996) neutraliseert de ontvangstendaling in ESER-termen (een vermindering met 0,8 pct. van het BBP) meer dan 40 pct. van de stijging die werd vastgesteld in 1993-1994 (1,9 pct. van het BBP).

Het objectief zou erin bestaan om in 1996 een werkelijk primair overschot, in ESER-termen, van 6,2 pct. van het BBP te halen, t.o.v. een "spontaan" overschot van 4,9 pct. van het BBP.

3. De verdeling van de inspanning over de grote Entiteiten.

3.1. Op het niveau van Entiteit "I".

In het scenario "bij ongewijzigd beleid" zou het deficit van Entiteit "I" in 1995 teruglopen tot 3,6 pct. van het BBP en ongeveer op dat niveau blijven in 1996. Het verschil t.o.v. het objectief, een deficit van 2,6 pct. van het BBP in 1996 zoals vooropgesteld in het Convergentieplan, zou dan iets meer dan 1,0 pct. van het BBP (ongeveer 85 miljard) belopen.

Van de 85 miljard die op het niveau van Entiteit "I" dient gerealiseerd te worden stemt ongeveer 10 miljard overeen met de oriëntaties die vervat zijn in het Globaal Plan of het Convergentieplan maar waarvan de uitvoeringsmaatregelen in 1996 moeten genomen of vervolledigd worden alvorens ze hun volle effect kunnen sorteren.

Het primaire surplus van deze Entiteit zou, na een achteruitgang met 0,1 pct. van het BBP in 1995 tengevolge van een gevoelige vermindering van de overheidsontvangsten (dicht bij de - 0,6 pct. van het BBP) (11), die in hoofdzaak gecompenseerd werd (0,5 pct. van het BBP) door een discretionaire vermindering van de primaire uitgaven, zich bij ongewijzigd beleid in 1996 stabiliseren op het niveau van 1995 (4,6 pct. van het BBP) (12).

11 Waarvan - 0,35 pct. van het BBP sociale bijdragen, - 0,3 pct. van het BBP niet-fiscale en niet-parafiscale ontvangsten en + 0,05 pct. van het BBP fiscale ontvangsten, waarvan + 0,2 pct. van het BBP directe belastingen en - 0,15 pct. van het BBP indirecte belastingen.

12 Een achteruitgang met 0,3 pct. van het BBP van de primaire uitgavenratio zou geneutraliseerd worden door een nieuwe gelijkwaardige daling van de overheidsontvangsten, voornamelijk op het niveau van de niet-fiscale ontvangsten.

Het aandeel van de interestlasten zou licht stijgen tot 8,3 pct. van het BBP in 1996 (na een daling met 1,2 pct. van het BBP in 1995 t.o.v. 1994).

In 1996 zou de "spontane" vermindering van de primaire uitgavenratio van Entiteit "I" 0,3 pct. van het BBP bedragen, in vergelijking met een vermindering van 0,5 pct. van het BBP in 1995.

Die laatste evolutie werd nochtans vergemakkelijkt door een vermindering van de transfersen aan de "Rest van de wereld" (voornamelijk EU), die in 1996 gedeeltelijk in tegengestelde zin zouden evolueren. Uitgedrukt in "gecorrigeerde" cijfers (finale primaire uitgaven of exclusief transfers aan de EU) zou de daling van de primaire uitgavenratio van Entiteit "I" eerder - 0,4 pct. van het BBP (1995) en - 0,3 pct. van het BBP (1996) bedragen.

*Tabel I.2.
Resultaten van het "spontane" scenario
op het niveau van Entiteit "I".*

	1994	1995	1996
In % van het BBP			
Ontvangsten	35,0	34,4	34,1
Primaire uitgaven	30,3	29,7	29,5
Intresten	9,4	8,2	8,3
Primair saldo	4,7	4,7	4,6
Netto-financieringsbehoeften	-4,7	-3,6	-3,6
Objectieven v.h. Convergentieplan		-3,70	-2,60
- Verschil t.o.v. het objectief		0,10	-1,04
Schuld	122,8	121,1	119,3
- Jaarlijkse afwijking		-1,7	-1,8
Budgettaire hypothesen			
Reële groei van de primaire uitgaven		1,2	1,8
-exclusief transfers aan rest v.d. wereld		1,5	1,7

Men mag ervan uitgaan dat bij ongewijzigd beleid (met een nominale bevrozing in 1996 van de subsidie vanwege de Federale Overheid) het tekort van de Sociale Zekerheid ongeveer 0,3 pct. van het BBP zou belopen. Dit in tegenstelling tot een objectief van een overschot in ESER-termen van 0,2 pct. van het BBP. Daaruit volgt een te dekken verschil van ongeveer 0,55 pct. van het BBP (ongeveer 45 miljard). De toename van het deficit van de Sociale Zekerheid in 1996 (met 0,25 pct. van het BBP t.o.v. 1994) kan verklaard worden door een meer uitgesproken daling van de totale ontvangstenratio van het stelsel (-0,65 pct. van het BBP waarvan bijna -0,6 pct. van het BBP werkelijke sociale bijdragen (13)) dan de daling van de uitgavenratio (-0,4 pct. van het BBP).

In die hypothese blijft er op het niveau van de Federale Overheid een te absorberen verschil van 0,5 pct. van het BBP (ongeveer 40 miljard).

3.2. Op het niveau van Entiteit "II".

Op het niveau van Entiteit "II" als geheel (Gemeenschappen en Gewesten en Lokale Overheden) beschouwd, leidt het scenario "bij ongewijzigd beleid" (spontaan scenario) tot een netto-financieringsbehoefte in ESER-termen van iets meer dan 0,6 pct. van het BBP in

13 De relatieve toename van de toegewezen ontvangsten tussen 1994 en 1996 compenseert bijna de relatieve vermindering (in pct. van het BBP) van de rechtstreekse subsidies van de Federale Overheid.

1996, nadat 0,7 pct. van het BBP werd bereikt in 1994-1995. In vergelijking met de objectieven van het Convergentieplan (een NFB van 0,4 pct. van het BBP in 1996) blijft er een geraamd verschil van iets meer dan 0,2 pct. van het BBP of ongeveer een twintigtal miljard.

Dat verschil stemt overeen met 1,7 pct. van het geconsolideerde niveau van de primaire uitgaven van deze Entiteit (waarvan iets minder dan 45 pct. gelokaliseerd is op het niveau van de Lokale Overheden - Gemeenten en Provincies - en het overblijvende deel op het niveau van de finale primaire uitgaven (14) van de Gemeenschappen en de Gewesten).

De Lokale Overheden hebben wat hen betreft gedurende 3 à 4 jaar een sterke toename van hun reële primaire uitgaven - m.n. van de kapitaaluitgaven - laten optekenen. De financiering van die door de Lokale Overheden gevolgde politiek werd vergemakkelijkt door een eveneens gevoelige toename van de reële transfers die zij van de Gemeenschappen en de Gewesten ontvingen. In die zin lijkt het logisch dat zij direct betrokken worden in de globaal gevraagde inspanning.

*Tabel I.3.
Verwachte evolutie op het niveau van Entiteit "II".
Scenario bij ongewijzigd beleid.*

	1994	1995	1996
In % van het BBP			
Ontvangsten	14,0	13,9	14,0
Primaire uitgaven	13,8	13,7	13,7
Intresten	0,9	0,9	0,9
Primair saldo	0,2	0,2	0,3
Netto-financieringsbehoeften	-0,7	-0,7	-0,6
Objectieven v.h. Convergentieplan		-0,60	-0,40
- Verschil t.o.v. objectief		-0,10	-0,23
Schuld	13,2	13,5	13,7
Budgettaire hypothesen			
Reële groei van de primaire uitgaven		2,6	2,2

Het behoort in het kader van hun budgettaire verantwoordelijkheid tot de bevoegdheid van diegenen die de voogdij uitoefenen over de Lokale Overheden om de noodzakelijke arbitrages (tussen hun eigen finale primaire uitgaven, aan de ene kant, en de aan de Lokale Overheden getransfereerde middelen, aan de andere kant) door te voeren zodat de budgettaire verplichtingen die zij, zowel in de optiek van een stabilisatie van hun

14 Primaire uitgaven (10,3 pct. van het BBP) exclusief de totale transfers (lopende en kapitaal of in totaal 3,1 pct. van het BBP) gestort aan de Lokale Overheden d.w.z. netto 7,2 pct. van het BBP finale primaire uitgaven tegen 5,8 pct. van het BBP voor de Lokale Overheden.

respectieve schuldratio als in het kader van het Belgische Convergenceplan, onderschreven hebben kunnen nageleefd worden.

3.3. De verdeling per Entiteit van de weg te werken budgettaire verschillen.

De navolgende tabel illustreert de verdeling, van het globaal te dekken verschil, over de Entiteiten.

*Tabel I.4.
Verdeling van het globaal verschil over de Entiteiten.
Verschillen t.o.v. het Convergenceplan.*

	<i>in % van het BBP</i>	
	1995	1996
Gezamenlijke Overheid		
- Objectieven	-4,3	-3,0
- Scenario ongewijzigd beleid	-4,3	-4,3
- Verschil	-0,0	-1,3
Entiteit "I"		
- Objectieven	-3,7	-2,6
- Scenario ongewijzigd beleid	-3,6	-3,6
- Verschil	0,1	-1,0
Entiteit "II"		
- Objectieven	-0,6	-0,4
- Scenario ongewijzigd beleid	-0,7	-0,6
- Verschil	-0,1	-0,2

II. BEGROTINGSNORMEN OP MIDDELLANGE OF LANGE TERMIJN.

Indien we ons in een ruimer tijds kader plaatsen en in de veronderstelling dat het "Maastricht"-objectief op het vlak van de NFB, 3 pct. in 1996 wordt gehaald, dan dient er een antwoord gevonden te worden op de tweede belangrijke vraag m.n. die m.b.t. het realiseren van de globale budgettaire normen voor een langere termijn (het geheel van de volgende legislatuur en daarna).

Daarom werd een voorzichtig middellange termijn macro-economisch scenario uitgetekend rond enkele grote assen zoals deze in bijlage I.1 gespecificeerd worden.

1. Beperkingen en bezwaren tegen een globale deficit norm.

Een eerste mogelijke - minimalistische - norm zou er kunnen in bestaan zich op middellange termijn te houden aan een stabilisatie van het overheidstekort op 3 pct. van het BBP, d.i. het in het kader van het Maastrichtverdrag weerhouden maximaal tekort m.b.t. de budgettaire convergentienorm. Onder normale groeivoorwaarden heeft deze norm als voordeel dat hij op korte tot middellange termijn een zekere zelfvoedende vermindering van de schuldgraad op gang brengt (gemiddeld - 2 pct. van het BBP per jaar gemiddeld in de loop van de volgende 10 jaren) en daaraan gekoppeld een vermindering van de intrestlasten (- 0,10 tot - 0,15 pct. van het BBP per jaar).

Als gevolg daarvan laat deze norm in principe toe om op korte termijn budgettaire marges vrij te maken op het vlak van de primaire saldi. Die marges stemmen overeen met de automatische verminderingen van de intrestlasten.

Doch daarnaast vertoont deze aanpak belangrijke drie nadelen :

1. Zelfs indien hij in principe een zekere zelfvoedende vermindering van de schuldgraad op gang brengt dan nog zwakt dat ritme geleidelijk af en laat onder geen enkel mogelijke hypothese toe om op een significante wijze en binnen redelijke termijnen (20 jaar ?) de in het Maastrichtverdrag ingeschreven schuldgraad (60 pct. van het BBP) te halen. In 2020 zou de schuldgraad inderdaad nog 90 pct. van het BBP overschrijden en in 2030 zou hij nog ongeveer 85 pct. van het BBP belopen.
2. In geval van een nieuwe conjuncturele, structurele of financiële schok zou een tekort van 3 pct. van het BBP niet volstaan om de Belgische economie te beschutten voor een opnieuw opduiken van het pervers sneeuwbaaleffect, dat in dat geval alleen vermeden zou kunnen worden door vrij drastische nieuwe pro-cyclische besparingsmaatregelen.

3. Tenslotte en in hoofdzaak heeft dit scenario van stabilisatie van het trendmatig tekort op 3 pct. van het BBP het grote nadeel dat de vrijkomende primaire - exclusief intresten -budgettaire marges trendmatig kleiner worden en dit op een ogenblik dat de Belgische economie de budgettaire schok van de verwachte verzwaring van de lasten verbonden aan de veroudering (wettelijke en overheidspensioenen, gezondheidszorgen) dient op te vangen. Vanaf 2010, zou de gemiddelde endogene zichzelf voedende vermindering van de intrestlasten in dit scenario 0,1 pct. van het BBP per jaar of zelfs iets minder bedragen, terwijl de verwachte verzwaring van de "socio-demografische budgettaire last" verbonden aan de veroudering gemiddeld per jaar 0,2 pct. van het BBP zou kunnen bereiken of zelfs overschrijden en dit gedurende een twintigtal jaren (2010-2030).

2. Inhoud en implicaties van een norm op het vlak van het primair overschot.

Een tweede mogelijk scenario is deze van een primaire overschotnorm, die vertrekt van een niveau dat overeenstemt met datgene dat vereist is voor de Gezamenlijke Overheid om in 1996 het objectief van NFB ten belope van 3 pct. van het BBP te bereiken.

De meest recente ramingen laten toe dit in 1996 te bereiken "primair overschot" van de Gezamenlijke Overheid te ramen op 6,2 pct. van het BBP.

Dit globaal primair overschot van 6,2 pct. van het BBP kan als volgt verdeeld worden :

*Tabel I.5.
Vertrekbasis voor de norm op lange termijn.*

	Totaal	in % van het BBP	
		waarvan	
		Entiteit I	Entiteit II
Financieringsbehoeften	-3,0	-2,6	-0,4
Primair saldo	6,2	5,6	0,6
Intrestlasten	9,2	8,3	0,9

De hier voorgestelde regel inzake het primair overschot voor de periode 1997-1999 kan als volgt worden omschreven :

- a) op het niveau van Entiteit "II", als geheel beschouwd en voor de nieuwe legislatuur, volgt het traject van het geconsolideerd primair overschot direct uit de traditionele

specifieke aanbevelingen aan de diverse Gemeenschappen en Gewesten (15) en uit de wettelijke norm van begrotingsevenwicht die opgelegd wordt aan de Lokale Overheden (16). De volgende tabel geeft een synthese van de implicaties van het genormeerde scenario voor Entiteit "II". De gedetailleerde aanbevelingen voor de Gemeenschappen en de Gewesten worden gegeven in tabel II.4.

*Tabel I.6.
Implicaties van het genormeerde
begrotingsscenario voor Entiteit "II".*

in % van het BBP

	Netto financierings- behoeften	Totaal primaair saldo	waarvan Gemeenschappen en Gewesten	Lokale Overheden	Intrestlasten
1996	- 0,4	0,6	0,0	0,6	0,9
1997	- 0,3	0,7	0,2	0,5	0,9
1998	- 0,1	0,8	0,4	0,5	0,9
1999	0,1	1,0	0,6	0,5	0,9
1996-99	0,5	0,4	0,5	- 0,1	- 0,0

Omwille van afrondingen kan de som van de onderverdeling licht afwijken (0,1 pct.) van de totalen.

Onder deze voorwaarden zou het primair saldo van Entiteit "II" moeten toenemen met 0,4 pct. van het BBP (van iets minder dan 0,6 pct. van het BBP tot praktisch 1 pct. van het BBP in 1999-2000);

- b) op het niveau van Entiteit "I" zou het beoogde en noodzakelijke primair overschot in 1996, dat momenteel geraamd wordt op 5,6 pct. van het BBP, een primair overschot zijn dat in geen geval mag dalen, wat ook de conjuncturele ontwikkelingen zijn : het betreft in zekere zin een benedengrens;
- c) bovendien zou, steeds op het niveau van Entiteit "I", elke afwijking van de economische groei boven de 2 pct., waarvan men kan aannemen dat de weerslag op het primair saldo gemiddeld ongeveer 50 pct. belooft (bijvoorbeeld een winst op het vlak van het primair overschot van 0,3 pct. van het BBP in geval van een reële groei van 2,6 pct.) moeten aangewend worden (voor 50 pct.) voor de vorming van een zekere reserve die een "conjuncturele begrotingsruimte" voor Entiteit "I" zou moeten vormen.

De weerslag van een gunstige conjuncturele ontwikkeling op de openbare financiën zou moeten geaffecteerd worden aan de verbetering van het primair surplus van Entiteit "I" tot het plafond van 6 pct. is bereikt. Als vuistregel mag worden gesteld

15 Zie ter zake deel II van dit Advies, handelend over de Gemeenschappen en de Gewesten, en meer bepaald de laatste kolom van tabel II.3.

16 Uit deze context van een genormeed begrotingsevenwicht, volgt een tendentiële vermindering van de schuldgraad van de Lokale Overheden in procent van het BBP; in de hypothese van een globaal gestabiliseerde impliciete rentevoet voor dit overheidsniveau, maakt de automatische vermindering van het gewicht van de intrestlasten van de Lokale Overheden, in procent van het BBP, het mogelijk, bij onveranderd begrotingsevenwicht, het primair overschot van de Lokale Overheden te verminderen (een weinig minder dan 0,1 pct. van het BBP in 3 jaar).

dat bij een "neutraal" budgettair beleid de reële groei van het BBP die 2 pct. overschrijdt, wordt vertaald in een toename van het primair overschot (in pct. van het BBP) die gelijk is aan de helft van de overschrijding van die 2 pct.-groei. Zo zou bv.. bij een aangehouden reële groei van het BBP van 2,2 pct. per jaar gedurende de periode 1997-1999 het primair overschot van Entiteit "I" in 1999 nagenoeg 6 pct. van het BBP bedragen, hetzij een toename met 0,1 pct. van het BBP per jaar, t.o.v. de startwaarde van 5,6 pct. van het BBP in 1996.

- d) steeds op het niveau van Entiteit "I", zou evenwel een plafond van 6 pct. primair overschot worden vastgesteld, dat niet wordt overschreden; dat zou normaal vanaf 1999 overeenstemmen met een plafond van 7 pct. van het BBP voor het primair overschot van de Gezamenlijke Overheid.
- e) in het geval van een belangrijke exogene schok op de intrestvoeten zouden bijkomende correctiemaatregelen moeten worden genomen.

3. Implicaties op middellange en lange termijn van deze norm inzake primair overschot.

Er dient aan herinnerd te worden dat een "primair overschot-norm", zoals die hierboven werd gedefinieerd, impliceert dat elke vermindering van het gewicht van de intrestlasten (17) moet worden "gekapitaliseerd" ten voordele van een bijkomende vermindering van het deficit en van een versterking van het "omgekeerde sneeuwbaaleffect"; die vermindering van de intrestlast zal dus op korte termijn niet in de economie mogen worden aangewend, maar zal moeten dienen om in de toekomst (na 2005) structurele beleidsruimte te creëren, meer bepaald om de budgettaire schok die uit de veroudering van de bevolking voortvloeit op te vangen.

Het genormeerde traject dat voortvloeit uit het globaal primair overschot, op basis van een illustratief macro-economisch scenario, ziet eruit (meer gedetailleerd in bijlage I.1.) zoals weergegeven in navolgende tabel :

*Tabel I.7.
Normen inzake primair overschot in een
illustratief scenario.*

	1996	1997	1998	1999	2000	2003	<i>in % van het BBP</i>	
							Gemiddelde 1997-1999	2000-2003
Hypothese inzake reële groei (BBP)	2,40	2,50	2,10	2,00	2,25	2,25	2,20	2,25
Overeenstemmende primaire overschotten								
- Entiteit "I" (conjunctureel aangepast) (1)	5,64	5,89	5,94	5,94	6,00	6,00	5,92	6,00
- Entiteit "II" (norm schuldgraad) (2)	0,56	0,67	0,84	1,03	1,00	1,00	0,85	1,00
Totaal (I + II) (3=1+2)	6,20	6,56	6,78	6,96	7,00	7,00	6,77	7,00

17 Normaal voortvloeiend, voor een gegeven gemiddelde intrestvoet, uit een geleidelijke daling van de schuldgraad.

De implicaties van dit scenario zijn drieërlei :

- Zelfs in het geval van een conjuncturele verzwakking, bijvoorbeeld op het einde van de legislatuur, moet voor de Gezamenlijke Overheid een primair overschot van minimaal 6,6 pct. van het BBP (18) in 1999 verplicht worden verwezenlijkt.
- In dit illustratief scenario - in een als "normaal" beschouwde macro-economische context en met een op het niveau van de Gezamenlijke Overheid (als ook op het niveau van de eigen middelen - exclusief BFW-ontvangsten - van Entiteit "II") gestabiliseerde globale fiscale druk - zou over de periode 1997-1999 (3 jaar) de impliciete norm van de "toegelaten" reële stijging van de primaire uitgaven van Entiteit "I", 1,4 pct. zijn; dit is minder (19) dan de norm die voortvloeit uit een gelijkaardige raming voor Entiteit "II" (ongeveer 2,2 pct.). Het verschil tussen de groeivoeten zal evenwel kleiner zijn dan dit genoteerd in de loop van de laatste jaren.

*Tabel I.8.
Traject van het primair overschot in
een illustratief scenario en implicaties op lange termijn.*

	<i>in % van het BBP</i>									
	95	96	97	98	99	003	008	013	018	
Primair saldo	4,7	6,2	6,6	6,8	7,0	7,0	6,5	5,3	4,0	
Netto-Financieringsbehoeften	-4,5	-3,0	-2,5	-2,1	-1,7	-0,7	0,1	0,1	-0,2	
Intrestlasten	9,2	9,2	9,0	8,9	8,7	7,7	6,4	5,2	4,3	
Bruto-schuldgraad	134,8	132,3	129,1	126,1	123,1	108,6	89,2	72,5	60,0	
- jaarlijkse afwijking		-2,5	-3,2	-2,9	-3,0	-3,6	-3,9	-3,3	-2,5	

In het uitgestippelde illustratief scenario zal het verwachte globaal primair overschot (Entiteit I + II) 6,6 pct. van het BBP in 1997 en 6,8 pct. in 1998 bereiken; het zou nagenoeg 7 pct. bedragen in het jaar 2000. Op dit niveau zou het zich kunnen stabiliseren in de volgende periode (legislatuur 2000-2003).

18 Dit is de vereiste norm inzake het primair overschot van 1 pct. van het BBP voor Entiteit "II", plus de minimale norm van 5,6 pct. voor Entiteit "I".

19 In het ontwikkeld illustratief scenario, impliceren de mechanismen van de Bijzondere Financieringswet en van de zogenaamde Sint-Michielsakkoorden, inderdaad een gevoelige stijging van de getransfereerde middelen uit de personenbelasting en de BTW; hun relatief aandeel in het BBP zou in 3 jaar globaal met bijna 0,5 pct. van het BBP stijgen, van 9,5 pct. van het BBP in 1996 naar bijna 10 pct. van het BBP in 1999. Het zal een overeenkomstige ontvangstentransfert met zich meebrengen ten nadele van de netto-ontvangsten van Entiteit "I" (en dan meer bepaald van de Federale Overheid), en daardoor - bij verondersteld gelijkblijvende globale fiscale druk - een specifieke en asymmetrische budgettaire beperking met zich brengen op het vlak van de "toegelaten" stijging van de primaire uitgaven van Entiteit "I".

De Belgische schuldgraad zou in relatieve termen gedurende de periode tot het jaar 2011 effectief dalen met bijna 40 pct. (een vermindering met 55 pct. van het BBP op een oorspronkelijk totaal van 135 pct. van het BBP) tot beneden de 80 pct.. De implicaties op meer lange termijn van deze nieuwe primair overschot-norm, die voorgesteld wordt voor de ganse nieuwe legislatuur en zelfs daarna, moeten echter worden gepreciseerd. Grafisch worden zij in bijlage I.1. geïllustreerd.

Deze norm inzake het primair overschot vertoont meerdere implicaties en voordelen in vergelijking met een norm inzake een gestabiliseerd tekort van 3 pct. van het BBP.

1. Rekening houdend met de automatische vermindering van het gewicht van de intrestlasten (20) die voortvloeit uit de versterkte structurele daling van de schuldgraad, noteert men een blijvende vermindering van het tekort zelf (wellicht beneden de 2 pct. van het BBP vanaf het jaar 2000, beneden de 1 pct. van het BBP in 2003 en nagenoeg 0 pct. in 2005-2015).
2. In een dergelijk scenario komt de automatische van de overheidsschuldgraad en van de daaraan verbonden lasten, op snelheid en krijgt het een belang vanaf het begin - en vooral vanaf het midden - van volgend decennium (10 pct. van het BBP schuldgraadvermindering per 3 jaar; gemiddeld per jaar 0,25 pct. van het BBP automatische vermindering van het gewicht van de intrestlasten). De convergentie naar een overheidsschuldgraad van 60 pct. van het BBP zou in het geval van België aldus verzekert zijn binnen een aanvaardbare tijdspanne (vóór het jaar 2020, zie grafiek in Bijlage I.1.).
3. Vanaf de periode 2005-2010 kan de verkregen vermindering van het gewicht van de intrestlasten bovendien aangewend worden om de weerslag op de begroting van de socio-demografische schok op te vangen, zonder dat de convergentie naar de 60 pct.-norm inzake schuldgraad wordt aangetast.

Dit scenario zou aldus de vorming van een soort "socio-demografische begrotingsreserve" toelaten en in de tijd de leefbaarheid van de wettelijke pensioenregelingen waarborgen.

---

20 Die, in plaats van onmiddellijk opnieuw gebruikt te worden in het kader van een zekere versoepeling van het begrotingsbeleid op korte termijn, in zekere zin zal gekapitaliseerd worden gedurende één of twee legislaturen ten voordele van een consolidatie van de begrotingssanering.

DEEL II
DE AANBEVELINGEN VOOR DE GEMEENSCHAPPEN EN DE GEWESTEN OP
MIDDELLANGE TERMIJN.

---

1. De geaggregeerde en de gedesaggregeerde aanbevelingen voor de Gemeenschappen en de Gewesten voor de periode 1996-2000.

De aanbevelingen van de Afdeling worden geleid door een perspectief van budgettaire en financiële leefbaarheid voor de Gemeenschappen en de Gewesten op middellange en lange termijn, rekening houdende met de bijzondere financieringswet. Daarom dient het door de Afdeling gehanteerde normcriterium van maximaal toelaatbaar saldo (inclusief netto debudgettering en KVD) steeds tegenover het geheel van de budgettaire en economische verbintenissen van de deelgebieden gesteld te worden indien deze verbintenissen, ongeacht hun juridische definitie of boekhoudkundige classificatie, toekomstige economische of financiële lasten zullen veroorzaken die de budgettaire marges in de toekomst op recurrente wijze zullen aanspreken of beperken.

1.1. Globale aanbevelingen voor het geheel van de Gemeenschappen en de Gewesten.

Het in het Convergentieplan (de geactualiseerde versie van april 1993) voor 1996 gestelde objectief voor Entiteit "II" als geheel bedraagt, uitgedrukt in termen van geconsolideerde netto-financieringsbehoeften, - 0,4 pct. van het BBP.

Voor de verdeling van de vereiste budgettaire verbeteringen om dit objectief te realiseren tussen de twee subsectoren van Entiteit "II", met name de Gemeenschappen en de Gewesten enerzijds en de Lokale Overheden anderzijds, gaat de Afdeling uit van de normatieve simulaties met betrekking tot eerstgenoemde subsector.

Deze normatieve simulaties zijn gesteund op het principe van schuldratiostabilisatie vanaf het jaar 2000 voor elk van de Gemeenschappen en de Gewesten, behalve voor de Vlaamse Gemeenschap die opteerde voor de horizon 2010.

De Afdeling benadrukt dat de aanbevelingen voor de eerstvolgende jaren, zoals die hierna worden gepreciseerd, vertrekken van de hypothese dat de effectief gerealiseerde begrotingstekorten (21) in 1995 de maximaal toelaatbare saldi per deelgebied, zoals de Afdeling deze in haar Advies van juni 1994 voor begrotingsjaar 1995 (22) heeft bepaald, niet overschrijden. Elke afwijking die ten opzichte van deze maxima zou worden vastgesteld, dient onvermijdelijk binnen de toegelaten marges van het eerstvolgende begrotingsjaar gecompenseerd te worden. De wijze waarop deze compensatie gebeurt, behoort uiteraard tot de vrije keuze van het deelgebied in kwestie, hetzij door een lagere groei van de primaire uitgaven, hetzij door het creëren van bijkomende ontvangsten, hetzij door een mix van beide opties.

Gelet op wat voorafgaat hiervoor in punt II.2. van het eerste gedeelte van het Advies met betrekking tot de globaal te leveren budgettaire verbetering door de Gemeenschappen

---

21 Met *effectief gerealiseerd begrotingstekort* wordt bedoeld : de som van het gerealiseerde netto te financieren saldo (op ordonnanceringsbasis) en de jaarlijkse aangroei van de gedebudgetteerde schuld.

22 Zie blz. 14 en 34 van het Advies van de Sectie van juni 1994.

en de Gewesten en de Lokale Overheden, **dient het geconsolideerd maximaal toelaatbaar tekort** (inclusief netto debudgetteringen en KVD) **voor het geheel van de Gemeenschappen en de Gewesten voor begrotingsjaar 1996 tot - 54,5 miljard beperkt te blijven**. Na toepassing van bepaalde correcties, die de overgang van het concept van de Afdeling, zijnde het maximaal toelaatbaar tekort, en het ESER-concept van netto-financieringsbehoefte mogelijk maken, stemt voornoemd objectief van - 54,5 miljard overeen met **een geconsolideerde netto-financieringsbehoefte in ESER-termen van - 38,2 miljard voor 1996, hetzij iets meer dan - 0,4 pct. van het BBP**.

De voor de periode 1996-2000 aanbevolen geconsolideerde saldi voor het geheel van de Gemeenschappen en de Gewesten, uitgedrukt in beide concepten met precisering van de overgangscorrecties, wordt in de navolgende tabel weergegeven.

*Tabel II.1.
Geconsolideerde maximaal toelaatbare saldi
voor Gemeenschappen en Gewesten.*

	H.R.F. norm max. toelaatb. tekort (a)	overgangs- correcties ESER (b)	waarvan : gedebudgetteerde ont- vangsten uit verkoop schoolgebouwen	NFB ESER	NFB ESER in % BBP
Advies juni 1994 :					
1995	- 63,2	+ 18,4	(+ 7,9)	- 44,8	- 0,6%
1996	- 54,5	+ 16,3	(+ 5,6)	- 38,2	- 0,4%
1997	- 38,9	+ 13,7	(+ 3,0)	- 25,2	- 0,3%
1998	- 22,6	+ 12,8	(+ 2,1)	- 9,7	- 0,1%
1999	- 0,8	+ 10,8	(+ 0,0)	+ 10,0	+ 0,1%
2000	+ 1,5	+ 10,8	(+ 0,0)	+ 12,3	+ 0,1%

(a) Inclusief netto debudgettering en KVD.

(b) KVD en ontvangsten uit de verkoop van schoolgebouwen door de Franse Gemeenschap.

De geconsolideerde H.R.F.-norm dient geleidelijk afgebouwd te worden van - 55 miljard in 1996 tot - 1 miljard in 1999, hetzij **een globale verbetering van 0,6 pct. van het BBP tussen 1996 en 1999**. De te leveren verbetering, uitgedrukt in absolute termen, wordt belangrijker naarmate het einde van de overgangsfase bedoeld in de bijzondere financieringswet nadert. Maar uitgedrukt in procenten van het BBP bedraagt de vereiste saldiverbetering in diezelfde periode 0,2 pct. per jaar (zie ook tabellen II.2. en II.3. hierna).

Uitgedrukt in termen van geconsolideerde netto financieringsbehoefte in ESER-termen betekent dit dat de Gemeenschappen en de Gewesten in 1997, vertrekkende van een netto financieringsbehoefte van - 0,4 pct. van het BBP in 1996, een verbetering van 0,1 pct. van het BBP dienen te realiseren. In de periode 1998-1999 is een jaarlijkse verbetering van 0,2 pct. van het BBP vereist.

Over de ganse periode 1996-1999 dient op geconsolideerde basis de netto financieringsbehoefte in ESER-termen van Gemeenschappen en Gewesten te verminderen met 0,5 pct. van het BBP.

In de navolgende tabellen II.2. en II.3. worden meer details verstrekt over de diverse componenten van het geconsolideerd maximaal toelaatbaar saldo zoals dit uit de normatieve simulaties blijken, en wordt het genormeerde scenario ook uitgedrukt in termen van geconsolideerd primair saldo voor het geheel van Gemeenschappen en Gewesten.

*Tabel II.2.
Geconsolideerde genormeerde rekening
van Gemeenschappen en Gewesten (a)*

Horizon 2000, behalve Vlaamse Gemeenschap in 2010

(in miljarden)

	Op gekorrigeerde begrotingsbasis (b)							Na correctie voor KVD en overbruggingskrediet		
	Primaire uitg.	Ontvangsten	Intrest	Totale uitg.	H.R.F.-norm max. toelaatbaar saldo	Primair saldo	K.V.D.	Overbruggingskrediet	Max. toelaatb. saldo	Primair saldo
1996	948	941	47	995	- 55	- 8	11	6	- 38	+ 8
1997	985	998	51	1.036	- 39	+ 11	11	3	- 25	+ 25
1998	1.025	1.056	54	1.078	- 23	+ 31	11	2	- 10	+ 43
1999	1.065	1.120	56	1.120	- 1	+ 54	11	0	+ 10	+ 65
2000	1.106	1.164	56	1.162	+ 2	+ 56	11	0	+ 12	+ 67
(1996-1999)	117	179	8	125	54	62	0	- 6	48	56

(a) inclusief Duitstalige Gemeenschap, GGC en FGC : gezuiverd voor dubbelstellingen bij consolidatie.

(b) inclusief netto-debudgettering en KVD.

De aanbevolen tekortnormen voor de Gemeenschappen en de Gewesten, uitgedrukt in absolute cijfers, vertegenwoordigen op geconsolideerde basis een geringe verhoging van de maximaal toegelaten saldi in vergelijking met de aanbevelingen geformuleerd in het Advies van juni 1994. Dit geringe verschil vloeit automatisch voort uit het normatieve simulatiemodel waarin de geactualiseerde ramingen van de totale ontvangsten van de deelgebieden op middellange termijn, op basis van de herziene macro-economische parameters, lager zijn uitgevallen dan in het voorgaande Advies werd geraamd. Daar in het simulatiemodel de neerwaartse herziening van de ontvangsten slechts gedeeltelijk langs de uitgavenzijde wordt gevolgd, resulteert dit per saldo in een lichte verhoging van de genormeerde tekorten op middellange termijn.

In procenten van het BBP is het genormeerde scenario voor Gemeenschappen en Gewesten echter zowel in niveau als in evolutie ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande Advies van de Afdeling. **In termen van geconsolideerd primair saldo in**

ESER-termen, dienen de Gemeenschappen en de Gewesten in de periode 1996-1999, overeenkomstig het normatieve saldo van schuldrationabilisatie, een verbetering van 0,5 pct. van het BBP te realiseren.

In termen van geconsolideerd primair saldo op gecorrigeerde begrotingsbasis (zoals toegepast in de normatieve simulaties van de Afdeling : inclusief netto debudgettering en KVD) (23) komt dit neer op een verbetering ten belope van + 0,7 pct. van het BBP over diezelfde periode. Tegenover een verwachte ontvangstengroei van + 0,4 pct. van het BBP, en een quasi constant verwacht aandeel van de totale intrestlasten, stelt zich dus een vereiste budgettaire verbetering op het niveau van de primaire uitgaven ten belope van - 0,3 pct. van het BBP. Vertaald naar jaarlijkse groeipercentages van deze componenten, impliceert dit genormeerd scenario een groeivoetdifferentieel tussen de ontvangsten en de primaire uitgaven van de deelgebieden van ongeveer 2 pct. (24).

*Tabel II.3.
Gekonsolideerde genormeerde rekening
van Gemeenschappen en Gewesten (a)*

Horizon 2000, behalve Vlaamse Gemeenschap in 2010

in % BBP - ESER

	Op gecorrigeerde begrotingsbasis (b)					Na correctie voor KVD en overbruggingskrediet			zuiver		
	Primaire uitg.	Ontvangsten	Intrest	Totale uitg.	H.R.F.-norm max. toelaatbaar saldo	Primair saldo	K.V.D.	Overbruggingskrediet	Max. toelaatbaar saldo	Primair saldo	primair saldo(c)
1996	11,3	11,2	0,6	11,8	- 0,6	- 0,1	0,1	0,1	- 0,4	+ 0,1	+ 0,0
1997	11,2	11,3	0,6	11,7	- 0,4	+ 0,1	0,1	0,0	- 0,3	+ 0,3	+ 0,2
1998	11,1	11,4	0,6	11,7	- 0,2	+ 0,3	0,1	0,0	- 0,1	+ 0,5	+ 0,4
1999	11,0	11,6	0,6	11,6	- 0,0	+ 0,6	0,1	0,0	+ 0,1	+ 0,7	+ 0,6
2000	10,9	11,5	0,5	11,5	+ 0,0	+ 0,6	0,1	0,0	+ 0,1	+ 0,7	+ 0,6
(1996-1999)	- 0,3	+ 0,4	+ 0,0	- 0,2	+ 0,6	+ 0,7	- 0,0	- 0,1	+ 0,6	+ 0,6	+ 0,5

(a) inclusief Duitstalige Gemeenschap, GGC en FGC : gezuiverd voor dubbeltellingen bij consolidatie.

(b) inclusief netto-debudgettering en KVD

(c) De ESER-correcties behelzen meer dan alleen maar de aftrek van de KVD en de opbrengst van het overbruggingskrediet en veroorzaken eveneens afwijkingen bij de definiëring van de ontvangsten en bij de verdeling tussen de primaire uitgaven en de intrestlasten, zodat op het niveau maar niet op de evolutie van het primair saldo in ESER-termen kleine verschillen optreden met het primair saldo dat enkel voor de KVD en het overbruggingskrediet werd gecorrigeerd. Het begrip primair saldo in ESER-termen, zoals weergegeven in de laatste kolom van de tabel, stemt overeen met het primair saldo gehanteerd hiervoor in punt II.2. van het eerste gedeelte van het Advies (tabel I.6.) betreffende de globale aanbevelingen voor Entiteit "II".

De verschuiving van de horizon voor schuldrationabilisatie van het jaar 2000 naar 2010 betekent een bijkomende budgettaire verbetering waarvoor de Vlaamse Gemeenschap

23 Inclusief de transferten naar de Lokale Overheden.

24 Inclusief de transferten naar de Lokale Overheden.

op vrijwillige basis heeft geopteerd. Zoals reeds in de voorgaande Adviezen van de Afdeling (25) werd opgemerkt, levert de Vlaamse Gemeenschap door deze beslissing een extra bijdrage tot de realisatie van het Maastricht-objectief. Zonder deze vrijwillige extra inspanning van Vlaanderen zou immers een gelijkwaardige bijkomende inspanning, bovenop de toepassing van het criterium van schuldrationabilisatie vanaf het jaar 2000, door elk van de deelgebieden noodzakelijk geweest zijn. De extra budgettaire inspanning vanwege de Vlaamse Gemeenschap wordt voor begrotingsjaar 1996 geraamd op - 10 miljard frank. De krachtens de staatshervorming van juli 1993 supplementair toegewezen middelen die geen compensatie van bijkomende overgedragen bevoegdheden vormen en die in hoofde van de Vlaamse Gemeenschap voor begrotingsjaar 1996 op 7,66 miljard frank geraamd worden (26), worden aldus niet opgebruikt maar aangewend in het kader van een strakkere begrotingsdiscipline die het de Vlaamse Gemeenschap mogelijk maakt op termijn een doorgedreven schuldafbouw door te voeren.

1.2. Specifieke aanbevelingen voor elk van de Gemeenschappen en de Gewesten.

*Tabel II.4.
Maximum toelaatbare saldi (a) en theoretisch maximaal
toelaatbare groeinnormen voor de
primaire uitgaven (b).*

(in miljarden)

	Vlaamse GM	Franse GM	Waalse GW.	Brussels GW.	Totaal G & G	Franse GM incl. overbrug- gingskred.
Advies juni 1994 :						
1995	- 31,4	- 13,2	- 14,4	- 4,3	- 63,2	- 5,3
1996	- 25,2	- 11,7	- 13,2	- 4,5	- 54,5	- 6,1
1997	- 14,2	- 9,6	- 11,0	- 4,1	- 38,9	- 6,6
1998	- 1,5	- 8,4	- 8,8	- 3,8	- 22,6	- 6,3
1999	+ 14,2	- 5,9	- 6,3	- 2,9	- 0,8	- 5,9
2000	+ 17,0	- 4,0	- 8,0	- 3,5	+ 1,5	- 4,0
Maximaal theoretische groeinnorm voor de gecorrigeerde primaire uitgaven (in constante prijzen) (b)	+ 1,9%	- 0,4%	+ 2,2%	+ 1,0%	+ 1,3%(c)	

- (a) H.R.F.-tekortnorm.
 (b) Groeinnorm tot het stabilisatiepunt vastgesteld op het jaar 2000, voor de Vlaamse Gemeenschap 2010.
 (c) Gewogen gemiddelde groeinnorm : waarbij de weging gebeurde op basis van de gesimuleerde gecorrigeerde primaire uitgaven (inclusief netto debudgetteringen en KVD) voor begrotingsjaar 1995.

De aanbevelingen van de Afdeling, vertaald naar het niveau van genormeerde primaire saldi, worden per deelgebied weergegeven in de hiernavolgende tabel.

25 Zie Advies van juni 1994, blz 35.

26 De bijkomende middelen toegekend krachtens de artikelen 45 bis en 45 ter van de gewijzigde bijzondere financieringswet.

Tabel II.5.
Maximaal toelaatbare tekorten en/of minimale surplussen (a)
en genormeerde primaire saldi (b)

(in miljarden)

	Vlaamse GM	Franse GM zonder / met overbruggingskrediet	Waals GW	Brussels GW	Totaal G & G zonder / met overbruggingskrediet		
II.R.F.-norm :							
1996	- 25,2	- 11,7 - 6,1	- 13,2	- 4,5	- 54,5	- 48,9	
1997	- 14,2	- 9,6 - 6,6	- 11,0	- 4,1	- 38,9	- 36,0	
1998	- 1,5	- 8,4 - 6,3	- 8,8	- 3,8	- 22,6	- 20,5	
1999	+ 14,2	- 5,9 - 5,9	- 6,3	- 2,9	- 0,8	- 0,8	
2000	+ 17,0	- 4,0 - 4,0	- 8,0	- 3,5	+ 1,5	+ 1,5	
Primair saldo :							
1996	- 3,1	- 5,1 + 0,5	- 1,9	+ 2,1	- 8,0	- 2,4	
1997	+ 9,7	- 2,2 + 0,8	+ 1,2	+ 2,8	+ 11,5	+ 14,4	
1998	+ 23,4	- 0,3 + 1,7	+ 4,1	+ 3,4	+ 30,6	+ 32,7	
1999	+ 39,3	+ 2,7 + 2,7	+ 7,3	+ 4,6	+ 54,0	+ 54,0	
2000	+ 41,0	+ 5,0 + 5,0	+ 6,1	+ 4,2	+ 56,3	+ 56,3	
Intrestlasten (c) :							
(directe + indirecte)							
1996	22,1	6,6 6,6	11,2	6,6	46,5	46,5	
1997	23,9	7,4 7,4	12,2	6,9	50,4	50,4	
1998	25,0	8,0 8,0	13,0	7,2	53,2	53,2	
1999	25,1	8,6 8,6	13,6	7,5	54,8	54,8	
2000	24,0	9,0 9,0	14,1	7,7	54,8	54,8	

(a) II.R.F.-norm.

(b) Afgeleid van de II.R.F.-norm, t.t.z. inclusief netto debudgettering en KVD.

(c) Exclusief het gedeelte van de intrestlasten van het overbruggingskrediet dat door de Franse Gemeenschapscommissie wordt ten laste genomen (25 pct.) : geraamd op 0,5 miljard voor 1996, 0,6 miljard voor 1997 en 0,7 miljard voor elk van de jaren 1998 - 2000.

1.2.1. Aanbevelingen voor de Franse Gemeenschap.

De Afdeling beschouwt het overbruggingskrediet als een éénmalige en niet voor herhaling vatbare herfinancieringsoperatie die zij ten volle als een gedebudgetteerde ontvangst aan de Franse Gemeenschap toerekent. Dit impliceert dat tijdens de aanwendingsperiode van het overbruggingskrediet, met name 1993-1998, de door de Gemeenschap aangekondigde plurianuele herstructurering effectief dient voltrokken te worden zodat het primair uitgavenniveau met ingang van begrotingsjaar 1999 uitsluitend op structurele en recurrente ontvangsten wordt afgestemd.

De voor de periode 1996-2000 maximaal toelaatbare tekorten, zoals weergegeven in tabel II.4. hiervoor, vertrekken van de noodzakelijke voorwaarde dat de Franse Gemeenschap voor begrotingsjaar 1995 haar effectief gerealiseerd begrotingstekort (27) vooralsnog binnen de vooropgestelde tekortnorm van - 13,2 miljard (zonder overbruggingskrediet) of - 5,3 miljard (met aanrekening van het overbruggingskrediet) zal houden, ondanks de verwachte overschrijding die blijkt uit de analyse van de initiële begroting 1995. M.b.t. de analyse en de aanbevelingen i.v.m. de uitvoering van de begrotingen wordt verwezen naar deel III punt 3.

De theoretisch maximaal toelaatbare groeicnorm voor de primaire uitgaven tijdens de periode 1996-1999, en inzonderheid voor begrotingsjaar 1996, bedraagt op basis van de geactualiseerde simulaties - 0,4 pct. (28). De toepasbaarheid van deze theoretische groeicnorm is echter volledig afhankelijk van de strikte naleving van de tekortnorm die door de Afdeling in haar Advies van juni 1994 werd vooropgesteld voor begrotingsjaar 1995, met name - 13,2 miljard (zonder de opbrengsten van het overbruggingskrediet) of - 5,3 miljard (met het overbruggingskrediet).

De intrestlasten op het overbruggingskrediet worden voor de bepaling van de genormeerde saldi in hoofde van de Franse Gemeenschap a rato van 75 pct. aan deze laatste toegewezen, zowel wat de tot einde 1994 gekapitaliseerde intresten betreft, als wat de geraamde intrestlasten op de toekomstige schijven van het overbruggingskrediet betreft. Dit betekent dat indien de marge die in de maximaal toelaatbare saldi begrepen is en principieel voor de dekking van die intrestlasten bestemd is, toch voor bijkomende primaire uitgaven zou worden aangewend, in tegenstelling tot het budgettaire saneringsplan waartoe de Gemeenschap zich heeft verbonden, dan volgt hier noodzakelijkerwijze uit dat deze marge definitief en onherroepelijk wordt uitgeput en geenszins noch in hoofde van de Franse Gemeenschap, noch in hoofde van een andere Entiteit, inzonderheid het Waalse Gewest of de Franse Gemeenschapscommissie, zal hernieuwd worden.

---

27 Met *effectief gerealiseerd begrotingstekort* wordt bedoeld : de som van het gerealiseerde netto te financieren saldo (op ordonnanceringsbasis) en de jaarlijkse aangroei van de gedebudgetteerde schuld met inbegrip van de opgenomen schijven van het overbruggingskrediet.

28 De lichte verlaging van de negatieve groeicnorm in vergelijking met het Advies van juni 1994 (groeicnorm = - 0,6 pct.) is te verklaren door een aantal technische factoren die eigen zijn aan het normatieve simulatiemodel : de integratie van de oude begrotingsfondsen en de toevoeging van de tussenkomsten van het Europees Sociaal Fonds in de algemene begroting, alsook het gewijzigd opnameschema van het overbruggingskrediet hebben een aantal exogene correcties vereist, met een niveau-effect op de primaire uitgaven als gevolg. Dit niveau-effect vertaalt zich, in combinatie met een schuldrationabilisatie op een hoger niveau, in een ietwat lagere negatieve groeicnorm voor de Franse Gemeenschap.

De eventuele afwenteling van deze intrestlasten op het Waalse Gewest zal bijgevolg binnen de voor deze laatste vooropgestelde tekortnormen dienen opgevangen te worden.

1.2.2. Aanbevelingen voor de Vlaamse Gemeenschap.

Uitgaande van de hypothese dat het eind 1995 effectief gerealiseerd begrotingstekort in overeenstemming zal zijn met de tekortnorm die voor begrotingsjaar 1995 werd aanbevolen in het Advies van juni 1994, met name - 31,4 miljard frank, resulteert het normatief scenario, gericht op schuldratiostabilisatie vanaf 2010, in een maximaal toelaatbaar tekort (gecorrigeerd voor netto debudgetteringen maar inclusief KVD) van - 25,2 miljard frank voor begrotingsjaar 1996. Dit stemt overeen met een gecorrigeerd primair saldo van - 3,1 miljard frank, zoals weergegeven in tabel II.5. hiervoor.

In 1999 zou op basis van de geactualiseerde simulaties een minimaal gecorrigeerd surplus van + 14,2 miljard frank dienen bereikt te worden, hetzij een totale budgettaire verbetering van 39,4 miljard tussen 1996 en het einde van de overgangperiode in 1999. Dit scenario impliceert op het niveau van het gecorrigeerd primair saldo een verbetering van ruim 42 miljard frank in diezelfde driejarige periode, of + 0,4 pct. van het BBP.

Deze strenge budgettaire discipline geeft aanleiding tot een opbouw van reserves maar stelt de continuïteit in het budgettair beleid, ook na de overgangsfase van de bijzondere financieringswet, veilig. Het dient de Vlaamse Gemeenschap toe te laten tegen 2010 een belangrijke schuldvermindering te realiseren, zodat vanaf dit scharnierpunt de schuldratiostabilisatie op een laag niveau kan doorgaan.

De theoretisch maximaal toelaatbare groeivoet voor de primaire uitgaven tijdens de periode 1996-2010, en inzonderheid voor 1996 gelet op de uitgangshypothese, werd herzien op + 1,9 pct. Deze hogere groeinorm (+ 0,1 pct. in vergelijking met het Advies van juni 1994) is door een combinatie van twee factoren te verklaren. Ingevolge het gecumuleerd effect van de neerwaartse herziening van het inflatiepercentage over de periode 1994-1997 ligt het vanaf 1994 gesimuleerde niveau van de primaire uitgaven op middellange termijn, ondanks de iets hogere reële groeivoet, in geringe mate lager dan in de simulaties van het voorgaande Advies. Het retroactieve effect van de iets hogere groeinorm wordt dus meer dan gecompenseerd door het gecumuleerd neerwaarts effect van de lagere inflatie. Tussen 1993 en 1994 is de totale schuld van de Vlaamse Gemeenschap in minder mate toegenomen dan verwacht op basis van het maximaal toelaatbaar tekort voor begrotingsjaar 1994. De schuldratio per einde 1994 is dan ook, in tegenstelling tot de verwachte verhoging, niet toegenomen ten opzichte van 1993.

1.2.3. Aanbevelingen voor het Waalse Gewest.

Vertrekkend van de hypothese van een effectief gerealiseerd begrotingssaldo voor 1995 dat verzoenbaar is met de in het Advies van juni 1994 vooropgestelde tekortnorm van

- 14,4 miljard, werd het maximaal toelaatbaar tekort (inclusief netto debudgettering en KVD) (29) voor begrotingsjaar 1996 vastgesteld op - 13,2 miljard.

Tegen het einde van de overgangperiode van de bijzondere financieringswet dient, overeenkomstig het normatieve scenario van schuldrationabilisatie vanaf 2000, het maximaal toelaatbaar tekort meer dan gehalveerd te worden tot - 6,3 miljard in 1999. Vertaald in termen van gecorrigeerd primair saldo impliceert dit een ommekeer, van een primair tekort van - 1,9 miljard in 1996 naar een primair overschot van + 7,3 miljard in 1999, hetzij een gecumuleerde verbetering van 9,2 miljard over de periode 1996-1999, of + 0,1 pct. van het BBP.

Binnen deze genormeerde deficitmarges dient het Waalse Gewest de bijkomende kosten van de onvolledig financieel gecompenseerde bevoegdheidsoverdracht van de Franse Gemeenschap op te vangen (30).

De theoretisch maximaal toelaatbare groeivoet voor de primaire uitgaven, met inbegrip van de overgenomen bevoegdheidsuitoefening, werd op basis van de geactualiseerde simulaties behouden op + 2,2 pct. voor de periode 1996-1999 en inzonderheid voor 1996, gelet op de voorwaarde van naleving van de tekortnorm voor begrotingsjaar 1995. Deze groeिनorm resulteert uit de inwerking van twee factoren. Enerzijds speelde het gecumuleerde effect van de neerwaartse herziening van het inflatiepercentage in de periode 1994-1997 waardoor het vanaf 1994 gesimuleerd primair uitgavenniveau op middellange termijn iets lager ligt dan in de simulaties van het voorgaande advies, bij een constante reële groeivoet. Anderzijds is de schuldaangroei tussen 1993 en 1994 lager uitgevallen dan verwacht in de voorgaande simulaties op basis van het maximaal toelaatbaar tekort voor begrotingsjaar 1994. Het gecombineerde effect van beide factoren laat een stabilisatie toe van de schuldration vanaf 2000 op een niveau dat nauwer aansluit bij het huidige schuldrationniveau.

Gelet op het feit dat de tekortnormen voor de Franse Gemeenschap reeds een marge bieden voor de tenlasteneming van het gedeelte van de intresten op het overbruggingskrediet dat niet door de Franse Gemeenschapscommissie wordt gedragen, is het uitgesloten dat een afwenteling van deze intrestlasten op het Waalse Gewest in hoofde van deze laatste aanleiding zou kunnen geven tot een verruiming van het maximaal toelaatbaar tekort.

1.2.4. Aanbevelingen voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Voor begrotingsjaar 1996 bedraagt het maximaal toelaatbaar tekort (inclusief netto debudgettering en KVD) - 4,5 miljard frank. De lichte verhoging van de tekortnorm, in vergelijking met het voorgaande Advies, houdt verband met de lagere inschatting van de totale ontvangsten en met de neutralisering van de boni uit de consolidatie met de

---

29 Inclusief de extra budgettaire financiering van de NV SOFICO, m.a.w. de financiering buiten begrotingskredieten en niet-terugbetaalbare Europese fondsen.

30 Voor begrotingsjaar 1995 werd die extra last op 7,5 miljard frank geraamd.

agglomeratiebegroting (31). De theoretisch maximaal toegelaten groeinorm voor de primaire uitgaven voor de periode van 1996-1999, en inzonderheid voor 1996 gelet op de voorwaarde van naleving van de tekortnorm voor 1995, werd op + 1,0 pct. behouden.

Overeenkomstig het normatieve scenario van schuldrationabilisatie vanaf 2000, dient tussen 1996 en 1999 op het niveau van het maximaal toelaatbaar tekort een gecumuleerde budgettaire verbetering van 1,6 miljard frank geleverd te worden. Rekening houdende met de geraamde evolutie van de intrestlasten, zoals weergegeven in tabel II.5., stemt dit overeen met meer dan een verdubbeling van het gecorrigeerd primair overschot, hetzij een totale verhoging van 2,5 miljard frank over voormelde periode, of + 0,02 pct. BBP.

De totale intrestlasten lopen vrij hoog op en hebben thans nog voor meer dan de helft betrekking op de indirecte schuld waarvan de financiële lasten, hetzij via rechtstreekse kredieten, hetzij via dotaties aan de ontlende instellingen, door de Gewestbegroting worden gedragen. De recent doorgevoerde beslissing om de ontlingsmachtigingen aan sommige pararegionalen geleidelijk aan af te schaffen en de externe financiering meer te vervangen door de aanwending van de eigen middelen, inzonderheid de interne financiële reserves van sommige pararegionalen, zou de omvang van deze intrestlasten geleidelijk aan kunnen drukken. De activering van het schuldbeheer, voornamelijk van de directe schuld van het Gewest, via de concentratie van de schuldbeheersverrichtingen op een speciaal daartoe opgericht organiek begrotingsfonds, dient eveneens bij te dragen tot een vermindering van de druk van de financiële lasten op de Gewestbegroting.

1.2.5. Aanbevelingen voor de Duitstalige Gemeenschap.

Voor de Duitstalige Gemeenschap wordt als dusdanig geen genormeerd tekort vooropgesteld daar de Afdeling het tot en met 1994 gerealiseerde begrotingsevenwicht naar de toekomst heeft doorgetrokken. Gelet op de in de begroting 1995 voorziene leningfinanciering voor het investeringsplan in de welzijnssector, gaat de Afdeling er van uit dat de financiële lasten van deze leningen vooralsnog binnen een evenwichtsbegroting zullen opgevangen worden.

1.2.6. Aanbevelingen voor de Franstalige Gemeenschapscommissie.

Gelet op het feit dat de decretale begroting van de Franse Gemeenschapscommissie (met betrekking tot de bevoegdheden bedoeld in artikel 59 quinquies, van de Grondwet en de bevoegdheden van de gesplitste provincie Brabant) een dotatiebegroting is, gaat de Afdeling ervan uit dat de van de Franse Gemeenschap overgehevelde bevoegdheidsuitoefening en de van de ex-provincie Brabant overgenomen bevoegdheden integraal binnen een evenwichtsbegroting worden opgevangen.

---

31 In het Advies van juni 1994 werd de boni nog op 0,2 miljard frank geraamd. Voor de geactualiseerde lange termijnprojecties werd die boni tot nul herleid daar verwacht wordt dat de uitgaven voor de agglomeratiebevoegdheden hoger zullen uitvallen dan in de initiële begroting 1995 werd voorzien.

De bijkomende dotaties en trekkingsrechten die de Franse Gemeenschapscommissie daartoe ontvangt, in eerste instantie vanuit de Franse Gemeenschapsbegroting als onvolledige financiële compensatie van de getransfereerde bevoegdheden en in tweede instantie vanuit de begroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (32), dienen immers deze uitbreiding van bevoegdheden te financieren.

De financiële lasten, met inbegrip van de aflossingen, op een gedeelte van het overbruggingskrediet en op de overgenomen ex-provinciale schulden dienen dus binnen de marges van een evenwichtsbegroting gedragen te worden.

Vertaald naar een genormeerd scenario betekent dit dat de H.R.F.-norm in feite wordt gelijkgesteld met de door de Franse Gemeenschapscommissie begrootte aflossingen, met inbegrip van deze op het overbruggingskrediet.

---

32 Dotaties bedoeld in de artikelen 83 bis en 83 ter, §§ 1 tot 3 en trekkingsrechten bedoeld in artikel 83 quater, van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, zoals gewijzigd door de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur.

2. Methodologische beschouwingen.

2.1. Algemene uitgangspunten.

De normatieve aanbevelingen van de Afdeling worden, zoals in de vorige adviezen, beheerst door twee doelstellingen die steeds als prioritair werden vooropgesteld :

- enerzijds, binnen het kader van de bijzondere financieringswet (33), de leefbaarheid van de Gemeenschappen en de Gewesten op middellange en lange termijn en de houdbaarheid van hun schuldgraad (34) verzekeren. Dit betekent concreet dat de schuldgraad van elk deelgebied afzonderlijk, en dus ook van alle deelgebieden samen, vanaf de aanvang van de definitieve fase in het jaar 2000, ten minste dient gestabiliseerd te worden (zie echter precisering voor de Vlaamse Gemeenschap);
- anderzijds, het vrijwaren van de intertemporele neutraliteit van het begrotingsbeleid van elk deelgebied gedurende de overgangperiode, teneinde de Gemeenschappen en de Gewesten te vrijwaren van abrupte schokken in hun budgettaire ruimte en een trendmatige evolutie van hun begrotingsbeleid mogelijk te maken.

Precies om laatstgenoemde reden heeft de Vlaamse Gemeenschap geopteerd voor een verschuiving van het stabilisatiepunt van haar schuldratio van 2000 naar 2010 (35), daar de kloof tussen de evolutie van de toegewezen middelen (uit de opbrengst van de personenbelasting en de B.T.W.) in de overgangsfase tot 1999 en in de definitieve fase daarna dermate groot is dat met het behoud van de horizon 2000 een radicale ommekeer in het begrotingsbeleid onvermijdelijk zou geweest zijn. Door de primaire uitgaven tegen een relatief lagere groeivoet over een langere periode te laten evolueren (tot 2010), wordt op lange termijn meer continuïteit in de budgettaire ruimte en dus in het beleid mogelijk gemaakt.

Voor de vaststelling van het genormeerde groeipad van de gecorrigeerde primaire uitgaven werd voor alle deelgebieden het begrotingsjaar 1991 als ankerjaar behouden (36). Voor de budgettaire basisgegevens die als uitgangsbasis 1991 werden weerhouden, wordt verwezen naar het Advies van juni 1994 (37).

---

33 De bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten (BS van 17 januari 1989) zoals gewijzigd door de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur (BS van 20 juli 1993).

34 De schuldgraad of -ratio wordt gedefinieerd als de verhouding van de totale schuld (directe en indirecte) tot de totale ontvangsten.

35 De horizonverschuiving werd in de normatieve simulaties doorgevoerd vanaf het Advies van juni 1993.

36 Voor de technische correcties die door de horizonverschuiving van de Vlaamse Gemeenschap noodzakelijk bleken, wordt verwezen naar het Advies van de Afdeling van juni 1994, blz. 31 en 32.

37 Advies van juni 1994, blz. 47-48.

2.2. Macro economische parameters.

De volgende hypothesen werden weerhouden :

	1994	1995	1996	1997	1998	1999
<u>Algemeen :</u>						
inflatie (a)	2,4	2,0	2,3	2,5	2,5	2,5
BBP deflator	2,3	2,4	2,4	2,5	2,5	2,5
<u>Specifiek voor uitgavenprojecties :</u>						
rentevoet	7,2	7,5	7,2	7,3	7,3	7,3
<u>Specifiek voor middelenprojecties</u>						
reële groei BNP	2,3	2,6	2,4	2,5	2,1	2,0
LT rentevoet (b)	6,2	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0

- (a) Procentuele verandering van het gemiddelde indexcijfer van de consumptieprijzen.
- (b) De lange termijn rentevoet aangewend voor de berekening van de toegewezen middelen stemt, krachtens art. 14, §1, BFW, overeen met de effectieve rentevoet van de eerste openbare lening met een langere looptijd dan 5 jaar die door de Staat in Belgische frank wordt uitgegeven tijdens het betrokken begrotingsjaar :
- voor 1994 : Philippe XII lening van maart 1994 (6,25000 pct.)
  - voor 1995 : Philippe XV lening van maart 1995 met jaarlijkse instrestuitkering (7,95206 pct.).

Vanaf 2000 werden het inflatiepercentage en de BBP-deflator konstant gehouden op 2,50 pct. Voor de lange termijn rentevoet werd vanaf 2000 dezelfde waarde aangehouden als voor 1999. De reële groei van BNP werd na 2000 constant gehouden op 2,25 pct.

2.3. Raming van de intrestlasten.

De raming van de toekomstige intrestlasten van de deelgebieden gaat uit van een basisbedrag van totale intrestlasten voor begrotingsjaar 1995. Dit basisbedrag is samengesteld uit de intrestlasten op de directe en op de indirecte schuld. Voor de intresten op de indirecte schuld wordt verwezen naar de in de begroting 1995 ingeschreven kredieten. De intrestlasten op de directe schuld worden voor 1995 berekend op de effectief eind 1994 uitstaande directe schuld. De som van beide categorieën van intrestlasten vormt het basisbedrag voor begrotingsjaar 1995. Dat basisbedrag wordt vanaf begrotingsjaar 1996 verhoogd met de intresten op de nieuwe schuld die verondersteld wordt jaarlijks toe te nemen met de maximaal toelaatbare saldi die door de Afdeling worden aanbevolen. Derwijze is het totale intrestbedrag voor een bepaald begrotingsjaar steeds samengesteld uit de voor het voorgaande begrotingsjaar geraamde intrestlasten verhoogd met de intrestlasten op de schuldaangroei op het einde van het voorgaande jaar.

De effectieve rentevoet die op de jaarlijks bijkomende nieuwe schuld wordt toegepast is een feitelijke mix van de verwachte lange termijn marktrentevoet, doorgerekend voor drievierden, en de verwachte marktrentevoet op korte termijn die slechts voor één vierde wordt doorgerekend, omdat wordt aangenomen dat de Gemeenschappen en de Gewesten zich ten dele ook op korte termijn financieren.

2.4. De totale schuld van de Gemeenschappen en de Gewesten.

Voor de periode 1990-1994 wordt de effectief uitstaande schuld van de deelgebieden, overeenstemmend met het totaal van hun directe en indirecte of gedebudgetteerde schuld, in aanmerking genomen in het normatieve simulatiemodel. Het detail van deze totale schuld per deelgebied is weergegeven in de bijlagen III.1 tot III.8.

Voor de evolutie van de totale schuld op middellange en lange termijn gaat het normatieve simulatiemodel uit van het principe dat de jaarlijkse aangroei van de schuld, na 1994, dient overeen te stemmen met de maximaal toelaatbare saldi die door de Afdeling worden aanbevolen.

De technische factoren die dit stroom/stock principe verstoorden (38) werden in de geactualiseerde simulaties afgeschaft. Deze optie impliceert op het niveau van de schuldratio, in vergelijking met het Advies van juni 1994, de volgende wijzigingen :

- het gedeelte van de sociale huisvestingsschuld dat door het ALESH wordt beheerd en niet door de Gewesten maar door zogenaamde derden wordt terugbetaald, zoals de lokale huisvestingsmaatschappijen via annuïteiten op zeer lange termijn, wordt buiten beschouwing gelaten (39);
- de reeds opgenomen schijven en de tot en met 1998 geplande schijven van het overbruggingskrediet worden volledig in de schuld van de Franse Gemeenschap opgenomen.

2.5. Raming van de ontvangsten van de Gemeenschappen en de Gewesten.

2.5.1. Raming van de toegewezen middelen.

De lange termijn projecties inzake het toegewezen gedeelte van de opbrengst van de personenbelasting en de BTW zijn gebaseerd op de herziene macro-economische parameters, zoals weergegeven in punt 2.2. hiervoor. Bovendien werden de vooruitzichten inzake de andere parameters, zoals de totale bevolking en haar regionale spreiding en de inwoners jonger dan 18 jaar, aangepast op basis van de laatst beschikbare gegevens en projecties die ter zake door het NIS respectievelijk het Planbureau ter beschikking werden gesteld.

---

38 Zie Advies van de Afdeling van juni 1994, biz. 51-52.

39 De tussenkost van de federale overheid in het schuldaandeel van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, voor de laatste maal in 1995, wordt ook buiten beschouwing gelaten, maar wordt wel in rekening gebracht bij de evaluatie van de normnaleving (cf. Overlegcomité van 19 juli 1994).

a) *De geactualiseerde projecties inzake de inwoners jonger dan 18 jaar :*

Het Planbureau heeft in de loop van de maand oktober 1994 haar vooruitzichten inzake de evolutie van het aantal inwoners jonger dan 18 jaar geactualiseerd.

De actualisering gaat uit van :

- 1) de toestand van het aantal inwoners jonger dan 18 jaar op 30 juni 1994 (i.p.v. 30 juni 1992 in de vorige projecties),
- 2) de NIS-projecties van 1992 inzake totale bevolkingsevolutie tot en met 2050,
- 3) hogere externe migraties : het migratiesaldo werd verhoogd tot + 20.000 per jaar (i.p.v. + 10.000 voorheen) en dit vanaf 1992 (i.p.v. op progressieve wijze tussen 1992 en 1996).

De categorie van inwoners jonger dan 18 jaar wordt hierna kortweg de *schoolbevolking* genoemd.

Wat opvalt in de nieuwe vooruitzichten is de verschuiving in de tijd van de lokalisatie van de aanpassingsfactor zoals bedoeld in artikel 38, §4, BFW, zijnde het maximum van de per Gemeenschap bepaalde denataliteitsfactor. Met lokalisatie wordt bedoeld, de Gemeenschap met de denataliteitsfactor die als voormelde aanpassingsfactor wordt weerhouden, dus de Gemeenschap met de zwakste denataliteit of hoogste nataliteit.

De verschuiving in de tijd van die lokalisatie uit zich in het feit dat in de geactualiseerde ramingen de zwakste denataliteit langer aan de Franse Gemeenschap wordt toegeschreven (+ 3 jaar t.o.v. de vorige ramingen), met name tot en met het jaar 2007.

Daarna volgt een periode waarin de Vlaamse Gemeenschap de hoogste aanpassingsfactor levert, wat overeenstemt met de zwakste denataliteit, maar die periode wordt na actualisering veel korter ingeschat dan bij de vorige vooruitzichten.

In plaats van aan te houden van 2005 tot en met 2016, hetzij 11 jaar, wordt die periode nu amper op 3 jaar geraamd, gaande van 2008 tot en met 2011. Vanaf 2012 zou opnieuw de Franse Gemeenschap de zwakste denataliteit, of dus de hoogste aanpassingsfactor, optekenen.

Het effect van de nieuwe vooruitzichten op de herraming van de toegewezen B.T.W.-opbrengsten is qua evolutie steeds even belangrijk voor beide Gemeenschappen omdat op beiden dezelfde denataliteitscoëfficiënt wordt toegepast, met name de in artikel 38, §4, BFW bedoelde aanpassingsfactor. Dit effect is bovendien zeer gering daar op basis van de nieuwe vooruitzichten de gemiddelde reële jaarlijkse groeivoet tijdens de periode 1995-2000 slechts 0,3 pct. hoger zou liggen.

b) *De geactualiseerde vooruitzichten inzake de evolutie van de totale bevolking en haar regionale spreiding.*

De projecties van de totale bevolking vanaf 1.1.1996, evenals van haar regionale spreiding over de drie Gewesten, zijn gebaseerd op de vooruitzichten tot 2050 die door het NIS in de loop van 1992 werden opgesteld.

Ingevolge een belangrijke immigratiestroom, voornamelijk uit Oost-Europa, in de periode 1992-1993, is het in de studie van 1992 vooropgestelde bevolkingspeil, zowel op nationaal als op regionaal vlak, volledig achterhaald in vergelijking met de intussen gekende toestand tot en met 1.1.1995, zodat zich een herziening van die projecties heeft opgedrongen.

Maar aangezien er nog geen officiële actualisering van deze projecties voorhanden is, werden in de bestaande vooruitzichten de realisaties tot en met 1.1.1995 ingebouwd en vervolgens werden de jaarlijkse groeipercentages, zowel op nationaal als op regionaal vlak, zoals deze in de bestaande studie van 1992 vanaf 1.1.1996 werden vooropgesteld, overgenomen en toegepast op de nieuwe uitgangsbasis, met name de gekende toestand op 1.1.1995.

c) *De verwachte evolutie van de regionale fiscale capaciteiten.*

De ramingen van de totale opbrengst van de P.B. gaan uit van een ontvangstenelasticiteit gelijk aan 1 ten overstaan van de nominale groei van het BNP.

Het uitgangspunt voor de verwachte evolutie van de regionale fiscale capaciteiten is de vaststelling dat in het verleden een belangrijke divergentie is opgetreden tussen het procentueel aandeel van elk Gewest in enerzijds de totale P.B.-opbrengst en anderzijds de totale bevolking. De evolutie van deze divergentie in de tijd is eveneens een belangrijke indicator.

De evolutie van de totale bevolking en van haar regionale spreiding, zoals herzien op de wijze uiteengezet in punt b. hiervoor, werden als een exogeen gegeven beschouwd.

De projecties inzake de evolutie van de per Gewest gelokaliseerde P.B. worden aan dit gegeven gekoppeld door als vertrekbasis een hypothese per Gewest aan te nemen omtrent de evolutie van de divergentie, in elk van de drie Gewesten, tussen het procentueel aandeel in de totale P.B.-opbrengst en het procentueel aandeel in de totale bevolking.

Met ingang van het aanslagjaar 2000 wordt voor de drie Gewesten verondersteld dat er geen divergentie meer zal optreden tussen enerzijds hun aandeel in de totale P.B.-opbrengst en anderzijds hun aandeel in de totale bevolking. Dit betekent dus dat er wordt van uitgegaan dat beide aandelen per Gewest op dezelfde wijze (d.i. gelijke jaarlijkse groei of afname) zullen evolueren in de tijd.

In termen van afwijkingen in regionale fiscale capaciteit ten opzichte van het nationaal gemiddelde, resulteert deze ramingsmethode in de volgende evolutie :

Afwijkingen in regionale fiscale capaciteit t.o.v. nationaal gemiddelde	Vl. Gew.	Wl. Gew.	Br. Gew.
observatie aj. 1988 (bj. 1989)	+ 2,422%	- 8,455%	+ 13,749%
observatie aj. 1993 (bj. 1994)	+ 5,572%	- 11,719%	+ 6,462%
raming aj. 1999 (bj. 2000)	+ 8,467%	- 14,249%	- 2,701%
raming vanaf aj. 2000 (bj. 2001 e.v.) quasi konstant	variërend tussen + 8,476% en + 8,449%	dalende van - 14,249% tot - 14,105%	variërend tussen - 2,808% en - 2,701%
raming in advies '94 vanaf aj. 2000	+ 9,3% (optimistischer)	- 16,8% (pessimistischer)	+ 1,5% (optimistischer)

2.5.2. Raming van de andere ontvangsten.

Voor de raming van de zogenaamde andere ontvangsten van de Gemeenschappen en de Gewesten wordt gesteund op de begrotingsgegevens voor 1995. Het basisbedrag voor 1995 werd afgeleid uit de totaal begrootte ontvangsten, na aftrek van alle toegewezen middelen en van alle niet-recurrente ontvangsten of structurele overschattingen. Vervolgens werd voor de lange termijn vooruitzichten op dit basisbedrag een reële jaarlijkse groei voert van + 0,5 pct. toegepast (40).

40 Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd een reële nulgroei vooropgesteld voor wat specifiek de inkomsten van de Agglomeratie en de ontvangsten ingevolge de splitsing van de provincie Brabant betreft.

DEEL III.
DE EVALUATIE VAN DE BEGROTINGSUITVOERING 1994
EN VAN DE BEGROTING 1995 M.B.T. DE
GEMEENSCHAPPEN EN DE GEWESTEN

---

1. Inleiding en methodologische verwijzingen.

In de navolgende punten worden de realisaties m.b.t. de begrotingen 1993 en 1994 evenals de begrotingsramingen voor 1995 geëvalueerd t.o.v. de normen van de Afdeling.

Die evaluatie gaat, voor wat de realisaties betreft, uit van de in het bedoelde (burgerlijke) jaar gerealiseerde aanrekeningen en ordonnanceringen (41). Het bekomen saldo wordt gecorrigeerd voor de in het betrokken jaar vastgestelde netto evolutie van de gedebudgetteerde schuld. Het aldus bekomen gecorrigeerde saldo wordt vergeleken met de maximaal toelaatbare tekorten zoals die in de adviezen van de Afdeling werden vooropgesteld en voor 1994 en 1995 bovendien door de beslissing van het Overlegcomité Federale regering - Gemeenschaps- en Gewestregeringen van 19 juli 1994 werden bekrachtigd.

Voor 1995 wordt de in het Overlegcomité vastgelegde norm voor dat jaar vergeleken met de geraamde gecorrigeerde tekorten zoals die door de Afdeling op basis van haar methodologie worden bepaald. De Afdeling vertrekt daartoe van de in de begroting voorziene uitgaven (inclusief variabele kredieten) die verminderd worden met de aflossingen (op directe en/of indirecte schuld). De aldus bekomen uitgaven worden verhoogd met de gedebudgetteerde verrichtingen. De Afdeling raamt de debudgettering op basis van de ontleningsmachtigingen (die in vorige jaren reeds sterk werden terugschroefd en in 1995 bijna helemaal verdwenen zijn (42)) en van de beleidsverruimende initiatieven die als niet intertemporeel neutraal kunnen beschouwd worden (bv. De Maatschappijen voor schoolgebouwen, de NV Aquafin, de NV Sofico). De op die wijze bekomen gecorrigeerde uitgaven worden gesteld t.o.v. de in de middelenbegroting voorziene ontvangsten (inclusief de toegewezen ontvangsten). Daaruit resulteert een saldo dat vergelijkbaar is met de door de Afdeling vooropgestelde maximaal toelaatbare tekorten.

Hoewel het relevante cijfermateriaal voor de recentste jaren in de navolgende tekst vervat zit, werd in bijlage getracht die cijfers in een iets ruimer tijds kader te plaatsen. (Bijlagen III.1, 2 en 3). Daarom bevatten die bijlagen de begrotingstotalen naast de ordonnancerings- en de kascijfers. Bovendien wordt de evolutie van de schuldcijfers (directe, - bijlage III.4. - en gedebudgetteerde, bijlagen III 5, 6, 7 en 8) weergegeven.

De afschaffing van de debudgettering en de geleidelijke opname van de gedebudgetteerde in de directe schuld, die vanaf 1994 op gang is gekomen, hebben voor gevolg dat de evoluties van de beide schuldrubrieken als geheel zullen moeten beschouwd worden. Ten gevolge daarvan en van de daarmee gepaard gaande herschikkingen in de begrotingen verliest het netto te financieren saldo, dat traditioneel de aflossingen op de debudgettering bevatte (43), aan betekenis. Dit is des te meer het geval indien dat saldo wordt gebruikt in een tussen de Gemeenschappen en de Gewesten onderling vergelijkende context.

---

41 Deze methodologie stemt overeen met de principes van de ESER-rekeningen. Bij de opstelling van de nationale rekeningen wordt immers ook uitgegaan van de ordonnanceringen in een bepaald jaar, ongeacht het begrotingsjaar waarop ze worden aangerekend.

42 De ermee overeenstemmende uitgaven werden rechtstreeks in de begrotingen opgenomen.

43 De aflossingen op de directe schuld waren niet in het "traditioneel" netto te financieren saldo begrepen.

Hoewel het nu reeds duidelijk is dat, op basis van wat voorafgaat, naar de toekomst toe een andere voorstellingswijze zal moeten gevolgd worden, werden in de hierna volgende tekst de officiële begrotingsgegevens, waarvan de inhoud om hoger vermelde redenen telkens verschillend is, omgezet in een "traditioneel" netto te financieren saldo. Op die wijze kon een zekere conceptuele vergelijkbaarheid behouden worden.

2. De Vlaamse Gemeenschap.

2.1. De uitvoering van de begrotingen en de normnaleving.

In de navolgende tabel wordt voor 1993 en 1994 een overzicht gegeven van de begrotingskredieten en hun aanwending in ordonnancerings- en kastermen.

*Tabel III.1.
Begrotingsevoluties 1993-1994.*

	1993			1994		
	Kredieten aangep.	Ordon. %	Kas %	Kredieten aangep.	Ordon. %	Kas %
Ontvangsten <i>(real. %)</i>	435,6	435,9 100,1%	450,9 103,5%	462,6	458,2 99,0%	486,6 105,2%
Uitgaven <i>(real. %)</i>	482,5	458,8 95,1%	482,8 100,0%	504,1	496,2 98,4%	506,8 100,5%
<i>Saldo</i>	<i>- 46,9</i>	<i>- 22,9</i>	<i>- 31,9</i>	<i>- 41,5</i>	<i>- 38,0</i>	<i>- 20,3</i>

BRON : Begrotingsdocumenten, Algemene Gegevensbank en Schatkisttoestand.

Eind 1994 lag het ordonnanceringssaldo merklijk boven het niveau van 1993. Dit is het gevolg van het hoger uitvoeringspercentage op de uitgavenbegroting. Ten gevolge daarvan groeiden de geordnanceerde uitgaven met + 8,0 pct. Het kassaldo daarentegen vertoont een tegengestelde evolutie. Die uiteenlopende evoluties kunnen verklaard worden door het centraal thesauriebeheer (44) van de Vlaamse Gemeenschap. In absolute termen liggen de kasontvangsten boven de voorziene ramingen doordat in de kas naast de in de middelenbegroting voorziene ontvangsten, die volledig gerealiseerd worden, ook derdengelden (45) ontvangen worden. De kasuitgaven liggen op het niveau van de kredieten. Hier wordt de niet volledige realisatie (in ordonnanceringsstermen) van de begroting aangevuld met de uitgaven op derdengelden.

Ten einde een correct inzicht in de begrotingsevoluties te bekomen acht de Afdeling het wenselijk dat in de kastoestand de derdengelden zouden afgezonderd worden.

Uit de bijlage III.5 kan de gedebudgetteerde schuld van de Vlaamse Gemeenschap afgelezen worden.

44 Ingevolge het centraal thesauriebeheer worden alle reserves en middelen van alle pararegionalen en van de Vlaamse Gemeenschap zelf gemobiliseerd ter financiering van de Vlaamse Schatkist. Daardoor kan het beroep op leningfinanciering beperkt worden.

45 Voornamelijk eigen middelen die sommige pararegionale instellingen innen w.o. als voornaamste de milieuhelfingen.

Uit de navolgende tabel III.2, blijkt dat de gerealiseerde tekorten van de Vlaamse Gemeenschap, met uitzondering van 1992, binnen die tekortnorm te liggen.

*Tabel III.2.
De normnaleving m.b.t. de begrotingen 1992-1994.*

	1992	1993	1994
1. Saldo ordonnanceringsen.	- 29,8	- 22,9	- 38,0
2. Netto debudgetteringen	- 16,8	+ 0,2	+ 2,0 (b)
3. <i>Globaal tekort (1+2)</i>	- 46,6	- 22,7	- 36,0
4. Norm	- 42,5	- 38,4	- 36,6
5. <i>Afwijking (4-3) (a)</i>	- 4,1	+ 15,7	+ 0,6

(a) Min-teken = overschrijding; plus-teken = beschikbare ruimte

(b) De schuldvermindering t.o.v. het Amortisatiefonds als gevolg van de schuldovername (1.990,0 miljoen) door de Federale Overheid in het kader van de eind 1994 afgesloten overeenkomst m.b.t. het ALESH werd niet mee verrekend.

BRON : Algemene Gegevensbank, Statistiek gedebudgetteerde schuld.

2.2. De begroting 1995.

In navolgende tabel III.3 wordt de vergelijking weergegeven van de initiële en de aangepaste begroting 1995 met de norm (46).

*Tabel III.3.
Begroting 1995 versus norm.*

	Norm	1995		Verschil	
		initieel	aangepast	initieel	aangepast
1. Ontvangsten	493,7	490,4	490,4	+ 3,3	+ 3,3
2. Gecorrig. uitgaven (3-4+5)	525,1	521,1	521,1	+ 4,0	+ 4,0
3. Begrotingsuitgaven		522,4	522,8		
4. Aflossingen		- 4,8	- 5,2		
5. Extra budget. verrichtingen		+ 3,5	+ 3,5		
6. Saldo (6) = (1)-(2) (a)	31,4	- 30,7	- 30,7	+ 0,7	+ 0,7

(a) Min-teken = overschrijding; plus-teken = beschikbare ruimte

De ontvangsten van de Vlaamse Gemeenschap groeien in 1995 t.o.v. 1994 onder impuls van de toegewezen personenbelasting en BTW met ongeveer 6,0 pct..

De evolutie van de betalings- (+ 3,6 pct.) en beleidskredieten (+ 3,2 pct.) blijft relatief beperkt en moet de Gemeenschap in staat stellen haar vastleggingsencours af te bouwen.

De uitgavenbegroting 1995 wordt bovendien voornamelijk gekenmerkt door een grondige herschikking (samenbrengen in één organisatie-afdeling) van een aantal programma's die betrekking hebben op de delging van de lasten van de indirecte schuld. De begroting voorziet bovendien een provisie met het oog op de regeling van sommige "schadegevallen" die nog voor de rechtbank betwist worden. O.a. de noodzakelijke tussenkomsten in het kader van de Liefkenshoektunnel zullen ten laste van dat krediet geregeld worden.

De Afdeling heeft op grond van een onderzoek dat door het secretariaat van de Afdeling m.b.t. de NV Aquafin werd gevoerd, beslist dat de verrichtingen van de NV Aquafin als extra budgettaire verrichtingen moeten beschouwd worden. De uit dien hoofde

46 De tabel herneemt alleen de aangepaste kredieten voor zover die aan de Vlaamse Raad werden voorgelegd. Ondertussen werd op ministerieel niveau ook een akkoord bereikt over een tweede aanpassing. Deze kon evenwel niet tijdig bij de Vlaamse Raad neergelegd worden en werd om die reden niet verwerkt in de voorliggende cijfers.

bestaande schuld zal daarom in de gedebudgetteerde schuld van de Vlaamse Gemeenschap geïntegreerd moeten worden (47).

Op basis van de begrotingsgegevens blijkt, dat het beslag dat de investeringen van de NV Aquafin op de beleidsruimte leggen, mag geraamd worden op 4,3 miljard.

De extra budgettaire verrichtingen worden anderzijds positief beïnvloed door de geraamde toename van de reserves die de Vlaamse Gemeenschap opbouwt in het kader van haar pensioenfonds (0,8 miljard).

Op gecorrigeerde basis wordt voor de Vlaamse Gemeenschap nog een marge van ongeveer 0,7 miljard vastgesteld.

Naar de toekomst toe staat de Vlaamse Gemeenschap voor een aantal belangrijke uitdagingen. Die situeren zich in de sectoren openbare werken, welzijn en milieu. Terwijl voor de eerste twee sectoren oplossingen gezocht worden via alternatieve financieringsmethoden (48) zal de milieusector, tenzij de heffingen sterk worden verhoogd, een belangrijk uitgavenverhogend effect hebben op de begroting.

Daarnaast blijft de Afdeling evenwel bekommerd over de toekomstige budgettaire weerslag van de genomen vastleggingsmachtigingen. Hoewel de toegekende machtigingen een tendens tot stabilisatie vertonen en ze niet volledig opgebruikt worden, blijft de Afdeling aandringen op de opstelling van een inventaris die het encours op die machtigingen aangeeft.

Op kwalitatief vlak kan m.b.t. de begrotingsrapportering een vrij positieve evolutie vastgesteld worden. Zo werd midden juni 1994 een gedeeltelijk geconsolideerde economische hergroepering m.b.t. 1993 ter beschikking gesteld. Ook de informatiestroom m.b.t. de overige budgettaire gegevens, via de Algemene Gegevensbank, komt geleidelijk op gang, terwijl bovendien de kwaliteit van het in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd cijfermateriaal aanzienlijk verbeterd werd. Tenslotte werd tevens een, zij het vrij rudimentaire, meerjarenraming meegedeeld aan de Vlaamse Raad (49).

In het kader van de statistische informatievoorziening zou het aangewezen zijn dat de Vlaamse Gemeenschap, jaarlijks n.a.v. de publicatie van de Algemene Toelichting, een aantal meerjareengegevens op begrotings- en uitvoeringsbasis m.b.t. de ontvangsten en uitgaven zou verstrekken.

---

47 Dit zal in een later stadium moeten gebeuren aangezien op dit ogenblik nog niet alle elementen gekend zijn.

48 De Afdeling zal de voorgestelde mechanismen nauwkeurig onderzoeken op hun budgettaire intertemporele neutraliteit.

49 Vlaamse Raad, Ontwerp van decreet houdende middelen- en uitgavenbegroting. Verslag namens de Commissie voor Financiën en Begroting, Stuk 15 (1993-1994) - Nr 9 - Bijlagen, 7 december 1994.

3. De Franse Gemeenschap.

3.1. De uitvoering van de begrotingen en de normnaleving.

In onderstaande tabel worden de begrotings-, ordonnancerings- en kasgegevens voor 1993 en 1994 weergegeven.

*Tabel III.4.
Begrotingsevoluties 1993-1994.*

	<i>miljarden</i>					
	Kredieten aangep.	1993 Ordon.	Kas	Kredieten aangep.	1994 Ordon.	Kas
Ontvangsten <i>(real. %)</i>	209,6	208,6 <i>99,5%</i>	213,7 <i>102,0%</i>	214,9	215,0 <i>100,0%</i>	217,1 <i>101,0%</i>
Uitgaven <i>(real. %)</i>	217,5	217,7 <i>100,1%</i>	218,3 <i>100,4%</i>	222,8	222,0 <i>99,6%</i>	228,1 <i>102,4%</i>
Saldo	- 7,9	- 9,1	- 4,6	- 7,9	- 7,0	- 11,0

BRON : Begrotingsdocumenten, Algemene Gegevensbank en Schatkisttoestand.

In ordonnanceringstermen uitgedrukt werd de begroting 1994, zoals de begrotingen van voorgaande jaren, voor ongeveer 100 pct. uitgevoerd en dat zowel aan de ontvangsten als aan de uitgavenzijde (99,6 pct.).

Op kasbasis worden ruimere afwijkingen vastgesteld. Dit is een gevolg van het feit dat de kasuitgaven een versnelde uitbetaling van de uitgaven (w.o. bedrijfsvoorheffing op eindejaarspremies) weerspiegelen. Bovendien bevatten die verrichtingen het uitgavenexcedent op de "oude" begrotingsfondsen (titel IV), de verrichtingen op de fondsen voor schoolgebouwen en de verrichtingen op sommige thesaurierekeningen (w.o. de toelagen van het Europees Sociaal Fonds) (50).

De Afdeling acht het wenselijk dat de derdengelden in de schatkisttoestand zoveel mogelijk zouden afgezonderd worden ten einde de werkelijke begrotingsevoluties te kunnen onderkennen.

Navolgende tabel III.5 vergelijkt de realisaties op het vlak van de gecorrigeerde (rekening houdend met de debudgettering) tekorten met de voor de bedoelde jaren geldende maximaal toelaatbare tekorten.

50 Deze zullen geleidelijk aan verdwijnen aangezien de "oude" begrotingsfondsen en sommige thesaurierekeningen (geleidelijk) worden afgeschaft en/of omgevormd in organieke fondsen. Een belangrijke verbetering werd reeds in de begroting 1995 vastgesteld.

Tabel III.5.
De normnaleving m.b.t. de begrotingen 1992-1994.

	1992	1993	1994
1. Saldo ordonnanceringsen	- 11,1	- 9,1	- 7,0
2. Netto debudgetteringen (a)	- 2,6	- 2,1	+ 0,4
3. Saldo (1+2)	- 13,7	- 11,2	- 6,6
4. Overbruggingslening	-	(- 12,0)	- 9,9
5. Globaal Saldo (3+4)	- 13,7	- 11,2	- 16,5
6. Norm	- 9,0	- 9,1	- 14,6
7. Afwijking (5-6) (b)	- 4,7	- 2,1	- 1,9

(a) De uitstaande gedebudgetteerde schuld wordt gegeven in bijlage.

(b) Min-teken = overschrijding; plus-teken = beschikbare ruimte.

BRON : Algemene Gegevensbank, Statistiek gedebudgetteerde schuld.

Globaal genomen is de Franse Gemeenschap er over de laatste jaren niet in geslaagd haar normen strikt na te leven alhoewel de vastgestelde afwijking in 1994 kleiner is geworden. Voor wat 1993 betreft werd in die beoordeling bovendien geen rekening gehouden met de leningen van de Beheersmaatschappijen voor schoolgebouwen (11,95 miljard) (51).

Vanaf het Jaarverslag 1994 heeft de Afdeling, rekening houdend met de St.-Kwintensakkoorden, de weerslag van de herfinanciering van de Franse Gemeenschap volledig verrekend in de maximaal toelaatbare tekorten. De deelgebieden hebben in het Overlegcomité van 19 juli 1994 die maximaal toelaatbare tekorten aanvaard.

Dit impliceerde dat de ontvangsten van de Franse Gemeenschap die voortvloeiden uit de overbruggingsleningen, als gedebudgetteerde middelen dienden beschouwd te worden (52). De daartoe aangepane leningen dienen daarom bij de uitgaven gevoegd, zoals dat volgens de methodologie van de Afdeling gangbaar is.

Vertrekkend vanuit die methodologie heeft de Afdeling in 1994 een overschrijding van de norm ten belope van 1,9 miljard vastgesteld. Deze overschrijding kan als éénmalig beschouwd worden gezien in 1994 de bedrijfsvoorheffing op de eindejaarspremies tweemaal werd aangerekend (53).

De belangrijke schommelingen die blijken uit de statistiek m.b.t. de gedebudgetteerde schuld (bijlage III.6.) zijn een gevolg van transfers van bevoegdheden

51 De normbepaling voor 1993 kon, gezien de onduidelijkheid die er op dat ogenblik met betrekking tot de herfinanciering van de Franse Gemeenschap heerste, niet ten volle rekening houden met de implicaties ervan.

52 Gezien deze leningen dienen ter financiering van de Franse Gemeenschap worden ze niet als debudgettering ten laste van de FGC verrekend. De leningen die ten laste vallen van de FGC dienen door deze laatste wel gefinancierd te worden zonder dat dit mag leiden tot een budgettair onevenwicht.

53 Het jaarlijks bedrag aan bedrijfsvoorheffing op de eindejaarspremies belooft 1,8 miljard.

naar het Waalse Gewest (54). Exclusief die transfers vermindert de gedebudgetteerde schuld met 0,4 miljard. De schuld m.b.t. de overbruggingsleningen neemt met 9,9 miljard toe ingevolge de opname van de tweede tranche (9,5 miljard), de aflossing (0,2 miljard) door de Franse Gemeenschapscommissie en de kapitalisatie van intresten (0,6 miljard) bij de maatschappijen die in het Waalse Gewest gelegen zijn.

3.2. De begroting 1995.

De navolgende tabel III.6 maakt de vergelijking mogelijk tussen de norm en de initiële begroting 1995. De Franse Gemeenschap is, gezien de politieke toestand, niet overgegaan tot een herziening van haar begroting 1995.

*Tabel III.6.
Begroting 1995 versus norm.*

	Norm	1995		Verschil	
		initieel	aangepast	initieel	aangepast
1. Ontvangsten	210,9	224,0	-	- 13,1	-
2. Gecorrigeerde uitgaven (3-4+5)	224,1	241,6	-	- 17,5	-
3. Begrotingsuitgaven		236,5			
4. Aflossingen		- 3,4			
5. Extra budgettaire verrichtingen (a)		+ 8,5			
6. Saldo (6) = (1)-(2) (b)	- 13,2	- 17,6	-	- 4,4	-

(a) De geraamde opbrengst van de overbruggingslening 8.498 miljoen.

(b) Min-teken = overschrijding; plus-teken = beschikbare ruimte.

Ingevolge de integratie in de begroting van de "oude" begrotingsfondsen en van sommige verrichtingen op thesaurierekeningen is het ontvangsten- en uitgavenniveau met meer dan 5 miljard verhoogd. De in de tabel weerhouden ontvangsten houden geen rekening met een heropname (2,0 miljard) van het in 1993 en 1994 niet-gebruikte saldo op de begroting. De Afdeling houdt zoals vroeger geen rekening met de eventuele marges uit het verleden. Bovendien heeft de Afdeling vastgesteld dat de vooropgestelde marges niet effectief bestaan (zie hiervoor).

Aan de uitgavenzijde evolueren de betalings- en beleidskredieten op eenzelfde ritme. Indien geen rekening wordt gehouden met de variabele kredieten (die zeer sterk toenemen wegens de oprichting van organieke fondsen) en de aflossingen op de directe schuld, stijgen de betalingskredieten tussen 1994 en 1995 slechts met 2,3 pct., wat in reële termen kan gelijk gesteld worden met een nulgroei.

54 Met de overdracht van bevoegdheden werden ook de gedebudgetteerde schulden van het verleden overgedragen.

Op grond van voormelde begrotingscijfers beloopt de geraamde afwijking t.o.v. de norm op saldoniveau 4,4 miljard. M.b.t. deze overschrijding bestaat er ten belope van 2,1 miljard discussie tussen de Afdeling en de Franse Gemeenschap (55).

In de loop van het verslagjaar werd een verbetering van de informatie vastgesteld. Zo stroomden o.m. de gegevens m.b.t. de economische hergroepering en de schuld sneller door. Ook de kwaliteit van de begrotingsdocumenten verbeterde. Naar aanleiding van de begrotingsbespreking in de Raad werd ook een globale aangepaste versie van het meerjarenplan (56) neergelegd. Indien n.a.v. de begroting 1996 nog een kleine inspanning geleverd wordt, kunnen alle "oude" begrotingsfondsen afgeschaft worden en is de begroting, op dat vlak, volledig in overeenstemming met de wetten op de rijkscomptabiliteit.

Het bestaan van een meerjarenplan is een onmisbaar instrument in het kader van het beheersbaar houden van de schuldontwikkeling door de Gemeenschap.

Zowel in het Jaarverslag 1994 als in dat van 1995 is de Afdeling er ingevolge de onduidelijkheid terzake en bij wijze van werkhypothese van uitgegaan dat de financiële dienst van de overbruggingsleningen voor 75 pct. werd aangerekend bij de Franse Gemeenschap en 25 pct. bij de Franse Gemeenschapscommissie.

Ingevolge de institutionele wijzigingen die zeer binnenkort in werking treden en geplaatst t.o.v. voorgaand probleem dringt de Afdeling erop aan dat het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschap snel een structurele oplossing zouden vinden m.b.t. de aanrekening van de middelen voor de financiële dienst van overbruggingsleningen.

Uitgaand van voorgaande werkhypothese dient de Franse Gemeenschap tijdens de nieuwe legislatuur een bijzonder zware inspanning te leveren om haar begroting in evenwicht te brengen. De Afdeling stelt vast dat per eind 1995 3/4 van het overbruggingskrediet zal opgebruikt zijn en dat op basis van het meerjarenplan het structurele impact van de te nemen maatregelen 13,0 miljard moet bereiken tegen 1999. Indien de geraamde overschrijding van de norm ten belope van 4,4 miljard zich in 1995 zou bevestigen dan impliceert dat een totale inspanning van ongeveer 17 miljard. In die context zou de Franse Gemeenschap tijdens de nieuwe legislatuur jaarlijks en cumulatief een budgettaire inspanning van ongeveer meer dan 4 miljard moeten leveren.

Indien deze inspanning niet gerealiseerd wordt dan leidt dit tot een belangrijke ontsporing van de begroting en tot een ongecontroleerde groei van de schuld en de ermee verband houdende lasten.

---

55 De Franse Gemeenschap gaat uit van het principe dat, gezien de Afdeling (bij wijze van werkhypothese) slechts 75 pct. van de lasten (intrest en aflossing) van de overbruggingsleningen bij de Franse Gemeenschap imputeert, ze ook maar 75 pct. van de leningsopbrengst mag verrekenen als debudgettering. De resterende 25 pct. zouden ten laste van de FGC moeten gelegd worden.

De Afdeling stelt evenwel dat de Franse Gemeenschap het genot heeft van de volle opbrengst van de lening en dat, zoals bij de bepaling van de norm, de volledige leningsopbrengst dient verrekend te worden.

Indien de redenering van de Franse Gemeenschap wordt gevolgd dan zou slechts 75 pct. van de overbruggingsleningsopbrengst 1995 dit is 6,4 miljard als debudgettering geïmputeerd moeten worden, terwijl de Afdeling het volledige product van de lening of 8,5 miljard ten laste legt. Verschil 2,1 miljard.

56 Conseil de la Communauté Française - (4-II (1994-1995) - N° 2) session 1994-1995 - Projet de décret contenant le budget général des dépenses de la Communauté française pour l'année budgétaire 1995 - Rapport.

4. Het Waalse Gewest.

4.1. De uitvoering van de begrotingen en de normaleleving.

In de navolgende tabel wordt een overzicht gegeven van de begrotingskredieten en hun aanwending in ordonnancerings- en kastermen.

Tabel III.7.
Begrotingsevoluties 1993-1994.

	<i>miljarden</i>					
	Kredieten aangep. (a)	1993 Ordon. Kas (b)	1994 Ordon. Kas (b)	Kredieten aangep. (a)	1994 Ordon. Kas (b)	
Ontvangsten <i>(real. %)</i>	114,7	111,8 <i>97,4%</i>	113,1 <i>98,6%</i>	135,4	132,8 <i>98,0%</i>	136,8 <i>101,0%</i>
Uitgaven <i>(real. %)</i>	132,0	122,0 <i>92,4%</i>	122,8 <i>93,0%</i>	153,5	145,0 <i>94,5%</i>	141,9 <i>92,4%</i>
Saldo	- 17,3	- 10,2	- 9,7	- 18,1	- 12,3	- 5,1

(a) Exclusief de afzonderlijke sectie (titel IV).

(b) Rekening houdende met de "andere verrichtingen" waarvan het saldo, naargelang het teken, aan de ontvangsten of de uitgaven op kasbasis werd toegewezen.

BRON : Begrotingsdocumenten, Algemene Gegevensbank en Schatkisttoestand.

Langs de ontvangstenzijde sluiten de realisaties voor 1994 zowel op ordonnancerings- als op kasbasis (57) zeer nauw aan bij de begrotingsramingen. In vergelijking met het voorgaande jaar trad er zelfs nog een lichte verbetering op. De afwijking die vooralsnog in 1994 behouden bleef tussen de aangerekende ontvangsten en de begrotingsramingen, situeert zich, zoals in het voorgaande jaar, vooral bij de andere niet-fiscale ontvangsten en de trekkingsrechten voor tewerkgestelde werklozen (58) en daarnaast ook bij de ontvangsten inzake gewestelijke belastingen, inzonderheid de successierechten.

57 Zonder rekening te houden met het positieve saldo van de andere verrichtingen (+ 1,5 miljard) bedraagt het realisatiepercentage van de ontvangsten op kasbasis 99,9 pct. voor 1994.

58 Terwijl de federale overheid het bedrag van de trekkingsrechten nominaal blokkeert op het niveau van 1990, herneemt het Waalse Gewest in haar begroting telkens het geïndexeerde bedrag.

In 1994 stegen de aangerekende ontvangsten met 19 pct. ten opzichte van het voorgaande jaar, wat vooral is toe te schrijven aan het toegewezen gedeelte van de opbrengst van de personenbelasting en aan de andere niet-fiscale ontvangsten, waarin voor de eerste maal de dotatie van de Franse Gemeenschap begrepen was. Wordt deze dotatie buiten beschouwing gelaten dan bedraagt de groei slechts 8,0 pct. De toegewezen ontvangsten inzake milieuheffingen en de gewestelijke belastingen noteerden daarentegen een belangrijke daling in vergelijking met 1993.

Langs de uitgavenzijde verbeterde het realisatiepercentage op ordonnanceringsniveau in 1994 met 2 pct., maar toch blijft 5 pct. van de begroting onuitgevoerd. In vergelijking met de andere deelgebieden ligt het uitvoeringspercentage in het Waalse Gewest op een relatief laag niveau. Deze partiële uitvoering weerspiegelt zich uiteraard in het voor het begrotingsjaar 1994 gerealiseerde tekort dat slechts twee derden van het vooropgestelde begrotingssaldo bedraagt.

Tussen 1993 en 1994 is het uitstaande bedrag of zogenaamde encours van de vastleggingen op de eigenlijke begroting (d.i. excl. de organieke fondsen en de afzonderlijke sectie) (59) op statistische basis gestegen met 4,7 miljard tot 55,3 miljard frank per einde 1994. Dit statistische gegeven dient echter met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden daar dit bedrag in eerste instantie rekening houdt met de aan het Waalse Gewest overgedragen bevoegdheden van de Franse Gemeenschap en deze inzake Landbouw, en in tweede instantie een niet te verwaarlozen gedeelte bevat dat als fictief dient beschouwd te worden (60). Het diepgaande onderzoek van de nog openstaande vastleggingen, dat thans door de administratie van het Waalse Gewest wordt doorgevoerd, zal over de effectieve omvang van de encours, na uitzuivering, uitsluitel dienen te geven. Een encours schommelend rond het niveau van 50 miljard zou gelet op het niveau van de gesplitste ordonnanceringskredieten op kruissnelheid als normaal kunnen beschouwd worden.

Een belangrijke oorzaak van de opbouw van het encours van de vastleggingen is zeker, naast het niveau van de begrootte uitgavenkredieten in de aanvangsfase en de onregelmatige spreiding in de uitvoeringstermijn van sommige investeringsprojecten, de zwakke economische conjunctuur die ondermeer de vraag naar regionale tussenkomsten inzake economische expansie heeft afgezwakt of althans vertraagd.

De evolutie van de gedebudgetteerde schuld van het Waalse Gewest, zoals deze voor de vaststelling van de netto debudgettering in aanmerking werd genomen, kan afgeleid worden uit de bijlage III.7. (61).

-
- 59 Per einde 1994 bedroeg het encours van de vastleggingen op de organieke fondsen 3,9 miljard (+ 0,65 miljard t.o.v. einde 1993) en op de afzonderlijke sectie 5,1 miljard (+ 1,5 miljard t.o.v. einde 1993).
- 60 Om diverse redenen blijken sommige encours fictief te zijn, bijvoorbeeld de veralgemeende niet-schrapping van niet opgebruikte kredietensaldi in totaal vereffende en afgesloten dossiers, inzonderheid wat de tussenkomsten inzake economische expansie betreft.
- 61 Bedoelde tabel in de bijlage geeft het effectieve schuldniveau weer, d.i. rekening houdende met de Overeenkomst die tussen de federale Regering en de drie Gewestregeringen werd afgesloten betreffende de regeling van de schulden van het verleden en de ermee verband houdende lasten inzake sociale huisvesting. Ingevolge die Overeenkomst werd een schuld van in totaal 7,2 miljard frank, die vóór 1994 aan de drie Gewesten werd toegerekend, opnieuw aan de Federale Overheid toegewezen; het aandeel van het Waalse Gewest hierin bedraagt 3,5 miljard frank.

Tabel III.8.
De normnaleving m.b.t. de begrotingen 1992-1994.

	1992	1993	1994
1. Saldo ordonnanceringen	- 11,9	- 10,2	- 12,3
2. Netto debudgetteringen	- 6,4	- 0,8	- 1,8 (a)
3. Globaal tekort (1+2)	- 18,3	- 11,0	- 14,1
4. Norm	- 17,4	- 17,9	- 15,7
5. Afwijking (3-4) (b)	- 0,9	+ 6,9	+ 1,6

miljarden

(a) Exclusief de schuldherschikking binnen het ALESH die tussen de Federale Overheid en de Gewesten in het voordeel van deze laatste in de loop van 1994 werd doorgevoerd.

(b) Min-teken = overschrijding; plus-teken = beschikbare ruimte.

BRON : Algemene Gegevensbank, Statistiek gedebudgetteerde schuld.

Uit de vergelijking van de vooropgestelde norm met de som van het gerealiseerde netto te financieren saldo (op ordonnanceringsbasis) en de jaarlijkse aangroei van de gedebudgetteerde schuld, blijkt dat het gerealiseerde saldo ook in 1994 beneden de tekortnorm van de Afdeling is gebleven, met een positieve marge van 1,6 miljard frank. Het vrij zwakke uitvoeringspercentage van de begroting is hieraan niet vreemd.

De schaarse gegevens die thans beschikbaar zijn omtrent de financiering van de activiteiten van de N.V. SOFICO in de loop van 1994 zijn te vaag (62) om bij de evaluatie van de gedebudgetteerde schuld hierover reeds een uitspraak te doen.

---

62 Het eerste boekjaar van de NV SOFICO spreidt zich uit over de kalenderjaren 1994-1995 zodat het eerste jaarverslag thans nog niet beschikbaar is.

4.2. De begroting 1995.

In onderhavige tabel wordt de vergelijking weergegeven tussen de initiële respectievelijk de aangepaste begroting 1995 en de norm die voor begrotingsjaar 1995 werd vooropgesteld.

*Tabel III.9.
Begroting 1995 versus norm.*

	Norm	1995		Verschil	
		initieel	aangepast	initieel	aangepast
1. Ontvangsten (a)	131,5	147,8	149,7	+ 16,3	+ 18,2
2. Gecorrigeerde uitgaven (3-4+5)	146,0	165,0	167,5	+ 19,1	+ 21,5
3. Begrotingsuitgaven		165,0	167,4		
4. Aflossingen		- 3,1	- 3,1		
5. Extra budgettaire verrichtingen		+ 3,1	+ 3,1		
6. Saldo (6) = (1)-(2) (a)	- 14,4	- 17,2	- 17,7	- 2,8	- 3,3

(a) Min-teken = overschrijding; plus-teken = beschikbare ruimte.

Het ontvangstenniveau in de begroting 1995 (excl. de afzonderlijke sectie) ligt 10,5 pct. hoger dan voor 1994. Naast de forse toename van een welbepaalde milieuheffing (63), is deze voorziene groei toe te schrijven aan de hogere raming van bepaalde algemene ontvangsten zoals het toegewezen gedeelte van de opbrengst van de personenbelasting (+ 8,0 pct.) en de hogere dotatie van de Franse Gemeenschap (+ 9,9 pct.) (64). De structurele overschatting van de trekkingsrechten voor tewerkgestelde werklozen (65) bleef in de begroting 1995 nogmaals behouden.

Langs de uitgavenzijde voorziet de begroting 1995, in vergelijking met het voorgaand begrotingsjaar, voor de betalingskredieten een lagere groei (+ 9,1 pct.) dan voor de beleidskredieten (+ 10,7 pct.). Dit groeidifferentieel is niet bevorderlijk voor de afbouw van het encours van de vastleggingen maar is grotendeels te verklaren door twee uitzonderlijke factoren. Een eerste factor betreft de herbudgettering van de sectoren Gesubsidieerde werken, Sociale actie, Gezondheid en Sportinfrastructuur. De tweede verklarende factor houdt verband met de schadeclaims voor de herhaalde overstromingen

63 De voor 1995 vooropgestelde opbrengst uit de zogenaamde "redevance pour la protection des eaux potabilisables" betekent een verdrievoudiging van de voor 1994 begrootte ontvangst.

64 Vergelijking tussen de eigenlijke dotatie voorzien in de aangepaste begrotingen 1995 resp. 1994, exclusief het complement van 0,853 miljard voor 1994 uit diverse saldi van gemeenschapsinstellingen en -fondsen die het Waalse Gewest, in het kader van de bevoegdheidsoverdracht van de Franse Gemeenschap, diende terug te vorderen.

65 Voor begrotingsjaar 1995 wordt de overschatting geraamd op 0,756 miljard frank.

die het Gewest in de winters van 1993-1994 en 1994-1995 teisterden. De begroting 1995 houdt rekening met de 1 pct. reële groei voor de van de Franse Gemeenschap overgenomen bevoegdheden.

Globaal ligt de voorziene groei van de betalingskredieten (+ 9,1 pct.) lager dan de verwachte toename van de ontvangsten (+ 10,5 pct.) (66). De supplementaire lasten die voortvloeien uit de slechts gedeeltelijke financiële compensatie van de overgedragen bevoegdheden van de Franse Gemeenschap, worden voor 1995 op 7,5 miljard frank geraamd.

Op gecorrigeerde begrotingsbasis bedraagt het saldo - 17,7 miljard frank voor 1995, wat een overschrijding van de tekortnorm met 3,3 miljard frank betekent.

De debudgettering in het kader van de NV SOFICO geldt als enige verwachte extra budgettaire verrichting voor begrotingsjaar 1995 (67). De voorheen toegestane vastleggingsmachtigingen die zich concreet vertaalden in ontleningsmachtigingen voor de gesubsidieerde werken van de Lokale Overheden en de diverse aan de Franse Gemeenschap getransfereerde sectoren werden met ingang van de begroting 1995 volledig afgeschaft.

Toch dient opgemerkt te worden dat via bijzondere machtigingen die aan de Gewestregering worden verleend, het afsluiten van belangrijke verbintenissen mogelijk wordt gemaakt wat in de toekomst een zware extra belasting van de begroting zou kunnen betekenen indien deze verbintenissen effectief aangegaan en uitgevoerd zullen worden. Bedoeld worden de machtigingen voor het afsluiten van zogenaamde "contrats de promotion" of onroerende leasingscontracten voor diverse onroerende investeringsprojecten die voor 1995 oplopen tot 5,0 miljard frank.

Vanuit diezelfde bezorgdheid voor extra toekomstige belasting van de begroting dient eveneens gewezen te worden op de vastleggingsmachtigingen op het "Fonds pour la protection des eaux de surface" (68) ten belope van de geplande uitgaven, ongeacht het op dit Fonds beschikbare saldo. De verhouding tussen de aan dit Fonds toegewezen milieuheffing en de vastleggingsmachtigingen dient nauwlettend geobserveerd te worden (69).

De overschrijding van de tekortnorm die, in tegenstelling tot de realisaties van de twee voorgaande jaren, toch op basis van de begroting 1995 wordt vastgesteld, zou in de begroting 1996 binnen de marge van het genormeerd scenario dienen gecompenseerd te worden.

Het Waalse Gewest heeft haar begrotings- en uitvoeringsgegevens evenals de economische hergroepering aan de Algemene Gegevensbank overgemaakt.

---

66 Het niveauverschil tussen de begrootte en de gesimuleerde ontvangsten en gecorrigeerde uitgaven is voor een belangrijk deel te verklaren door de dotatie van de Franse Gemeenschap en de overgedragen bevoegdheden die niet als exogene correctie in het simulatiemodel werden toegevoegd.

67 Ten voorlopige titel werd die debudgettering berekend als het verschil tussen enerzijds de geplande verbintenissen voor 1995 (4,9 miljard frank) en anderzijds de op de gewestbegroting ingeschreven kredieten (1,5 miljard frank), de niet terugbetaalbare E.G.-steun voor de investeringsprojecten A8 en E25-E40 (geraamd op 0,33 miljard frank) en de eventuele toekomstige eigen ontvangsten van de NV SOFICO (tolgelden). De omvang van deze debudgettering zal echter later dienen geëvalueerd te worden op basis van de realisaties uitgevoerd in de loop van 1995.

68 Vrij vertaald als : Fonds voor de bescherming van de oppervlaktewateren.

69 Voor begrotingsjaar 1995 bedraagt het verschil reeds 0,55 miljard (lagere toegewezen opbrengsten).

In de begrotingsdocumenten wordt de evolutie van de encours van de vastleggingen op de eigenlijke begroting weergegeven. Het zou nuttig zijn hierin de encours op de in 1994 overgedragen bevoegdheden van de Franse Gemeenschap en deze inzake Landbouw ook op te nemen, mits precisering. De vermelding van de encours van de vastleggingen voor het geheel van de organieke fondsen en voor de afzonderlijke sectie zou bovendien toelaten een globaal beeld ter zake te verkrijgen.

5. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

5.1. De uitvoering van de begrotingen en de normnaleving.

In de navolgende tabel wordt een overzicht gegeven van de begrotingskredieten en hun aanwending in ordonnancerings- en kastermen.

De schuldbeheersverrichtingen met betrekking tot de directe schuld van het Gewest, die vanaf het begrotingsjaar 1994 via een speciaal daartoe opgericht organiek fonds verlopen, werden in onderstaande tabel, overeenkomstig de methodologie van het netto te financieren saldo, uit de begrotingskredieten gelicht.

Tabel III.10.
Begrotingsevoluties 1993-1994.

	<i>miljarden</i>					
	Kredieten	1993 Ordon.	Kas (a)	Kredieten	1994 Ordon.	Kas (a)
Ontvangsten <i>(real. %)</i>	45,0	39,5 87,8%	39,5 87,9%	42,0	40,0 95,4%	40,0 95,4%
Uitgaven <i>(real. %)</i>	51,2	50,7 99,1%	45,4 88,8%	50,4	48,9 97,1%	52,7 104,6%
Saldo	-6,2	-11,2	-5,9	-8,4	-8,9	-12,7

(a) Rekening houdende met de "andere verrichtingen" waarvan het saldo, naargelang het teken, aan de ontvangsten of de uitgaven op kasbasis werd toegewezen.

BRON : Begrotingsdocumenten en gewestelijke statistieken.

In vergelijking met het voorgaande begrotingsjaar sluiten de in 1994 gerealiseerde ontvangsten beter aan bij de begrotingsramingen. Er dient echter onmiddellijk aan toegevoegd te worden dat de voor 1994 begrootte ontvangsten 6,7 pct. lager liggen dan de begrotingsramingen voor 1993.

In orde van grootte liggen de in 1994 gerealiseerde ontvangsten slechts 1,5 pct. hoger dan het vorige jaar, wat in constante prijzen een reële daling met -0,9 pct. betekent.

Langs de uitgavenzijde wordt in vergelijking met 1993 enerzijds een verlaging van het realisatiepercentage op ordonnanceringsniveau en anderzijds een gevoelige verhoging van het realisatiepercentage op kasniveau vastgesteld.

Deze ontwikkeling is het gevolg van het feit dat zich in 1993 een inhaaloperatie op het vlak van de ordonnanceringen heeft voorgedaan, wat zich grotendeels slechts in 1994 op

betalingsniveau heeft vertaald in kasuitgaven. Het kassaldo voor 1994, dat -12,7 miljard bedraagt, is ten belope van ongeveer 5 miljard aan deze uitzonderlijke overdracht te wijten.

De evolutie van de gedebudgetteerde schuld van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zoals deze voor de vaststelling van de netto debudgettering in aanmerking werd genomen, kan afgeleid worden uit de bijlage III.8. (70).

*Tabel III.11.
De normnaleving m.b.t. de begrotingen 1992-1994.*

	1992	1993	1994
1. Saldo ordonnanceringsen	- 8,0	- 11,2	- 8,9
2. Netto debudgettering	- 1,4	- 7,1	+ 2,6 (a)
3. Globaal tekort (1+2)	- 9,4	- 18,3	- 6,3
4. Norm	- 7,4	- 5,4	- 6,9
5. Afwijking (3-4) (b)	- 2,0	- 12,9	+ 0,6

(a) Exclusief de schuldherschikking binnen het ALESH die tussen de Federale Overheid en de Gewesten in het voordeel van deze laatste in de loop van 1994 werd doorgevoerd.

(b) Min-teken = overschrijding; plus-teken = beschikbare ruimte.

BRON : Gewestelijke statistieken.

Uit de vergelijking van de vooropgestelde norm met de som van het gerealiseerde netto te financieren saldo (op ordonnanceringsbasis) en de jaarlijkse evolutie van de gedebudgetteerde schuld blijkt dat het gerealiseerde tekort van het Brussel Hoofdstedelijk Gewest voor begrotingsjaar 1994, in tegenstelling tot de twee voorgaande jaren, ruim beneden de tekortnorm ligt. Deze marge is vooral toe te schrijven aan de afbouw van de gedebudgetteerde schuld. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest levert reeds geruime tijd inspanningen tot herbudgettering en schuldafbouw, onder meer in de sectoren zoals de lokale besturen en de sociale huisvesting (71). Wat specifiek laatstgenoemde sector betreft, houden de cijfers inzake schuldevolutie rekening met de bijdrage van de federale overheid in het ALESH ten voordele van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (72).

70 Gelet op het feit dat de Afdeling voor de vaststelling van de tekortnorm voor begrotingsjaar 1994 nog geen rekening hield met de feitelijke consolidatie van de Gewestbegroting met de begroting van de Brusselse Agglomeratie, werd de evolutie van de gedebudgetteerde schuld bepaald zonder rekening te houden met het gedeelte van de schulden van de Agglomeratie dat vóór consolidatie nog niet ten laste van de begroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest viel. Bedoelde tabel in de bijlage geeft het effectieve schuldniveau weer, d.i. rekening houdende met de Overeenkomst die tussen de federale Regering en de drie Gewestregeringen werd afgesloten betreffende de regeling van de schulden van het verleden en de ermee verband houdende lasten inzake sociale huisvesting. Ingevolge die Overeenkomst werd een schuld van in totaal 7,2 miljard frank, die vóór 1994 aan de drie Gewesten werd toegerekend, opnieuw aan de Federale Overheid toegewezen; het aandeel van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hierin bedraagt 1,7 miljard frank.

71 De in de Gewestbegroting ingeschreven kredieten, bestemd voor het ALESH, zijn belangrijk genoeg om effectieve aflossingen van het gewestelijk aandeel in de door het ALESH beheerde sociale huisvestingsschuld mogelijk te maken : -0,5 miljard in 1994. De schuld inzake de prefinanciering van de huisvestingspremies werd eind 1994 quasi tot nul herleid en de financiering van het premiestelsel is sinds meerdere jaren volledig geherbudgetteerd.

72 De federale overheid stort ingevolge een bilaterale overeenkomst met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gedurende de periode 1991-1995 jaarlijks 1 miljard frank aan het ALESH in het voordeel van het Gewest.

De buitengewone overschrijding van de vooropgestelde tekortnorm in 1993 is, naast de reeds vermelde inhaaloperatie op ordonnanceringsvlak (effekt geraamd op 5 miljard frank), voor 90 pct. te wijten aan een statistische aanpassing in de gedebudgetteerde schuld, inzonderheid de schuld van de lokale besturen die volledig of gedeeltelijk door het Gewest ten laste wordt genomen, met al dan niet terugvorderbaarheid van deze tussenkomst op de betrokken gemeenten. De statistische aanpassing werd door het Secretariaat van de Afdeling doorgevoerd naar aanleiding van de in de loop van 1993 gewijzigde financieringswijze van bepaalde schulden van de Brusselse gemeenten via de oprichting van het Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën (afgekort : B.G.H.G.T.) dat het beheer van deze schulden heeft overgenomen. De al dan niet toerekening van deze schuldmassa tot de gedebudgetteerde schuld van het Gewest werd door het Secretariaat van de Afdeling herzien op basis van twee criteria : de al dan niet terugvorderbaarheid van de door het Gewest ten laste genomen lasten op de betrokken lokale besturen en de financieringsbronnen van het B.G.H.G.T. (73). In de mate dat de door het B.G.H.G.T. overgenomen schulden niet met de éénmalige inbreng van de in 1993 tot het Herfinancieringsfonds toetredende gemeenten konden worden gedekt, werden deze schulden van de lokale besturen, in geval van niet terugvorderbaarheid op deze laatste, eind 1993 aan de gedebudgetteerde schuld van het Gewest toegevoegd (effekt geraamd op 7 miljard frank) (74). De uitgesproken toename van de gedebudgetteerde schuld van het Gewest tussen 1992 en 1993 is dus aan deze statistische aanpassing toe te schrijven.

Indien voormelde statistische aanpassing buiten beschouwing zou worden gelaten, zou de normoverschrijding in 1993 slechts 5,9 miljard frank bedragen.

5.2. De begroting 1995.

In de navolgende tabel wordt de initiële begroting 1995 vergeleken met de voor dat begrotingsjaar vastgestelde norm. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voerde ingevolge de politieke omstandigheden geen echte begrotingscontrole uit.

De Gewestbegroting 1995 is het resultaat van een feitelijke consolidatie met de begroting van de Brusselse Agglomeratie waarbij alle ontvangsten ingeschreven in de middelenbegroting van de Agglomeratie volledig aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden overgedragen. Die overdracht vormt het enige voorwerp van de algemene uitgavenbegroting van de Agglomeratie voor 1995.

Voor de vaststelling van de tekortnorm voor begrotingsjaar 1995 heeft de Afdeling in haar advies van juni 1994 rekening gehouden met de feitelijke begrotingsconsolidatie tussen beide Entiteiten, die op juridisch vlak als twee onderscheiden rechtspersonen naast elkaar blijven bestaan.

---

73 Na de eenmalige inbreng in 1993 van de tot het B.G.H.G.T. toetredende gemeenten wordt het B.G.H.G.T. vanaf begrotingsjaar 1994 integraal met gewestelijke middelen gefinancierd, met name met een dotatie vanuit de Gewestbegroting en met door het Gewest toegestane ontleningsmachtigingen die de Afdeling aan het Gewest toerekent als debudgettering.

74 Het betreft inzonderheid het op 31.12.1993 nog uitstaande bedrag van de Hatry I-lening (aandeel gemeenten) ten belope van 6,070 miljard en de overname door het Gewest van een gedeelte (0,8 miljard) van de schuld van de Stad Brussel ten overstaan van het ex-Fonds 208 als interne compensatie voor schuldvorderingen van de Stad op het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Tabel III.12.
Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Brusselse Agglomeratie.
Begroting 1995 versus norm.

	Norm	1995		Verschil	
		initieel	aangepast	initieel	aangepast
1. Ontvangsten	50,4	49,7	-	- 0,7	-
2. Gecorrig. uitgaven (3+4-5)	54,6	53,1	-	- 1,6	-
3. Begrotingsuitgaven		59,0			
4. Aflossingen		- 9,8			
5. Extra budget. verrichtingen		+ 3,8			
6. Saldo (6) = (1)-(2) (a)	- 4,3	- 3,4	-	+ 0,9	-

(a) Min-teken = overschrijding; plus-teken = beschikbare ruimte.

De schijnbaar positieve marge van het gecorrigeerde begrotingsaldo voor 1995 ten opzichte van de vooropgestelde tekortnorm dient tot nul herleid te worden daar de begroote ontvangsten 1995 voor 0,9 miljard geraamde inningen inzake de autonome gewestbelasting bevatten die op de begroting 1994 dienen aangerekend te worden.

Bij deze evaluatie werd in de rubriek aflossingen rekening gehouden met de bilaterale overeenkomst tussen de federale overheid en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest inzake de bijdrage tot de aflossing van het gewestelijk aandeel in de sociale huisvestingsschuld beheerd door het ALESH (75).

De informatiestroom naar de Algemene Gegevensbank heeft zowel wat de begrotingen en hun uitvoering betreft, als wat de economische hergroepering betreft, een aanvang genomen. Met ingang van begrotingsjaar 1995 zouden de gewestelijke gegevens echter dienen geconsolideerd te worden met de gegevens van de Brusselse Agglomeratie, derwijze dat beide Entiteiten toch nog steeds afzonderlijk kunnen opgevolgd worden.

Gelet op enerzijds de grote uitdagingen die zich voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aanbieden, o.m. op het vlak van de infrastructuur als Europese hoofdstad en van het woonbeleid, en anderzijds de structurele problemen op het vlak van de ontvangsten, inzonderheid op het vlak van de toegewezen ontvangsten uit de opbrengst van de personenbelasting en sommige gewestelijke belastingen (successierechten, registratierechten), zou het aangewezen zijn een meerjarenplanning op te stellen.

75 Met de in de begroting 1995 weerhouden aflossingen (46,3 mio.) op een gedeelte van de schuld van de ex-provincie Brabant die door het Gewest wordt overgenomen, wordt in de tabel geen rekening gehouden daar in de simulaties voor het Advies van juni 1994 deze schuld niet in aanmerking werd genomen.

6. De Duitstalige Gemeenschap.

6.1. De uitvoering van de begrotingen en de normnaleving.

In onderstaande tabel worden de begrotingskredieten en de realisaties naast elkaar geplaatst.

*Tabel III.13.
Begrotingsevoluties 1993-1994.*

	<i>miljoenen</i>					
	Kredieten aangep.	1993 Ordon.	Kas	Kredieten aangep.	1994 Ordon.	Kas
Ontvangsten <i>(real. %)</i>	3.572,6	3.471,5 <i>97,2%</i>	3.430,5 <i>96,0%</i>	3.625,6	3.571,9 <i>98,5%</i>	3.466,7 <i>95,6%</i>
Uitgaven <i>(real. %)</i>	3.829,9	4.041,4 <i>105,5%</i>	3.997,2 <i>95,3%</i>	4.399,1	4.341,2 <i>98,7%</i>	4.147,0 <i>88,5%</i>
<i>Saldo</i>	- 257,3	- 569,9	- 566,7	- 773,5	- 769,3	- 680,3

BRON : Begrotingsdocumenten en Algemene Gegevensbank.

In 1993 werd de begrotingsuitvoering zowel op ordonnanceringsvlak als op kasbasis met een tekort afgesloten. In 1994 is het tekort relatief sterk toegenomen. Deze deficits konden gefinancierd worden met de reserves.

De vergelijking van de gerealiseerde middelen met de raming toont aan dat de vooropgestelde ontvangsten vrij correct konden geïnd worden. De voorziene uitgavenkredieten werden volledig geordonnanceerd.

In de mate dat de gerealiseerde tekorten structureel zouden blijken, dient de Duitstalige Gemeenschap maatregelen te nemen om haar begroting, tegen het ogenblik dat haar reserves uitgeput zullen zijn, in evenwicht te brengen.

6.2. De begroting 1995.

De navolgende tabel herneemt de begrotingscijfers voor 1994 en 1995.

*Tabel III.14.
De begrotingen 1994-1995.*

	1994	1995	% var.
	aangepast	initieel	
Ontvangsten	3.625,6	3.705,0	+ 2,2%
Uitgaven	4.399,1	4.355,7	- 1,0%
<i>Saldo</i>	<i>- 773,5</i>	<i>- 650,7</i>	

miljoenen

BRON : Begrotingsdocumenten.

Op basis van de initiële begroting 1995 wordt een netto te financieren saldo van 0,7 miljard vooropgesteld wat een lichte verbetering is t.o.v. 1994. De ontvangsten stijgen met 2,2 pct. wat betekent dat ze in reële termen licht teruglopen. De uitgavenkredieten dalen in reële termen met ongeveer 3 pct., waaruit blijkt dat een inspanning geleverd werd om ze beheersbaar te houden. Toch blijft er een begrotingstekort dat overeenstemt met ongeveer 17,6 pct. van het ontvangstenniveau.

Zoals uiteengezet in de begrotingsdocumenten start de Duitstalige Gemeenschap in 1995 een investeringsplan in de welzijnssector dat tussen nu en het jaar 2000, gemiddeld, 300 miljoen per jaar zou opslorpen. Deze uitgaven zullen via leningen gefinancierd worden. De financiële dienst van die leningen zouden gedragen worden door middelen die vrij komen ingevolge rationalisering in de onderwijssector. In dat kader werd tevens de optie genomen om de niet-investeringsuitgaven in lijn te brengen met de traditionele ontvangsten.

Tengevolge daarvan zou het tekort 1995 voor 300 miljoen door leningfinanciering en voor 400 miljoen via reserves (76) gedekt worden.

De Afdeling betreurt dat de Duitstalige Gemeenschap, in tegenstelling tot de aanbevelingen die in het verleden werden gedaan en in dit Jaarverslag worden bevestigd, zal overgaan tot leningfinanciering. Volgens de Afdeling plaatst de Duitstalige Gemeenschap zichzelf daardoor voor de zeer zware uitdaging die er in de eerste plaats in bestaat de ontvangsten, die bijna geen reële groei (77) vertonen, en de lopende uitgaven, voornamelijk in onderwijs- en welzijnssector (78) in evenwicht te brengen, terwijl bovendien, via

76 Per eind 1995 zouden de reserves daardoor volledig uitgeput zijn.

77 De geleidelijke koppeling van een deel van de basisdotatie aan de reële BNP-groei zal hier enige dynamiek in brengen.

78 Zeker in de onderwijssector is er ten gevolge van de verschuivingen in de leeftijdsopbouw van het lerarenkorps een reële stijging van de loonuitgaven.

rationalisering in het onderwijs, middelen zullen moeten vrijgemaakt worden voor het verzekeren van de financiële dienst van de op te nemen leningen.

De mededeling van gegevens (Algemene gegevensbank, economische hergroepering) door de Duitstalige Gemeenschap is in de loop van 1994 verbeterd. Hoewel de Afdeling geïnformeerd blijft over de evolutie van ordonnancerings- en kasverrichtingen werden tot op heden geen uitvoeringsgegevens gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Gezien de Gemeenschap ook is moeten overgaan tot leningfinanciering (voorlopig alleen om kortstondige thesauriebehoeften te dekken) vraagt de Afdeling dat deze gegevens, zoals vereist door de financieringswet, ook zouden gepubliceerd worden. Het publiceren van meerjarige begrotings- en uitvoeringsgegevens n.a.v. de neerlegging van de Algemene Toelichting zou de doorzichtigheid van de begrotingsgegevens bevorderen.

7. De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

7.1. De uitvoering van de begrotingen en de normnaleving.

Navolgende tabel geeft de begrotingscijfers 1993 en 1994 en de uitvoeringstoestand.

*Tabel III.15.
Begrotingsevoluties 1993-1994.*

	Kredieten aangep.	1993		Kredieten aangep.	1994	
		Ordon.	Kas		Ordon.	Kas
Ontvangsten <i>(real. %)</i>	1.559,0	1.401,0 <i>89,9%</i>	1.401,5 <i>89,9%</i>	1.193,2	1.073,0 <i>89,9%</i>	1.072,5 <i>89,9%</i>
Uitgaven <i>(real. %)</i>	1.687,8	1.168,4 <i>69,2%</i>	1.150,6 <i>68,2%</i>	1.835,8	1.654,1 <i>90,1%</i>	1.647,9 <i>89,8%</i>
<i>Saldo</i>	<i>- 128,8</i>	<i>+ 232,6</i>	<i>+ 250,9</i>	<i>- 642,6</i>	<i>- 581,1</i>	<i>- 575,4</i>

miljoenen

BRON : Begrotingsdocumenten Interne gegevens Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

In 1994 is het sinds 1990 ontstane begrotingsoverschot omgeslagen in een tekort. Dat tekort is voor de helft toe te schrijven aan de niet-storting (79) door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van de dotatie voor het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn (80). Terzelfdertijd is de begroting op kruissnelheid gekomen. De in het nabije verleden aangevatte investeringen leidden in vermeld jaar volop tot ordonnanceringen en kasbetalingen.

Volgens de beschikbare gegevens zou het tekort 1994 gefinancierd kunnen worden met reserves, die per eind 1994 nog juist zouden volstaan om de verplichtingen, die in de periode 1990-1994 werden aangegaan, na te komen.

79 Maatregel die, als deelname van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in de saneringsinspanning, werd genomen n.a.v. de begrotingscontrole van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

80 Het betreft een dotatie die sinds 1993 wordt toegekend door voorafname van ongeveer 5 pct. op het bedrag van algemene dotatie aan de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie verdeelt het over de O.C.M.W.'s. (Ordonnantie van 10 maart 1994 tot vaststelling van de regels voor de verdeling van de "Algemene dotatie aan de Gemeenten" van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - B.S. 12.04.94).

7.2. De begroting 1995.

In onderstaande tabel worden de ontvangsten- en uitgavenevoluties tussen 1994 en 1995 weergegeven.

*Tabel III.16.
Begrotingen 1994-1995.*

	1994 initieel	1994 aangepast	1995 initieel	<i>miljoenen</i> % var. 94i/95i
Ontvangsten	1.569,2	1.193,2	1.808,8	+ 15,3%
Uitgaven	1.569,2	1.835,8	1.808,8	+ 15,3%
<i>Saldo</i>	<i>- 0,0</i>	<i>- 642,6</i>	<i>- 0,0</i>	<i>-</i>

BRON : Begrotingsdocumenten.

De evolutie van de ontvangstenramingen in 1994 werd reeds verduidelijkt. In 1995 kennen de middelen door de herinschrijving van de dotatie voor het Fonds voor Maatschappelijk Welzijn en ingevolge de overdracht van middelen ($\pm$ 250 miljoen), ter compensatie van de in het kader van de opsplitsing van de provincie Brabant overgenomen taken (81), een gevoelige toename.

De evolutie van de uitgavenkredieten in 1994, dient zoals in het verleden verklaard te worden door de herinschrijving van saldi van niet-gebruikte kredieten van het vorige begrotingsjaar. Daarom geeft de vergelijking van de initiële begrotingen een beter beeld van de werkelijke evolutie in 1995. Zoals bij de ontvangsten is de sterke stijging van de uitgavenkredieten het gevolg van de bijkomende taken die de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie kreeg in het kader van de splitsing van de provincie Brabant. De kredieten voor de "oude" bevoegdheden dienden in die context en in nominale termen uitgedrukt licht teruggeschroefd om ruimte vrij te maken voor de "nieuwe" (provinciale) taken.

De voor 1995 neergelegde begroting is opnieuw in evenwicht. Indien men dit evenwicht wil bestendigen zal moeten gestreefd worden naar een op gelijk niveau brengen van vastleggings- en ordonnanceringskredieten. De betalingskredieten zouden in de eerstvolgende jaren zelfs wat hoger kunnen liggen gezien de investeringen van het verleden nu stilaan dienen betaald te worden. Daarvoor zijn reserves beschikbaar.

Gezien de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in hoofdzaak gefinancierd wordt via dotaties, die slechts in een zeer beperkte mate een reële groei kennen, staat ze voor de bijzonder moeilijke opdracht om de groei van haar uitgaven af te stemmen op deze van de ontvangsten.

81 De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie heeft de aan de provincie toegewezen bi-communautaire taken op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest overgenomen.

Hoewel de Afdeling kan beschikken over de noodzakelijke gegevens m.b.t. de begrotingsuitvoering heeft de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie tot op heden geen officiële gegevens gepubliceerd. Zodra de verdeling van de schuld van de provincie Brabant heeft plaatsgevonden zal de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie deze moeten opnemen als gedebudgetteerde schuld. Het aandeel van deze Commissie zou evenwel zeer beperkt zijn.

8. De Franse Gemeenschapscommissie.

8.1. De uitvoering van de begrotingen en de normnaleving.

Begin 1994 heeft de Franse Gemeenschapscommissie in het kader van de St.-Kwintensakkoorden een aantal bevoegdheden van de Franse Gemeenschap effectief overgenomen. De navolgende tabel geeft het budgettaire impact ervan weer in krediettermen en op uitvoeringsbasis (82).

*Tabel III.17.
Begrotingsevoluties 1994.*

		<i>miljoenen</i>	
	Kredieten aangep.	1994 Ordon.	Kas
Ontvangsten <i>(real. %)</i>	6.037,9	5.700,6 <i>94,4%</i>	5.700,6 <i>94,4%</i>
Uitgaven <i>(real. %)</i>	6.737,5	3.659,8 <i>54,3%</i>	3.164,9 <i>47,0%</i>
<i>Saldo</i>	<i>- 699,6</i>	<i>+ 2.040,8</i>	<i>2.535,7</i>

BRON : Begrotingsdocumenten (decreten) en interne gegevens Franse Gemeenschapscommissie.

De uitvoering van de begroting 1994 laat een belangrijk overschot blijken in vergelijking met de geraamde kredieten. Voornamelijk aan de uitgavenzijde wordt een laag realisatieniveau vastgesteld. Dit is een gevolg van de overdracht van bevoegdheden van de Franse Gemeenschap naar deze Commissie waardoor bepaalde uitgaven niet hebben plaatsgevonden en een belangrijk bedrag aan kredieten in annulatie is gevallen.

De directe schuld waarvan de Franse Gemeenschapscommissie de last draagt, beliep 73 miljoen op het eind van 1994. Deze schuld moet verhoogd worden met het uitstaande bedrag van de leningen die overgenomen worden van de opgesplitste provincie Brabant. Volgens een nog niet gefinaliseerde inventaris zou de over te nemen schuld ongeveer 1 miljard belopen. De overige gedebudgetteerde schuld waarvan de Franse Gemeenschapscommissie de last moet dragen is in de loop van 1994 met 2,1 miljard toegenomen. Die schuldtoename is een gevolg van de verkoop van schoolgebouwen gelegen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ze wordt volledig aangerekend op de norm van de Franse Gemeenschap (zie punt 3.1 hiervoor).

De Franse Gemeenschapscommissie beschikt, op het einde van haar eerste begrotingsjaar met uitgebreide bevoegdheden, dus over een reservefonds van ongeveer 2,5 miljard.

82 De Franse Gemeenschapscommissie beschikt ook nog over een via reglement geregelde begroting. Deze is evenwel veel minder belangrijk. Zo werden voor 1994 en 1995 voor 0,4 miljard ontvangsten voorzien. Naar de toekomst toe streeft de Franse Gemeenschapscommissie ernaar om beide begrotingen te integreren.

8.2. De begroting 1995.

De navolgende tabel vat de begrotingsgegevens van de Franse Gemeenschapscommissie, die decretaal geregeld worden, voor 1994 en 1995 samen.

*Tabel III.18.
Begroting 1994-1995.*

	1994 aangepast	1995 initieel	1995 aangepast	miljoenen Evolutie 1994a/1995a
Ontvangsten	6.037,9	7.351,9	7.643,4	+ 26,6%
Uitgaven	6.737,5	7.648,9	7.704,5	+ 14,4%
<i>Saldo</i>	<i>- 699,6</i>	<i>- 297,0</i>	<i>- 61,1</i>	

BRON : Begrotingsdocumenten.

De door de Franse Gemeenschap begin 1994 effectief overgedragen bevoegdheden werden vanaf 1995 aangevuld met deze die in het kader van de opsplitsing van de provincie Brabant werden overgeheveld (83). De evolutie tussen 1994 en 1995 van de ontvangsten en uitgaven kan in hoofdzaak door deze laatste bevoegdheidsoverdracht verklaard worden. In bijkomende orde wordt de groei van de ontvangsten beïnvloed door de evolutie van de trekkingsrechten (84) die ingeschreven zijn op de begroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en door de toename van de dotatie van de Franse Gemeenschap.

Aan de uitgavenzijde wordt vastgesteld dat de vastleggingskredieten de ordonnanceringskredieten ruim overschrijden. In de mate dat die kredieten ook worden opgebruikt, wat in 1994 niet het geval leek te zijn, zullen beide kredietniveau's tijdens de komende jaren naar elkaar moeten toe groeien. In ieder geval dient de eventueel beschikbare budgettaire ruimte, in overeenstemming met de filosofie terzake van de Afdeling, tevens aangewend te worden om de gedebudgetteerde schuld m.b.t. het overbruggingskrediet geleidelijk aan terug te betalen (85).

83 Het betreft hier zowel de overgedragen onderwijsbevoegdheden als de uni-communautaire taken van de provincie voor zover ze tot de bevoegdheid van de Franse Gemeenschapscommissie behoren.

84 Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voorziet voor de Franse Gemeenschapscommissie (80 pct.) en voor de Vlaamse Gemeenschapscommissie (20 pct.) trekkingsrechten ten belope van resp. 2 miljard in 1994 en 2,6 miljard in 1995.

85 De begroting 1995 voorziet 500 miljoen voor aflossingen, bovendien zal in 1995 nog bijkomend 700 miljoen afgelost worden die voorzien was in de begrotingsaanpassing 1994.

De begroting werd ingediend met een quasi evenwicht in betalingskredieten, zoals dat vooropgesteld werd in de normering van de Afdeling.

De Afdeling vraagt dat de Franse Gemeenschapscommissie zeer snel werk zou maken van de maandelijkse rapportering met betrekking tot kas- en ordonnanceringsgegevens. Daarnaast zou een volledige schuldstatistiek ook de overgenomen schulden moeten bevatten en zouden de schulden met betrekking tot de decretale en reglementaire bevoegdheden van elkaar gescheiden, moeten voorgesteld worden. Terzelfder tijd is het aangewezen om te zorgen voor de uitwerking van de economische hergroepering van ontvangsten en uitgaven.

BIJLAGEN

Bijlage I.1. : Basishypotheses en illustratie van het scenario van het "primaair saldo".

De macro-economische en financiële hypothesen op lange termijn die als referentiekader hebben gediend voor het scenario op middellange en lange termijn zijn de volgende :

1. In termen van reële groei (BBP) werd de groeitendens op middellange en lange termijn van de Belgische economie voorzichtig geraamd op 2,25 pct.; dit is een weinig meer dan het groeigemiddelde dat genoteerd werd sinds het einde van de jaren '70 en dit in een context van overwegend zeer sterk restrictieve discretionaire macro-economische - vooral budgettaire - impulsen; dit gemiddelde is eveneens geldig voor de legislatuur 1996-1999; met evenwel een iets grotere weerhouden reële groei in 1996-1997 (4,9 pct. in 2 jaar) dan in 1998-1999 (4,1 pct.).
2. De geraamde inflatie in 1996 bedraagt in termen van consumptieprijzen 2,3 pct. (2,5 pct. voor de BBP-deflator); zij bedraagt jaarlijks gemiddeld 2,5 pct. voor de volgende jaren (zowel voor consumptieprijzen als voor de deflator van het BBP).
3. In een context van een matige niet-inflationistische groei, en in de werkhypothesen dat de Belgische begrotingsconvergentie (deficit in ESER-termen van 3 pct. van het BBP) verwezenlijkt is vanaf 1996, wordt verondersteld dat de voorwaarden verwezenlijkt zijn opdat de Belgische intrestvoeten op lange termijn progressief zouden naderen tot het niveau van de Duitse rentevoeten.

Rekening houdend met de actuele intrestvoetencurve, alsmede met een aanbeveling de consolidatie van de Belgische openbare schuld te versterken (86) gedurende de nieuwe legislatuur, is evenwel uitgegaan van een beperkte stijging van de gemiddelde impliciete rentevoet van de Belgische openbare schuld (bruto, geconsolideerd, intrestdragend) tot 7,3 pct. vanaf het jaar 2000 (een differentieel van 2,5 pct. ten overstaan van de tendentiële nominale groei van het BBP). Ten overstaan van de geraamde gemiddelde impliciete rentevoet voor 1995, bedraagt de veronderstelde stijging op 5 jaar 0,2 pct. of twintig basispunten.

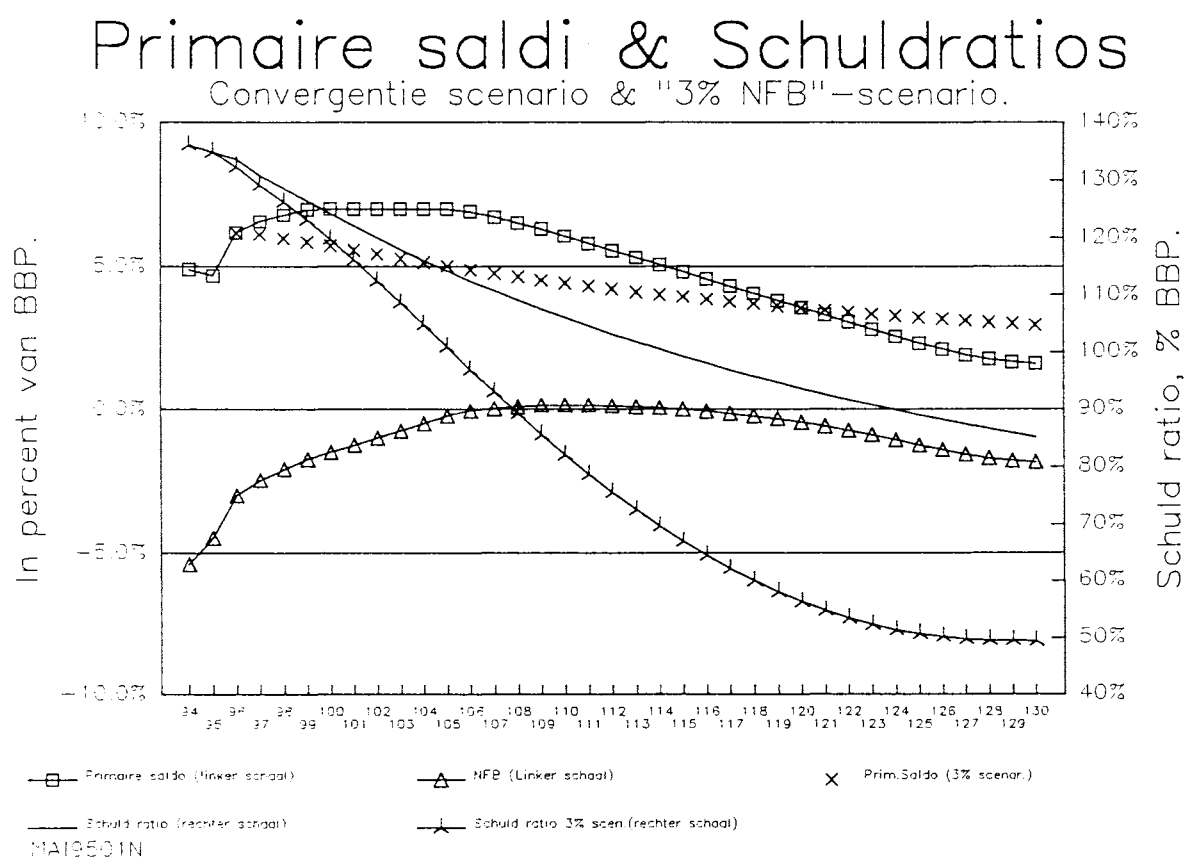
Deze financiële hypothesen zijn coherent met een scenario dat uitgaat van een beperkte reële en niet-inflatoire groei (nominale groei van het BBP is gemiddeld 5 pct. in 1995-1996 en 4,8 pct. in een lange termijn perspectief) en sluit op korte termijn elke conjuncturele "boom", vergelijkbaar met deze op het einde van de jaren 1980, uit.

---

86 Relatieve stijging van het deel gefinancierd op lange termijn, wat thans duurder maar ook minder volatiel is.

De navolgende grafiek illustreert de gevolgen van een primair overschot-norm (cfr. punt II. van Deel I hiervoor van het Advies) die gedurende twee regeerperiodes (met behoud van een globaal primair overschot van 7 pct. van het BBP in de periode 2000-2005). Er wordt nochtans een progressieve budgettaire versoepeling van de primaire surplus-norm verondersteld vanaf het ogenblik dat een budgettair evenwichtssaldo (NFB) wordt bereikt (in feite vanaf het jaar 2006).

Deze implicaties dienen vergeleken te worden met die van een alternatief (87) scenario van stabilisatie van de netto-financieringsbehoeften op 3 pct. van het BBP over het geheel van de gesimuleerde periode.

87 Het scenario werd getest in een macro-economische en financiële context die identiek is aan dit van het convergentie scenario, wat vanzelfsprekend een zekere veronderstelling impliceert.

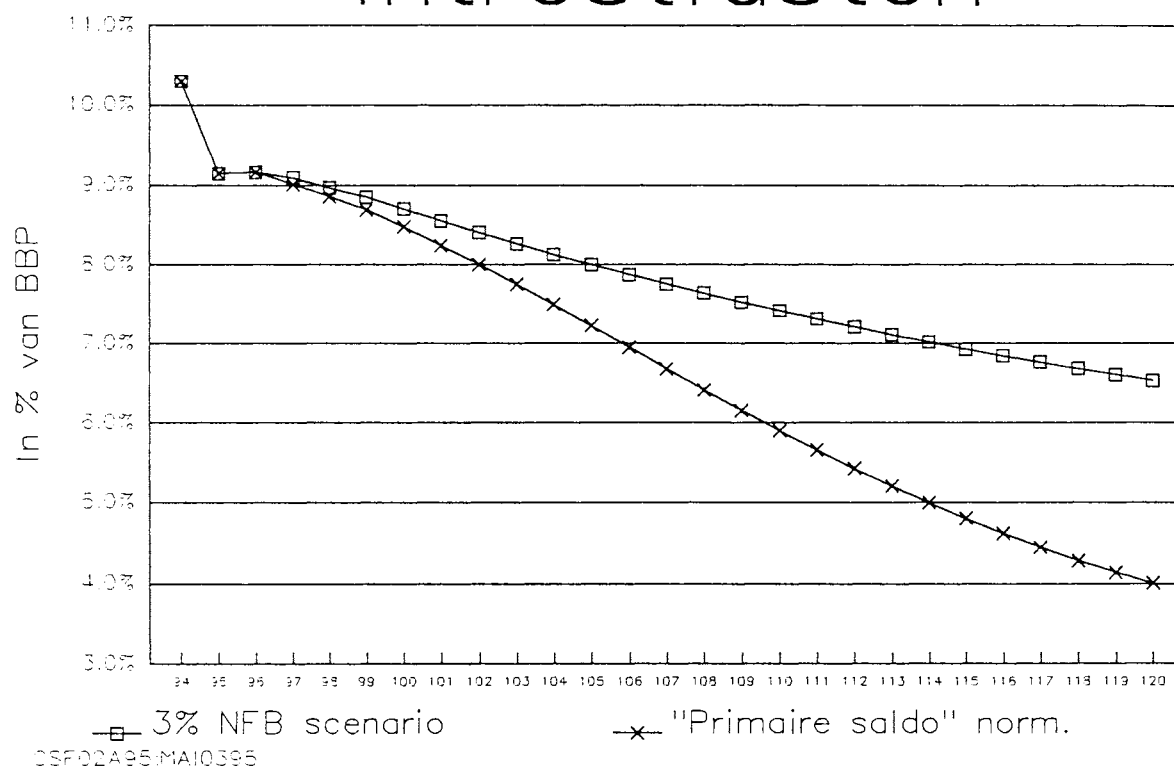
Men kan gemakkelijk zien dat de "voordelen" op korte termijn van het meer expansieve scenario ("scenario 3 pct.") verzwakken en nivelleren vanaf het begin of het midden van het volgende decennium.

- Het verschil in het "toegelaten" primair overschot tussen de twee scenario's verkleint vanaf de tweede helft van de jaren 2000-2010 (88), terwijl parallel daarmee het verschil in schuldgraad zich steeds meer en meer accentueert in het nadeel van de scenario "3 pct." evolueert.
- Op langere termijn, treden de voordelen van het primair overschot-scenario, dat initieel restrictiever is, meer naar voor, gezien het toelaat om de jaren 2020 en later aan te vangen met een gelijktijdig drievoudig voordeel :
  - 1) een "toegelaten" primair overschot dat lager ligt (dus grotere budgettaire en/of fiscale marges) in NIVEAU en niet alleen in evolutieve termen (jaarlijkse verschillen);
  - 2) gelijktijdig een structureel lagere schuldgraad (van 35 pct. van het BBP), wat eveneens structureel lagere intrestlasten meebrengt (in de orde van grootte van 2 pct. van het BBP vanaf 2015 en meer dan 2,5 pct. van het BBP in 2020);
  - 3) tenslotte, en vooral vanaf het jaar 2010, een ritme van jaarlijkse versoepeling van het toegelaten primaire overschot dat op lange termijn hoger ligt en gemakkelijker toelaat om de budgettaire gevolgen van de socio-demografische schok op te vangen.

---

88 Duidelijker gesteld, vanaf het jaar 2005 ongeveer kan de "marginale" oriëntatie van de budgettaire en fiscale politiek minder restrictief worden dan in het initieel meer restrictieve scenario, zelfs indien deze trendmatige evolutie gebeurt vanaf een primair overschot dat initieel hoger ligt.

Intrestlasten

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
VLAAMSE GEMEENSCHAP							
Ontvangsten	342466.3	351346.7	391299.8	407425.1	435626.7	462604.8	490350.6
% variatie		2.6%	11.4%	4.1%	6.9%	6.2%	6.0%
Uitgaven	363208.8	380185.9	422953.9	441265.2	482534.7	504127.1	522819.6
% variatie		4.7%	11.2%	4.3%	9.4%	4.5%	3.7%
Saldo	-20742.5	-28839.2	-31654.1	-33840.1	-46908.0	-41522.3	-32469.0
FRANSE GEMEENSCHAP							
Ontvangsten	171460.8	173445.3	183087.3	191596.5	209553.1	214934.4	226042.2
% variatie		1.2%	5.6%	4.6%	9.4%	2.6%	5.2%
Uitgaven	183743.9	182321.2	191678.8	198803.4	217464.1	222793.4	233776.0
% variatie		-0.8%	5.1%	3.7%	9.4%	2.5%	4.9%
Saldo	-12283.1	-8875.9	-8591.5	-7206.9	-7911.0	-7859.0	-7733.8
WAALSE GEWEST							
Ontvangsten	89554.7	85219.8	95829.6	101637.9	114344.0	135443.3	147833.3
% variatie		-4.8%	12.4%	6.1%	12.5%	18.5%	9.1%
Uitgaven	97401.2	101865.8	113889.9	121541.2	131998.1	153521.8	167442.7
% variatie		4.6%	11.8%	6.7%	8.6%	16.3%	9.1%
Saldo	-7846.5	-16646.0	-18060.3	-19903.3	-17654.1	-18078.5	-19609.4
BRUSSELSE HOOFDSTED. GEWEST							
Ontvangsten	29843.4	29656.0	33877.2	42408.8	44960.8	41952.0	49684.3
% variatie		-0.6%	14.2%	25.2%	6.0%	-6.7%	18.4%
Uitgaven	30262.5	35835.3	44068.1	49074.7	51164.3	50399.8	55635.3
% variatie		18.4%	23.0%	11.4%	4.3%	-1.5%	10.4%
Saldo	-419.1	-6179.3	-10190.9	-6665.9	-6203.5	-8447.8	-5951.0
DUITSTALIGE GEMEENSCHAP							
Ontvangsten	2682.5	3211.6	3535.8	3402.4	3572.6	3625.6	3705.0
% variatie		19.7%	10.1%	-3.8%	5.0%	1.5%	2.2%
Uitgaven	3083.5	3110.0	3495.5	4692.7	3829.9	4399.1	4355.7
% variatie		0.9%	12.4%	34.2%	-18.4%	14.9%	-1.0%
Saldo	-401.0	101.6	40.3	-1290.3	-257.3	-773.5	-650.7
GEMEENSCH. GEMEENSCHAPSCOMM.							
Ontvangsten	2117.7	1570.3	982.8	1166.3	1559.0	1193.2	1808.8
% variatie		-25.8%	-37.4%	18.7%	33.7%	-23.5%	51.6%
Uitgaven	2117.7	1570.3	982.8	1904.1	1687.8	1835.8	1808.8
% variatie		-25.8%	-37.4%	93.7%	-11.4%	8.8%	-1.5%
Saldo	0.0	0.0	0.0	-737.8	-128.8	-642.6	0.0
FRANSE GEMEENSCH. GEMEENSCHAPSCOMM.							
Ontvangsten						6037.9	7643.4
% variatie							26.6%
Uitgaven						6737.5	7704.5
% variatie							14.4%
Saldo						-699.7	-61.1
TOTAAL (b)							
Ontvangsten	638125.4	644449.7	708612.5	747637.0	809616.2	865791.2	927067.6
% variatie		1.0%	10.0%	5.5%	8.3%	6.9%	7.1%
Uitgaven	679817.6	704888.5	777069.0	817281.3	888678.9	943814.5	993542.6
% variatie		3.7%	10.2%	5.2%	8.7%	6.2%	5.3%
Saldo	-41692.2	-60438.8	-68456.5	-69644.3	-79062.7	-78023.4	-66475.0

(a) Exclusief de aflossingen op de directe schuld.

(b) Inclusief interne transferten

Bron : Begrotingsdocumenten.

Ordonnanceringen op de begrotingen van de Gemeenschappen
en de Gewesten 1991 – 1994 (a)

miljoenen

	1991	1992	1993	1994
Vlaamse Gemeenschap				
Ontvangsten	381297.2	398227.4	435877.5	458189.0
% variatie		4.4%	9.5%	5.1%
Uitgaven	396969.5	428033.4	458753.9	496209.6
% variatie		7.8%	7.2%	8.2%
Saldo	-15672.3	-29806.0	-22876.4	-38020.6
Franse Gemeenschap				
Ontvangsten	174028.4	185901.7	208593.1	214952.6
% variatie		6.8%	12.2%	3.0%
Uitgaven	192589.9	197046.9	217703.1	221996.9
% variatie		2.3%	10.5%	2.0%
Saldo	-18561.5	-11145.2	-9110.0	-7044.3
Waalse Gewest				
Ontvangsten	91521.3	102613.9	111793.1	132759.2
% variatie		12.1%	8.9%	18.8%
Uitgaven	108565.2	113014.1	122016.8	145016.6
% variatie		4.1%	8.0%	18.8%
Saldo	-17043.9	-10400.2	-10223.7	-12257.4
Brussels Hoofdstedelijk Gewest				
Ontvangsten	33204.0	36154.0	39454.4	40032.0
% variatie		8.9%	9.1%	1.5%
Uitgaven	37590.3	44797.9	50698.6	48927.5
% variatie		19.2%	13.2%	-3.5%
Saldo	-4386.3	-8643.9	-11244.2	-8895.5
Duitstalige Gemeenschap				
Ontvangsten	3065.8	3244.2	3471.5	3571.9
% variatie		5.8%	7.0%	2.9%
Uitgaven	3022.6	3223.4	4041.4	4341.2
% variatie		6.6%	25.4%	7.4%
Saldo	43.2	20.8	-569.9	-769.3
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie				
Ontvangsten	2114.0	1170.8	1401.0	1073.0
% variatie		-44.6%	19.7%	-23.4%
Uitgaven	540.4	883.6	1168.4	1654.1
% variatie		63.5%	32.2%	41.6%
Saldo	1573.6	287.1	232.6	-581.1
Franse Gemeenschapscommissie				
Ontvangsten				5700.6
% variatie				
Uitgaven				3659.8
% variatie				
Saldo				2040.8
Totaal (b)				
Ontvangsten	685230.7	727312.0	800590.6	856278.3
% variatie		6.1%	10.1%	7.0%
Uitgaven	739277.9	786999.3	854382.2	921805.8
% variatie		6.5%	8.6%	7.9%
Saldo	-54047.2	-59687.4	-53791.6	-65527.4

(a) Exclusief aflossingen op directe schuld.

(b) Inclusief interne transferten.

Bron : Rekenhof, Algemene Gegevensbank, Thesaurietoestand.

EVOLUTIE VAN HET NETTO TE FINANCIEREN SALDO VAN DE GEMEENSCHAPPEN EN GEWESTEN
Jaarcijfers 1989 – 1994.

miljoenen

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
VLAAMSE GEMEENSCHAP						
Ontvangsten	348259	354733	389967	417827	450885	486593
% variatie		1.9%	9.9%	7.1%	7.9%	7.9%
Uitgaven	308578	376160	403004	445388	482781	506845
% variatie		21.9%	7.1%	10.5%	8.4%	5.0%
Begrotingsaldo					-31896	-20252
Andere verrichtingen						
N F S	39681	-21427	-13037	-27561	-31896	-20252
FRANSE GEMEENSCHAP						
Ontvangsten	175204	175786	186718	193747	213672	217078
% variatie		0.3%	6.2%	3.8%	10.3%	1.6%
Uitgaven	169509	184565	201700	202928	218297	228083
% variatie		8.9%	9.3%	0.6%	7.6%	4.5%
Begrotingsaldo					-4625	-11005
Andere verrichtingen						
N F S	5695	-8779	-14982	-9181	-4625	-11005
WAALSE GEWEST						
Ontvangsten	86669	81014	103144	102614	113138	135327
% variatie		-6.5%	27.3%	-0.5%	10.3%	19.6%
Uitgaven	68935	105490	106053	117194	122822	141930
% variatie		53.0%	0.5%	10.5%	4.8%	15.6%
Begrotingsaldo					-9684	-6603
Andere verrichtingen						1479
N F S	17734	-24476	-2909	-14580	-9684	-5124
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST						
Ontvangsten	(a)	57969	36629	35746	39454	40032
% variatie			-36.8%	-2.4%	10.4%	1.5%
Uitgaven	17868	31359	41707	45656	45439	52328
% variatie			33.0%	9.5%	-0.5%	15.2%
Begrotingsaldo					-5985	-12296
Andere verrichtingen					53	-395
N F S	-17868	26610	-5078	-9910	-5932	-12691
DUITSTALIGE GEMEENSCHAP						
Ontvangsten	963	2469	4238	3267	3430	3467
% variatie		156.4%	71.6%	-22.9%	5.0%	1.1%
Uitgaven	1048	2638	3147	3656	3997	4147
% variatie		151.7%	19.3%	16.2%	9.3%	3.7%
Begrotingsaldo					-567	-680
Andere verrichtingen						
N F S	-85	-169	1091	-389	-567	-680
GEMEENSCH. GEMEENSCHAPSCOM. (b)						
Ontvangsten	(a)	1569	2114	1171	1401	1073
% variatie			34.7%	-44.6%	19.6%	-23.4%
Uitgaven	-	1088	829	943	1151	1648
% variatie			-23.8%	13.8%	22.1%	43.2%
Begrotingsaldo					250	-575
Andere verrichtingen						
N F S	-	481	1285	228	250	-575
FRANSE GEMEENSCH. GEMEENSCHAPSCOM.						
Ontvangsten (c)						5700.6
% variatie						
Uitgaven						3164.9
% variatie						
Begrotingsaldo						2535.7
Andere verrichtingen						
N F S						
TOTAAL						
Ontvangsten	611095	673540	722810	754371	821981	883570
% variatie		10.2%	7.3%	4.4%	9.0%	7.5%
Uitgaven	565938	701300	756440	815764	874487	938146
% variatie		23.9%	7.9%	7.8%	7.2%	7.3%
Begrotingsaldo					-52506	-54576
Andere verrichtingen					53	1084
N F S	45157	-27760	-33630	-61393	-52453	-53492

(a) De middelen 1989 werden bij gebrek aan goedgekeurde middelebegroting slechts doorgestort begin 1990.

(b) Opgericht vanaf 1989; effectief in werking getreden vanaf 1990.

(c) Vanaf 1994 werden bevoegheden van de Franse Gemeenschap overgenomen.

Bron: Schatkisttoestand van de Gemeenschappen en Gewesten.

miljoenen

<i>per eind</i>	<i>Lange termijn</i>	<i>Korte termijn</i>	<i>Totaal</i>
Vlaamse Gemeenschap			
1991	23000	-9500	13500
1992	38000	2598	40598
1993	71500	993	72493
1994	93500	-755	92745
Franse Gemeenschap			
1991	8800	6182	14982
1992	22556	1607	24163
1993	30051	-1069	28982
1994	34961	5026	39987
Waalse Gewest			
1991	-	2909	2909
1992	17000	489	17489
1993	33000	-5827	27173
1994	49000	-16662	32338
Brussels Hoofdstedelijk Gewest			
1991	3000	2084	5084
1992	13000	1988	14988
1993	21112	-192	20921
1994	32497	1114	33611

Min-teken = belegging

Bron : Schatkisttoestand

miljoenen

Toestand per :	31/12/90	31/12/91	31/12/92	31/12/93	31/12/94
GECONSOLIDEERD					
Openbare Werken door de Ondergeschikte Besturen					
Gesubsidieerde werken – wegen	22747.5	22863.6	23208.9	22443.5	21433.4
Slachthuizen	98.8	93.3	87.5	81.5	71.2
Waterwerken	10616.2	10243.6	9850.2	9438.1	8911.7
Bejaardenflats	996.9	962.2	925.3	886.2	832.0
Kinderkribben	86.9	83.3	79.5	75.5	70.1
Toerisme		3.6	3.6	3.6	3.5
Schulden van Ondergeschikte Besturen					
Saneringslening	1489.6	1348.4	1188.8	1006.7	800.1
Grote infrastructuurwerken in de Ziekenhuissector (VFBZ)					
V.F.B.Z. Bejaardenzorg (L)	5474.9	5866.3	4242.7	4279.5	4238.7
V.F.B.Z. Volksgezondheid	3555.8	3873.3	6044.4	5914.3	5678.2
School- en Universiteitsgebouwen					
Universitaire instellingen : Academische sector	11133.9	11404.9	11166.6	10765.5	10770.0
ARDIFIN	3973.4	8085.5	13350.6	13269.2	13179.5
Waterbeleid en Milieubeleid					
Watervoorziening (VMW)	3428.7	3587.7	3688.2	3993.5	3457.5
Leefmilieu industrie	1072.5	844.2	711.0	582.1	464.1
VMM (WZK-VMZ)	418.3	1397.5	2259.1	2355.2	2297.2
Huisvesting					
Bouw- en aankooppremies	13644.0	12698.6	10540.4	8421.8	6367.9
Saneringspremies	4906.2	4653.2	3969.4	3277.6	2570.0
Herfinanciering – bouw en aankooppremies	3994.6	5235.9	9136.1	12136.0	14751.2
Ex NMH/ Ex NLM	13654.3	7193.2	6047.6	4748.5	7107.0
VHM		7409.5	8265.6	12105.7	11210.0
Diverse sectoren					
Middenstandsopleiding		726.1	742.7	838.7	967.9
Philharmonie	31.1	29.4	27.6	25.8	21.9
O.V.V.Soc. + Pass.	1210.9	1468.4	1303.2	1138.1	911.4
Ballet van Vlaanderen					170.4
MUHKA					202.8
VL.O.S.					464.2
BRT	1325.5	1246.8	1081.1	772.9	642.1
De Lijn	200.9	201.3	197.3	193.2	189.0
Amortisatiefonds (ALESH)	97344.9	102013.9	105915.9	102462.9	98909.8
FNSV	26545.0	26545.0	30941.8	32769.3	32769.3
Totaal geconsolideerd	227950.9	240078.7	254975.2	253985.1	249462.2
KORTE TERMIJN					
Investeringsfonds	447.7	772.2	2662.6	3494.0	4049.2
ALGEMEEN TOTAAL	228398.6	240850.9	257637.8	257479.1	253511.4

Bron : Schuldstatistiek, Vlaamse Gemeenschap.

miljoenen

Toestand per:	31/12/90	31/12/91	31/12/92	31/12/93	31/12/93	31/12/94
1. Gedebudgetteerd	23819.2	28720.8	31288.6	33339.8	24301.9	23878.6
Universitair onderwijs	15897.2	21975.8	22160.4	21715.3	21715.3	21408.3
Sportinfrastructuur			251.0	140.3	(a)	
Toerisme		17.0	16.0	(c)	(a)	
Sociale sector	7922.0	6728.0	7089.0	8004.5	(a)	
– Bejaardenflats/Kinderkribben		543.0	551.0			
– Bouw ziekenhuizen volksgezondheid		6185.0	6538.0			
Para – communautaire instellingen			1772.2	3479.7	2586.6	2470.3
				(b)		
2. Overbruggingsleningen (c)				11950.0	11950.0	21888.0
ten laste van – Franse Gemeenschap				9000.0	9000.0	16170.0
– Franse Gemeenschapscommissie				2950.0	2950.0	5090.0
– Gekapitaliseerde intrest						628.0
ALGEMEEN TOTAAL	23819.2	28720.8	31288.6	45289.8	36251.9	45766.6

(a) Per 1/1/94 overgedragen aan het Waalse Gewest.

(b) Waarvan 893.1 miljoen werd overgedragen op 1/1/94 aan het Waalse Gewest.

– Office de promotion de Tourisme: 64.4 miljoen.

– Fonds voor de gehandicapten: 828.7 miljoen.

(c) Begrepen in de schuld van de sociale sector

Toestand per :	31.12.1990	31.12.1991	31.12.1992	31.12.1993	31.12.1993	31.12.1994
				vóór	na	
A. GEDEBUDGETTEERDE SCHULD:						
NATIONALE SECTOREN (S.W.S.)	16274.5	15962.0	15610.0	15214.0	15214.0	14800.0
LOKALE BESTUREN	23410.0	23490.0	23895.5	24906.6	33590.6	34375.3
- Gesubsidieerde werken, water, slachthuizen (K.B. 1959)	21190.0	21460.0	22075.5	22296.6	22296.6	22720.0
- Bejaardenflats, kinderkribben (K.B. 1959) (a)	-	-	-	-	859.0	964.3
- Ziekenhuissector (K.B. 1959) (a)	-	-	-	-	7825.0	8293.0
- Intercommunales	-	-	-	1000.0	1000.0	1000.0
- Leningen Charleroi-Liège (2,75 mia.)	2220.0	2030.0	1820.0	1610.0	1610.0	1398.0
HUISVESTING (excl. ALESH)	4026.8	4265.9	4560.7	3945.8	3945.8	3757.2
- Prefinancieringpremies	2320.0	2620.0	2979.0	2432.0	2432.0	2315.2
- S.R.W.L. (leningen 1987 - 1988)	1706.8	1645.9	1581.7	1513.8	1513.8	1442.0
LEEFMILIEU - Leningen sanering industriële onderneming	440.0	390.0	340.0	290.0	290.0	240.6
WATERVOORZIENING	1700.0	1800.0	3617.2	4028.9	4028.9	5216.5
- S.W.D.E. - onderschrijvingkapitaal	1700.0	1800.0	1650.0	1522.0	1522.0	1495.0
- Lening intercommunale watervoorziening	-	-	1967.2	2506.9	2506.9	3706.5
- Site des Barrages de l'Eau d'Heure	-	-	-	-	-	15.0
SPORTINFRASTRUCTUUR (I.E.G.) (a)	-	-	-	-	140.3	112.2
CENTRA VOOR PERMANENTE VORMING (a)	-	-	-	-	621.3	846.7
SOFICO	-	-	-	-	-	0.0
TOTAAL GEDEBUDGETTEERDE SCHULD :	45851.3	45907.9	48023.4	48385.3	57830.9	59348.5
B. SOCIALE HUISVESTING - ALESH	90323.4	97985.4	102303.4	102771.4	102771.4	99585.4
terug te betalen door Gewest	46920.9	50751.9	52910.9	53144.9	53144.9	49626.5
terug te betalen door Lokale maatschappijen	43402.5	47233.5	49392.5	49626.5	49626.5	49958.9
TOTAAL SOCIALE HUISVESTING :	90323.4	97985.4	102303.4	102771.4	102771.4	99585.4
TOTAAL INDIRECTE SCHULD (A + B)	136174.7	143893.3	150326.8	151156.7	160602.3	158933.9 (b)

(a) Schuld die samenhangt met de bevoegheden die door de Franse Gemeenschap aan het Waalse Gewest zijn overgedragen per 1/1/1994.

(b) Rekening houdend met de schuldherschikking binnen het ALESH die in de loop van 1994 tussen de Federale Overheid en de Gewesten, in het voordeel van deze laatste werd doorgevoerd : schuldvermindering voor Waalse Gewest van 3518.4 mio. per einde 1994.

Toestand per :	31/12/1990	31/12/1991	31/12/1992	31/12/1993	31/12/1994
A. GEDEBUDGETTEERDE SCHULD:					
LOKALE BESTUREN & AGGLO	7370.5	7113.1	6880.0	14620.1	11405.3
– gesubsidieerde werken inzake:	3602.4	3454.9	3335.4	3324.6	3124.8
– ruimtelijke ordening	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
– leefmilieu	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
– waterbeleid	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
– schulden van lokale besturen	3768.1	3658.2	3544.6	11295.5	8280.5
– B.G.H.G.T.	3768.1	3658.2	3544.6	11295.5	8280.5
* Thesaurielening 1977 (opname 1915 mio.)	772.1	662.2	548.6	429.5	306.6
* Demuyterlening (opname 4700 mio.)	1996.0	1996.0	1900.0	1900.0	950.0
* Hatry I lening gemeenten (opname 7973,8 mio.)	0.0	0.0	0.0	6070.0	5000.0
* Hatry I lening agglo (opname 1000 mio.)	1000.0	1000.0	1000.0	1000.0	0.0
* Hatry II lening (opname 7061,2 mio.)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
* Hulpfonds gemeenten (vroegere Fonds 208)	0.0	0.0	0.0	800.0	800.0
* Nieuwe leningen B.G.H.G.T.	0.0	0.0	0.0	0.0	1223.9
* Te regulariseren met federale Thesaurie (vervallen leningen Demuyter, Hatry I en II)	0.0	0.0	96.0	1096.0	–
AGGLOMERATIE	258.5	241.0	226.4	214.7	203.1
– agglo.leningen tv. Gewest (geb. Vorst, St.Joost)	258.5	241.0	226.4	214.7	203.1
SOCIALE HUISVESTING – Herfinanciering premies	4.2	2.6	1.4	0.7	0.0
LEEFMILIEU	0.0	0.0	757.0	697.8	810.8
– lening waterzuiveringsinstal.indust.ond. (b)	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.
– Gewestelijk Agentschap voor Netheid: nieuwe leningen	–	–	757.0	697.8	810.8
WATERVOORZIENING – B.I.W.D.(ex–B.I.W.M.)	11.5	10.8	10.1	9.3	8.6
OPENBAAR VERVOER – M.I.V.B.	14041.4	15031.9	15822.7	16626.8	18738.0
G.O.M.B. – leningen bij GKB	1025.4	907.9	1362.9	1151.8	864.5
– aanschaf industriegronde	1025.4	907.9	912.9	701.8	489.5
– militaire hospitaal	–	–	450.0	450.0	375.0
BRANDWEER – Brusselse Hoofdstedelijke Dienst vr. Brandweer en Dringende Medische Hulp: nieuwe leningen	–	–	603.9	579.6	686.8
TOTAAL GEDEBUDGETTEERDE SCHULD:	22711.5	23307.3	25664.4	33900.8	32717.1
B. SCHULD SOCIALE HUISVESTING – ALESH:	21008.7	19668.7	18681.7	17528.7	14402.7
Terugbetaalbaar door Gewest	12382.0	10137.0	9343.0	8214.0	5049.3
Terugbetaalbaar door lokale huisvestingsmij.	8626.7	9531.7	9338.7	9314.7	9353.4
TOTAAL SCHULD SOCIALE HUISVESTING:	21008.7	19668.7	18681.7	17528.7	14402.7 (b)
TOTAAL INDIRECTE SCHULD (A + B)	43720.2	42976.0	44346.1	51429.5	47119.8 (b)

(a) Uitstaande schuld is verwaarloosbaar klein.

(b) Rekening houdend met de schuldherschikking binnen het ALESH die tussen de federale overheid en de Gewesten in het voordeel van deze laatste in de loop van 1994 werd doorgevoerd: schuldvermindering voor Brussels Gewest van 1690,7 mio. per einde 1994.